

Cultura Vilanova 2030

Pla estratègic de cultura de Vilanova i la Geltrú (2025-2030)

2024

Sumari

1. Introducció.....	3
1.1 Estructura del document.....	4
2. Metodologia.....	5
3. Diagnòstic: context i anàlisi cultural	6
3.1 Territori i població: context general	6
3.1.1 Territori: connexions i estructura urbana	6
3.1.2 Població: tendències destacades	10
3.1.3 Característiques socioeconòmiques.....	15
3.1.4 Síntesi del territori i de la població.....	19
3.2 Anàlisi del sistema cultural	20
3.2.1 Equipaments culturals.....	20
3.2.2 Associacionisme cultural	35
3.2.3 Sector professional i dimensió econòmica de la cultura	40
3.2.4 Activitat i programació cultural.....	44
3.2.5 Comunicació de l'activitat cultural	53
3.2.6 L'Ajuntament	58
3.2.7 Síntesi del sistema cultural.....	70
3.3 Dades de participació cultural	72
3.3.1 Síntesi de les dades de participació cultural.....	75
4. Orientació: reptes culturals	76
5. Estratègia: vertebrar, impulsar i consolidar	80
5.1 Alineament de l'estratègia: reptes de ciutat.....	81
5.2 Valors del pla.....	83
5.3 Eixos, programes i línies d'actuació	85
6. Implementació i seguiment.....	109
6.1 Prioritat i termini dels programes: orientació inicial	110
6.2 Agents, instruments i cicle d'actuació	110
6.2.1 Continguts i fases dels plans d'acció anuals	111
6.2.2 Cicle d'avaluació i planificació i fitxes de seguiment.....	112
7. Annexos.....	114
7.1 Mapes	114
7.2 Caracterització ocupacional de la ciutat	117
7.3 Calendari festiu	117
7.4 Actuacions sectorials incloses al PAM 2023-2027	122
8. Crèdits.....	123

1. Introducció

El Pla estratègic de cultura de Vilanova i la Geltrú 2025-2030 (també anomenat “Cultura Vilanova 2030”) és el full de ruta que ha d'orientar el desenvolupament de la política cultural local en els propers anys. En aquest sentit, el document ha estat concebut a partir dels cinc conceptes següents:

Un document del sector i de la ciutat

El Pla estratègic de cultura de Vilanova i la Geltrú és un document tant del propi sector com de la ciutat. El Pla realitza una mirada en clau interna d'anàlisi del sector, però sempre en el context dels reptes de ciutat i dels drets culturals de la ciutadania. Alhora, les propostes elaborades s'orienten en aquestes dues direccions, que molt sovint conflueixen: com transformar el propi sector cultural per millorar les aportacions que pot fer a la ciutat i les seves persones.

Un document estratègic

El Pla estratègic de cultura de Vilanova i la Geltrú és un document estratègic i com a tal implica una perspectiva global (combina la mirada al sector i a la ciutat), però també a llarg termini. El Pla també implica un moment de pausa i reflexió i la voluntat de superar les urgències del dia a dia i les necessitats a curt termini.

Per a fer-ho, es basa en un diagnòstic ampli que incorpora tant dades i informació documental com interessos i necessitats de molts agents. L'estratègia dibuixada es fonamenta, així, en la realitat.

Un document compartit

El Pla estratègic de cultura de Vilanova i la Geltrú és un document que inclou la mirada d'una diversitat àmplia d'agents que ha participat al llarg del procés de diagnòstic. Tots ells han contribuït a detectar els punts clau del diagnòstic que inspira l'estratègia.

Es tracta d'un document que ha d'anar més enllà del propi Ajuntament i que professionals, associacions i ciutadania poden fer-se seu per ubicar els seus projectes en un marc comú i públic.

Un document marc

El Pla estratègic de cultura de Vilanova i la Geltrú és un document marc que ha de servir de paraigües i referència: de paraigües per estructurar els projectes ja existents i endreçar la realitat actual, i de referència per inspirar i acollir els projectes futurs.

El document ofereix un esquema per situar principis, valors i horitzons compartits. Una forma d'assegurar que les noves propostes mantenen una coherència global, i que és possible integrar-les respectant que cadascú faci el seu camí, però sota una mirada conjunta.

Un document viu i flexible

El Pla estratègic de cultura de Vilanova i la Geltrú és un document viu i flexible. Això significa que preveu la manera de revisar-ne regularment les apostes i el desenvolupament, una revisió que exigeix capacitat d'adaptació al canvi.

1.1 Estructura del document

El pla “Cultura Vilanova 2030” es desenvolupa en tres grans blocs de contingut:

Diagnòstic. Recull una mirada tant al context general (territori i població; atenent en clau culturals aspectes geogràfics, demogràfics i socioeconòmics) com al propi àmbit cultural. En relació a l'àmbit cultural ho fa tant des del vessant estructural i de l'oferta (equipaments, associacionisme, sector professional, activitat i programació cultural, comunicació i administració municipal) com de la demanda (dades de participació cultural). El gruix de la informació analitzada es condensa en un apartat que identifica i descriu els reptes culturals de Vilanova i la Geltrú.

Estratègia. Atén en primer lloc l'alineament de l'estratègia identificant els reptes de ciutat subjacents i els posa en relació amb els reptes culturals de Vilanova i la Geltrú. Apunta també els valors principals que inspiren el Pla. A partir d'aquí es desenvolupen eixos i objectius, amb el detall de programes i línies d'actuació, assegurant la coherència global del document.

Implementació. En darrera instància, el pla preveu els mecanismes tant de seguiment com d'avaluació. Això ha de servir per assegurar una implementació àmplia i adaptada a les circumstàncies de cada moment, tractant-se d'un document viu i d'utilitat.

Figura 1. Estructura del document

Font: elaboració pròpia

2. Metodologia

Fases

Tot aquest contingut es desenvolupa mitjançant el procés metodològic següent:

- Fase prèvia, per a la preparació de tots els materials necessaris (informació existent, disseny de la participació, etc.).
- Fase de diagnòstic, amb l'anàlisi de les fonts d'informació detectades i el desenvolupament d'entrevistes i grups de treball, generant el coneixement necessari sobre la realitat de Vilanova i la Geltrú des del punt de vista de la cultura.
- Fase de definició estratègica, per dissenyar el full de ruta de forma fonamentada en el diagnòstic i la pròpia realitat de Vilanova i la Geltrú, de forma ordenada a partir d'una estructura coherent des dels aspectes més conceptuals i de valors fins als més tàctics en clau de desplegament del treball.
- Fase de tancament, per definir els mecanismes d'implementació i compartir amb tots els agents el document final.

Grup motor

Tot el procés es vehicula amb el suport d'un grup motor constituït amb els responsables dels principals espais de la Regidoria de Cultura (equip central del servei, patrimoni i biblioteques) i les escoles municipals d'art, que dona suport al procés en els moments claus d'inici, contrast del diagnòstic i aprovació final de l'estratègia i del document.

Tècniques i fonts d'informació

Anàlisi de fonts documentals i estadístiques

S'ha realitzat una cerca de la informació existent en obert, però per assegurar una cobertura adequada de totes les fonts, l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú i l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de la Diputació de Barcelona han contribuït amb documents, bases de dades o enllaços a informació addicional. Tot aquest material es processa conjuntament i es sintetitza i s'estructura en l'apartat de diagnòstic.

Observació

S'han realitzat visites als principals equipaments culturals per conèixer de prop les seves característiques i valorar-ne potencialitats i limitacions. També s'han recollit comentaris dels tècnics i responsables per tal de conèixer-ne de primera mà la realitat.

Entrevistes

S'han realitzat entrevistes semiestructurades a un total de nou persones que desenvolupaven una mirada global i estratègica a la realitat del sector i de la ciutat. Per això, es consideren informants clau que ofereixen una diversitat valuosa perquè, des dels àmbits d'expertesa de cadascú d'ells, aporten mirades que hi van més enllà.

Grups focals

S'han realitzat un total de quatre grups focals amb tres tipologies diferents d'agents: tècnics municipals, professionals i artistes i associacions culturals (dues sessions).

Aquests grups contribueixen a conformar mirades globals des de la posició que ocupa cada tipus d'agent dintre del sistema cultural local, fet que permet copsar la realitat des de diferents punts de vista.

3. Diagnòstic: context i anàlisi cultural

3.1 Territori i població: context general

Una primera anàlisi descriptiva dels elements sociodemogràfics que defineixen la realitat social de la ciutat proporciona un marc per situar en context la situació de Vilanova i la Geltrú, explorant condicionants bàsics, oportunitats i limitacions. Aquestes dades permeten observar com són els patrons globals, i com es tradueixen amb algunes especificitats. Per a realitzar aquesta mirada, s'atenen tres blocs de continguts:

Territori	A escala interna, s'atén l'estructura urbana de la ciutat i com s'organitza sobre el territori. S'atenen també elements externs per identificar en quines dinàmiques territorials de major abast s'ubica.
Població	El volum i les característiques demogràfiques bàsiques de la població contribueixen a situar en perspectiva reptes socials per a la cultura (com ara la diversitat social i cultural) i els públics culturals.
Característiques econòmiques	Els factors socioeconòmics com el tipus d'ocupació, el nivell d'estudis i de renda són condicionants de la participació cultural. Aquests factors configuren un marc en el qual estudiar la participació cultural per entendre millor les oportunitats i limitacions.

3.1.1 Territori: connexions i estructura urbana

Posicionament territorial

Vilanova i la Geltrú és la capital de la comarca litoral del Garraf, entre el mar i les comarques del Baix Llobregat (a l'est), l'Alt Penedès (al nord) i el Baix Penedès (a l'oest). Es tracta d'una petita comarca composta per sis municipis: quatre litorals i dos de muntanya. El municipi s'ubica a la façana litoral en línia amb Cubelles, Sant Pere de Ribes i Sitges. El massís muntanyós del Garraf, on s'ubiquen els municipis de Canyelles i Olivella, frena els vents més freds i secs, reforçant un clima marítim encara més accentuat. Les temperatures suaus de l'hivern i la menor quantitat de pluges afavoreixen el desenvolupament d'una rica vida social i cultural al carrer durant una gran part de l'any, tal com s'observarà més endavant en l'anàlisi de l'activitat cultural.

L'orografia de la comarca, amb un terreny escarpat en bona part d'aquesta, facilita l'existència d'un triangle conformat per Vilanova i la Geltrú, Sitges i Sant Pere de Ribes en què es desenvolupa una trama urbana més entrelligada. En aquest sentit, cal destacar, d'entre els municipis propers, la presència de Sitges com a destinació turística i cultural molt important. Mostra de l'atracció que genera Sitges, fruit de l'aposta municipal en l'àmbit econòmic, és el fet de tenir més de 5.000 places hoteleres o una població estacional molt superior a la mitjana catalana (Idescat, 2022).

Vilanova i la Geltrú forma part de la província de Barcelona però es troba en una posició intermèdia entre les ciutats de Barcelona i Tarragona. D'entrada, cal reconèixer que la ciutat es troba al límit de la realitat sociològica de la regió metropolitana de Barcelona. El concepte de "regió metropolitana" ultrapassa els límits administratius de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. De fet, aquesta posició límit és controvertida, i el municipi i la comarca formen part de la vegueria del Penedès. Aquest fet expressa la singularitat territorial de la regió on s'ubica i el seu necessari reconeixement.

Per la seva posició, l'àrea potencial d'influència més significativa, a part del propi municipi i la resta de la comarca, s'estén en direcció a Vilafranca del Penedès, Igualada i Manresa cap al nord (composant l'eix diagonal de les quatre capitals) i, resseguint el litoral cap a Tarragona, fins El Vendrell al Baix Penedès. Per tant, Vilanova i la Geltrú es troba fortament vinculada a un eix marítim que l'uneix amb Barcelona ciutat (i, per l'altre costat, en menor intensitat, amb el Camp de Tarragona) i un altre que l'integra verticalment, cap a l'interior (eix diagonal), amb Vilafranca del Penedès, Igualada i Manresa (mapa 1).

Mapa 1. Posició geogràfica de Vilanova i la Geltrú, ubicant la seva posició en l'eix marítim i interior

Font: elaboració pròpia a partir del mapa de Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya-VISSIR

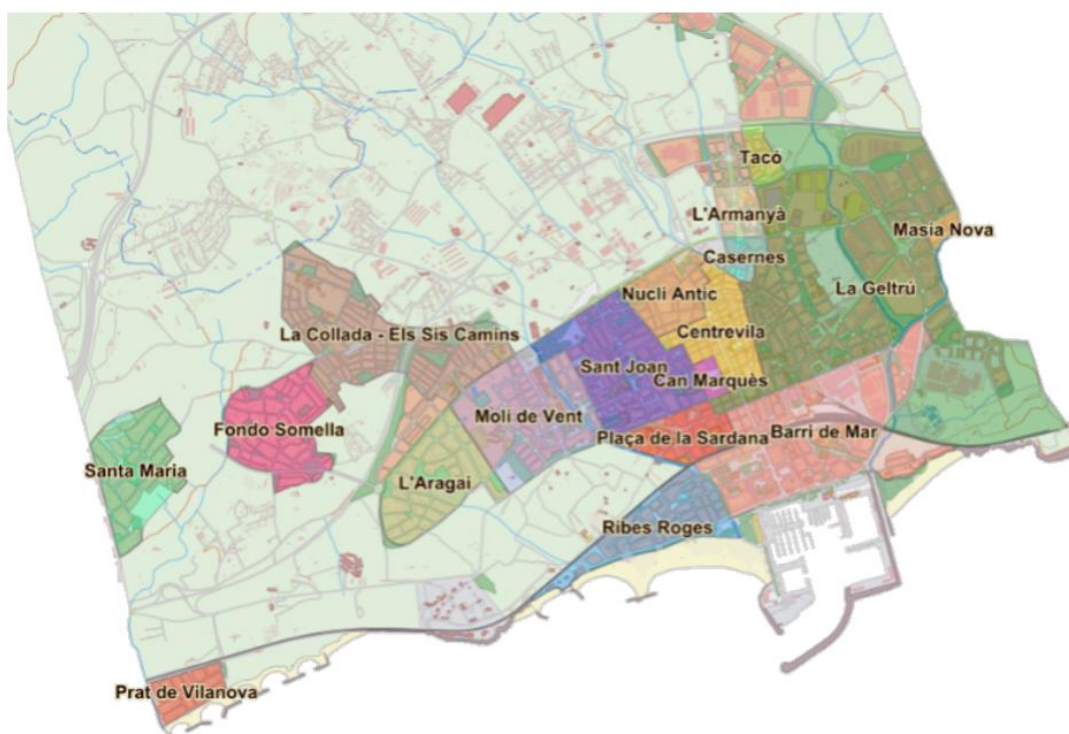
En l'àmbit de les comunicacions, a Vilanova i la Geltrú hi passen importants vies per carretera com la C-32, C-31 (litorals), C-15 (cap a l'interior, connexió AP-7) i el tren (línia R2 Sud i línies regionals 13, 14, 15, 16 i 17). Tot i això, històricament les comunicacions han estat difícils. Les dificultats de mobilitat i connexió territorial han motivat la **reivindicació** de més inversions per millorar infraestructures i oportunitats. Cal considerar, per tant, que s'està en un procés de millora. En aquest sentit, recentment s'ha implantat una línia d'autobús exprés amb Vilafranca i Igualada (reivindicació històrica al territori) i s'ha millorat la línia existent amb Barcelona. Així mateix, es posarà en marxa una prova pilot de gratuïtat per desplaçaments en dies laborals i dintre les mateixes 24 hores a la C-32, per contribuir a descongestionar la C-31. Cal considerar que el bus exprés és una de les primeres mesures de la Taula de Mobilitat del Penedès, composta pels consells comarcals de l'Alt Penedès, del Baix Penedès, el Garraf i l'Anoia, conjuntament amb els ajuntaments, l'Autoritat del Transport Metropolità de Barcelona i l'Autoritat Territorial de Mobilitat del Camp de Tarragona. Un ens que és mostra de com s'estructura el territori i com s'ha d'entendre Vilanova i la Geltrú en aquesta dimensió.

En el terreny de la mobilitat i el territori destaca, finalment, que la població resident es desplaça principalment a la ciutat de Barcelona, principalment, i als municipis de Sant Pere de Ribes i Sitges que, conjuntament amb Vilanova i la Geltrú, conformen el triangle de major densitat urbana de la comarca. Les dades de la memòria del **Pla de mobilitat urbana sostenible de Vilanova i la Geltrú** (2016) quantifiquen en gairebé 8.000 els desplaçaments diaris a Barcelona, per 3.557 i 1.629 els desplaçaments a Sant Pere de Ribes i Sitges, respectivament. La mobilitat amb Barcelona és desenvolupa principalment en transport públic (68,1% del total), per bé que el vehicle privat continua sent important (31,9%). Per contra, a escala comarcal els desplaçaments són majoritàriament en vehicle privat. Pel que fa a la ciutat, però, els desplaçaments a peu són la norma general (gairebé el 70%), tot i que el vehicle privat segueix representant un 25,3%, a causa de l'extensió del municipi i de l'existència d'urbanitzacions periurbanes.

Estructura urbana

Des del punt de vista de l'estructura urbana, Vilanova i la Geltrú neix de la unió de l'anomenada Vilanova de Cubelles, que formava part de Cubelles, amb el nucli de la Geltrú, i s'estén en una franja paral·lela al litoral, entre la costa i la carretera C-31, que avui dia conforma una densa unitat urbana. La ciutat està constituïda per un total de 18 barris (mapa 2)¹.

Mapa 2. Mapa dels barris de Vilanova i la Geltrú

Font: Pla de mobilitat urbana sostenible de Vilanova i la Geltrú. Ajuntament de Vilanova i la Geltrú i Diputació de Barcelona (2016)

¹ Si bé no és el focus d'aquesta diagnosi, donada la seva importància és rellevant tenir en compte que el municipi compta amb un gran nombre d'urbanitzacions periurbanes molt precàries que, a més, han augmentat la seva població darrerament. **El Pla local d'habitatge** ofereix un retrat de la situació.

La mirada per barris és rellevant en el terreny cultural, ja que guarden el potencial de generar sentiment de pertinença i cohesió social i alhora fomenten una identitat local. A més, s'hi ubiquen agents mobilitzats que generen activitat i relacions socials estrictament en aquest marc, estructurant així tant l'espai urbà com les relacions comunitàries. En clau d'identitat de barri són especialment destacables el Tacó, l'Armanyà, La Geltrú i el barri de Mar.

Si partim de la Rambla Principal, protegida com a Bé Cultural d'Interès Local (BCIL), hi trobem el barri del Centrevila, que correspon al centre de la ciutat i ha estat sotmès a mesures de pacificació del trànsit i delimitació de zones exclusives per a vianants. D'aquesta forma, és un espai públic procliu a l'activitat social i cultural. Segons la memòria del Pla de mobilitat urbana sostenible, en aquest barri s'hi desenvolupa l'activitat comercial de major intensitat: a la Rambla Principal i als carrers Caputxins i Sant Sebastià (vegeu mapa 3).

Un altre eix comercial rellevant és el del carrer Sant Gregori, transversal a l'eix de la Rambla Principal per la seva part nord. Com també ho és el del carrer de la Llibertat, que transcorre paral·lel a l'est de la Rambla Principal. En la trama del centre destaca finalment l'eix Macià, des de la plaça de la Vila fins al carrer Menéndez Pelayo, creuat per l'avinguda Josep Coroleu. Finalment, com es pot observar també al mapa 3, s'hi destaca l'eix del passeig Marítim per la seva importància d'activitat de restauració, amb el Mercat de Mar a prop (espai que avui dia acull, per cert, un punt d'extensió bibliotecària).

Mapa 3. Eixos i nuclis d'activitat comercial principals a Vilanova i la Geltrú

Font: memòria del Pla de mobilitat urbana sostenible de Vilanova i la Geltrú

Aquesta mirada denota, primer, l'existència d'un centre de la ciutat on hi l'activitat social i comercial és més intensa. Segon, indica certa separació entre el centre i el sector Baix-a-mar, una sensació que confirmen les persones entrevistades i els integrants dels grups de discussió (destacant que existeix una identitat de barri rellevant al barri de Mar). Malgrat amb el pas del temps s'ha entrelligat tota la trama, la via del tren històricament ha contribuït a aquesta realitat. A més, com s'ha destacat en clau de població, és justament pel costat del mar per on està creixent la ciutat. Per això, des d'una mirada cultural, la consideració d'aquestes dues zones focals (centre i Baix-a-mar) són rellevants.

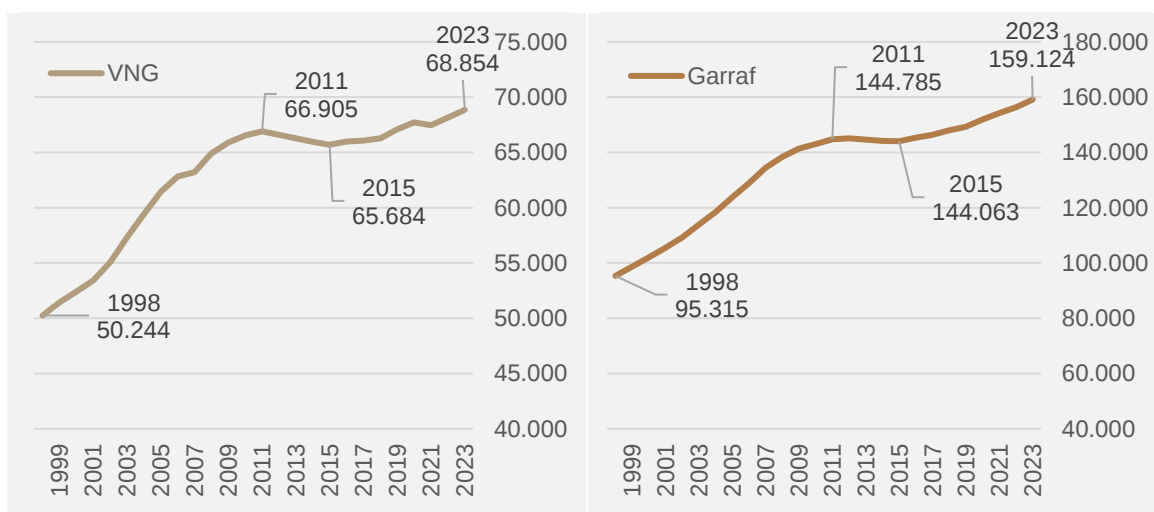
Les dades de població i socioeconòmiques, així com el mapa d'equipaments i de recursos culturals, contribuiran més endavant a una millor caracterització d'aquesta realitat

3.1.2 Població: tendències destacades

Creixement de la població

Vilanova i la Geltrú és el municipi més poblat de la comarca amb 68.854 habitants (INE, 2023). Després del creixement sostingut fins l'any 2011, després de 8 anys de fluctuació (amb un lleuger descens inclòs), des del 2018 el municipi ha viscut un augment del número de població. Respecte el 2015 (punt més baix de l'evolució recent) la població ha crescut en més de 3.000 habitants. És un patró comú a la comarca i, de fet, el creixement conjunt la població és fins i tot superior en el període 2015-2023.

Gràfic 1. Evolució de la població 1998-2023 a Vilanova i la Geltrú i la comarca del Garraf

Font: elaboració pròpia a partir de dades del padró continu de l'INE

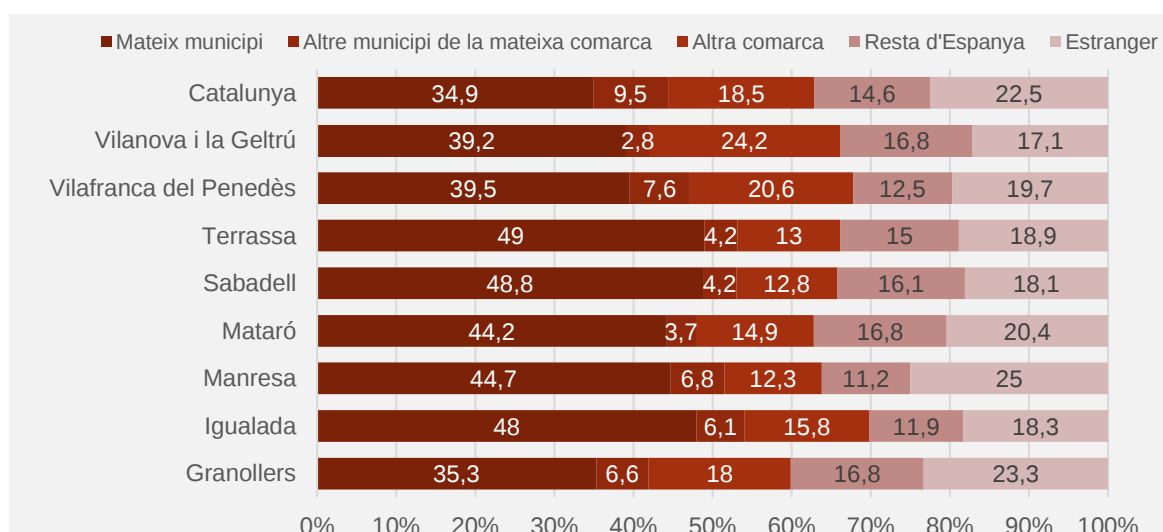
Tenint en compte el sol urbà, la densitat de població era el 2023 de 2.032,2 persones per quilòmetre quadrat. Aquest mateix indicador a la comarca del Garraf és de 859,6 (Idescat). Per tant, hi ha una alta concentració urbana; un reflex de la seva capitalitat.

Segons les **dades de l'Observatori social de VNG de l'any 2021**, els tres barris amb major població són Sant Joan (20%, el més poblat i el més dens), La Geltrú (15%, el segon més poblat però el menys dens) i el barri de Mar (12%), i concentren gairebé la meitat de població. Conjuntament amb el Molí de Vent (9%), Centrevila (7%), Nucli Antic (7%), La Collada – Els sis Camins (6%) i la Plaça de la Sardana (6%) arriben al 82% del total, conformant el gran gruix del nucli urbà (vegeu mapa annex 1).

Vectors de creixement

Destaca que un vector important de creixement, singular al municipi, és l'arribada de persones d'altres comarques. Si comparem les dades d'Idescat és possible observar que, en relació a d'altres ciutats mitjanes de la regió metropolitana de Barcelona o de la vegueria del Penedès (com ara Granollers, Mataró, Sabadell, Terrassa, Igualada o Vilafranca del Penedès, vegeu gràfic 2) s'observa que hi ha una part més important de població provinent d'altres comarques.

Gràfic 2. Relació entre el lloc de naixement i de residència. Conjunt de Catalunya, Vilanova i la Geltrú i selecció de diferents ciutats mitjanes de la regió metropolitana de Barcelona i la vegueria del Penedès

Font: elaboració pròpia amb dades del Cens de població anual de l'INE 2023 (Idescat)

Si observem la dada més disgregada del programa Hermes de la Diputació de Barcelona (2022, indicador "Població segons lloc de naixement i residència"), addicionalment, és possible deduir que es tracta sobretot d'altres comarques de la mateixa província de Barcelona.

Segons les entrevistes amb responsables municipals es confirma que part de l'arribada de noves persones té a veure amb Barcelona. Tot això planteja reptes vinculats a l'arrelament i la inclusió de totes aquestes persones al municipi i la seva vida social i cultural.

D'altra banda, el creixement de la població es dona també per la via de l'arribada de persones migrants nascudes a l'estranger (vegeu taula 1, per bé que actualment la taxa d'estrangeria és inferior a la mitjana de Catalunya). Una dada rellevant en relació amb la població d'origen estranger és que es troba sobretot en edat activa (bàsicament adults joves), i que són lleugerament més homes que dones.

Taula 1. Creixement de la població de Vilanova i la Geltrú 2022

	Creixement natural	Creixement migratori	Creixement total
Vilanova i la Geltrú	-3,3	18,4	15,2
Catalunya	-1,8	19,5	17,9

Font Idescat (2022)

Tot i que el percentatge de població nascuda a l'estranger sigui lleugerament inferior a la resta de Catalunya, és un segment de població molt rellevant i en creixement. Per això, l'augment de la diversitat cultural és un fenomen rellevant de l'evolució recent del municipi i ho serà també dels propers anys. L'any 2023 representaven en total 11.776 persones a Vilanova (Idescat, cens de població INE). Això és un 17,1% del total, mentre que aquest indicador assoleix el 22,5% a Catalunya.

Atenent les dades de nacionalitat és possible fer-se una imatge més qualitativa amb els resultats pels 10 països més comuns i la mirada per continents, en què destaquen algunes nacionalitats centrals per cada continent, però també l'existència d'un reguitzell molt ampli de països, conformant una realitat més atomitzada:

Top 10 països	Continents
1. Marroc (21,4% del total de persones estrangeres)	1. Unió Europea (28,7%)
2. Romania (11,3%)	2. Àfrica (24,5%)
3. Itàlia (7%)	3. Amèrica del Sud (21,5%)
4. Argentina (4,3%)	4. Restat d'Europa (no UE, 10,5%)
5. Colòmbia (3,8%)	5. Àsia i Oceania (7,6%)
6. Xina (3,6%)	6. Amèrica del Nord i Central (7,1%)
7. França (3,2%)	
8. Veneçuela (3,2%)	
9. Regne Unit (3%)	
10. Perú (2,7%)	

En relació amb la població d'origen estranger és possible observar que es tracta d'un fet distribuït de forma desigual a la ciutat (vegeu mapa annex 1), amb zones amb majors graus de diversitat cultural que altres. Les dades de l'**Observatori social de VNG de l'any 2021** mostren que el major percentatge d'estrangers no comunitaris es situa al Tacó, L'Armanyà i Prat de Vilanova. En aquests barris també hi ha la major taxa d'estrangeria, però des d'aquesta mirada s'hi sumen Ribes Roges i el barri de Mar. Cal tenir en compte, així, que el perfil socioeconòmic de la immigració pot canviar d'una zona a una altra zona.

Envel·liment de població

L'envel·liment i el sobreenvelliment de la població, relacionat amb l'augment de l'esperança de vida i la baixa fecunditat, és un factor que destaca a Vilanova i la Geltrú en vista la mitjana de Catalunya.

Taula 2. Índex d'envelliment i de dependència a Vilanova i la Geltrú (2021)

	Índex d'envelliment	Índex de sobreenvelliment	Índex de dependència juvenil	Índex de dependència senil
Vilanova i la Geltrú	149,72	17,82	22	32
Catalunya	127,1	16,9	22,7	28,9

Font: Observatori Social de Vilanova i la Geltrú (2021)

Per obtenir una imatge completa sobre les dades demogràfiques, es pot consultar **l'Informe de l'Observatori social**.

Cal tenir en compte, específicament, que les dones tenen una esperança de vida superior i això fa que, per a elles, els índexs d'envelliment (especialment) i de dependència siguin superiors.

Segons destaca el propi **informe de l'Observatori Social sobre "Dades sociodemogràfiques de Vilanova i la Geltrú" (2021)**, la tendència en 10 anys és d'una agudització d'aquest problema.

Tot això farà cada cop més important el sector de les cures i de l'economia vinculada, fent rellevant la intersecció entre cultura i salut amb èmfasi en l'envelliment actiu.

Mirada global a l'edat de la població en clau sociològica i de públics culturals

L'edat com a realitat sociològica determina etapes vitals amb necessitats i interessos diferents. Permet segmentar la població atenent al cicle vital, que respon a patrons socials i no només biològics. La següent taula caracteritza els diferents segments de públic des de la mirada de l'edat i els quantifica amb dades de població de Vilanova i la Geltrú. La segmentació en clau sociològica té valor per marcar-se objectius en el disseny d'activitats i projectes i per a l'enriquiment d'estratègies comunicatives. Serveix per aprofundir més enllà de les piràmides de població i les conclusions bàsiques en clau de natalitat i envelliment, i visibilitza la rellevància de segments importants de públics que queden difuminats en l'imaginari col·lectiu.

Així, de la mateixa manera que la gent gran suma més de 14.000 persones, el conjunt de públic infantil i adolescent n'arriba a sumar més de 12.000. Si hi vinculéssim pares i mares serien un segment encara més rellevant malgrat l'envelliment de la població. Pel seu costat, els joves -combinant el segment de població jove i els joves adults- arriben a gairebé 8.000.

De totes formes, la segmentació permet quantificar adequadament el segment de població adulta provinent del baby boom, que engrandirà en els propers 10-15 anys el segment de la tercera edat. Es tracta d'un segment molt nombrós (gairebé 27.000 persones) on bona part es troba actualment en la situació de niu buit i, si bé és probable que hagin de cuidar de persones grans, són generalment un segment que experimenten un augment de la disponibilitat de temps i compten amb uns recursos estables, condicions que faciliten l'experimentació i nous hàbits.

Taula 3. Distribució de la població segons grups d'edat que conformen una tipologia general de públics culturals, i breu descripció d'aquests

Grup de població - Segment de públic	Edats de referència i trets principals	Quantitat	%
Població infantil	0-11 anys Són públics futurs i en formació però també públics actius com qualsevol altre, amb interessos propis.	6.964 persones	10,1%
Població adolescent	12-18 anys Públic marcat per trobar-se en un moment vital en què necessiten socialitzar i en què els interessos culturals poden fàcilment passar a segon pla. Les activitats culturals que donen resposta a motivacions socials (activitats en grup) poden ser més rellevants.	5.367 persones	7,8%
Població jove	19-24 anys Comencen a desenvolupar majors responsabilitats estudiantils o laborals i això pot dificultar la seva participació cultural. Malgrat una participació baixa, experimenten i poden començar a assentar la base d'hàbits i gustos propis que s'expressaran en un futur.	4.384 persones	6,4%
Joves adults	25-29 anys Comencen a desenvolupar més responsabilitats laborals i afronten el desenvolupament d'una vida autònoma. Els seus hàbits culturals comencen a prendre una forma més estable.	3.296 persones	4,8%
Població adulta (potencial època criança)	30-39 anys La mitjana d'edat de la maternitat a Catalunya és aproximadament de 32-33 anys. El fet de tenir fills marca condicions a la participació cultural, i és en aquestes edats en les quals es desenvolupa la criança. Són potencial públic familiar. El fet de no tenir fills també indica un públic potencial rellevant en aquestes edats.	7.811 persones	11,4%
Població adulta	40-64 anys És l'etapa coneguda com de "niu buit". Es deslliguen de responsabilitats anteriors i poden desenvolupar nous hàbits culturals.	26.763 persones	38,9%
Població jubilada	65 a 79 anys La retirada del món laboral ve acompanyada d'una major disponibilitat de temps que pot afavorir la participació cultural, malgrat algunes condicions de salut poden començar a impedir-ho.	10.237 persones	14,9%
Quarta edat	80 anys i més Les condicions de la salut es tornen un factor clau per al desenvolupament dels hàbits culturals.	3.946 persones	5,7%

Font: elaboració pròpia a partir de dades del cens de població anual de l'INE/Idescat (2023)

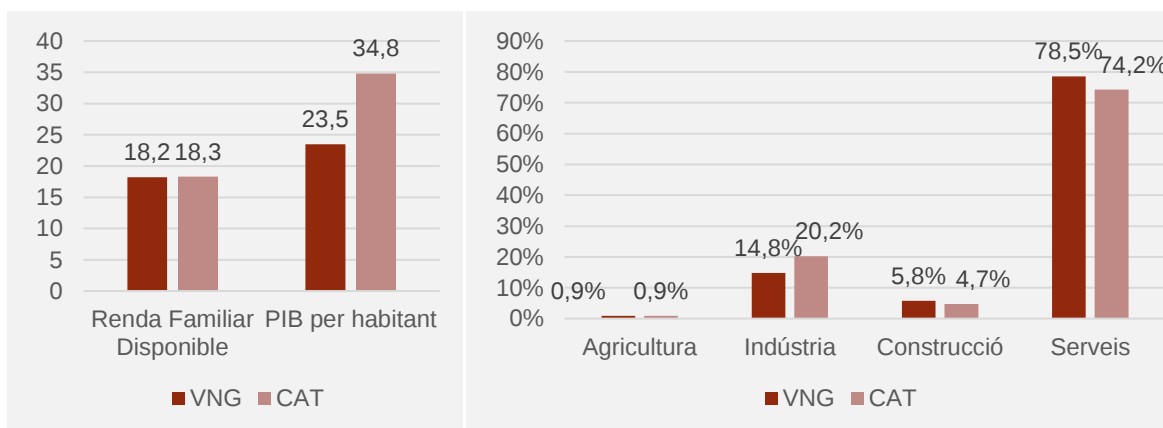
3.1.3 Característiques socioeconòmiques

Perfil econòmic de la ciutat

La renda familiar disponible bruta (RFDB) és la macromagnitud que mesura els ingressos de què disposen els residents d'un territori per destinar-los al consum o a l'estalvi. En aquest sentit, Vilanova i la Geltrú -amb un valor de 18.200 euros aproximadament- ocupava l'any 2021 una posició en el tercer decil, això implica la part mitja-alta de la taula (darrer any amb dades per a un conjunt total de 466 municipis amb informació disponible a Idescat).

En clau de PIB per habitant (capacitat productiva de l'economia dividida per persona) el valor es situa en 23.500 euros aproximadament i cal remarcar que, en comparació a Catalunya, en aquest cas és molt inferior. El conjunt de dades (vegeu gràfic 3) pot indicar que, si bé hi ha menys riquesa, hi ha menys disparitat en la seva distribució entre les famílies i les llars.

Gràfic 3. Indicadors bàsics de l'economia a Vilanova i la Geltrú i comparativa amb Catalunya. Renda familiar disponible i PIB per habitant per l'any 2022 (esquerra) i distribució del VAB dels sectors econòmics principals (dreta).

Font: elaboració pròpia amb dades d'Idescat (2022)

La realitat econòmica de Vilanova i la Geltrú, com al conjunt de la realitat catalana, està marcada pel sector serveis, però pren una importància lleugerament superior.

Cal remarcar, però, el seu passat industrial i obrer, per un costat, i l'obertura marítima del municipi, per l'altre. D'aquest passat la ciutat compta amb un patrimoni molt ric. Tot i això, ha evolucionat conforme el patró global de les ciutats mitjanes de Catalunya que actuen com a pols territorials d'activitat econòmica, on s'ha anat remarcant la importància del sector serveis com a mostra de capitalitat.

Tot i les semblances amb el patró global, en una comparativa de l'afiliació a la seguretat social segons les principals seccions d'activitat econòmica (Codi de Classificació d'Activitats Econòmiques de l'Idescat) amb la mitjana de Catalunya, a Vilanova i la Geltrú destaquen el conglomerat que conformen el comerç i l'hostaleria (29,35%, 5 punts per sobre del pes que tenen a Catalunya) i la indústria manufacturera (un 16,9%, per un 12,7% al conjunt de Catalunya). Aquestes dades i el detall següent es poden consultar a l'annex 8.2:

- En clau de serveis, a banda del comerç i de l'hostaleria que són les més destacades tant a Vilanova com en la comparativa amb els resultats conjunts de Catalunya, el pes prové de les activitats professionals, científiques i tècniques (7,04%), de les activitats sanitàries i de serveis socials (6,82%), l'educació (5,91%), les activitats administratives i els serveis auxiliars (5,5%) i l'administració pública, defensa i seguretat social (5,38%).
En totes aquestes activitats -sobretot en comerç, hostaleria i activitats professionals- s'observa un pes molt important del treball autònom. Sent activitats importants a la ciutat, s'entén que en conjunt el treball autònom hi tingui un pes del 33,6%, mentre a Catalunya és del 18,2%.
- En clau d'indústria manufacturera destaca el pes i el gran augment recent de la fabricació de materials i equips elèctrics (una tercera part del total) i de diferents activitats de la metal·lúrgia (un altre terç).
- Cal tenir en compte, també, que la construcció és una activitat important i a Vilanova i la Geltrú, més que a la mitjana de Catalunya (8,7% davant del 6,3%). Aquest fet està relacionat amb les oportunitats que ofereix el massís del Garraf en clau d'extracció de materials.

Aquestes dades ens identifiquen com a especialment rellevants el comerç i l'hostaleria (l'existència de petits propietaris de comerços), les ocupacions qualificades, sovint com autònoms, i també les ocupacions manuals i la construcció. És especialment destacable, primer, l'augment de les ocupacions qualificades i les activitats professionals, que pot prendre sentit en el context d'una economia que avanci cap a el coneixement, la creativitat i la innovació. Segon, el pes de l'hostaleria, perquè si bé no hi ha dinàmica turística, un dels fets destacables com a ciutat marítima, sí hi ha gastronomia i una dinàmica, tot i que molt local i vinculada a aquesta economia.

Aprofundiment en clau social

A banda de les qüestions vinculades a la diversitat cultural relativa al lloc de naixement de les persones, una mirada rellevant té a veure amb la diversitat social que generen les condicions materials de vida, molt marcades per l'estatus ocupacional. En aquest sentit, és important mantenir en perspectiva que l'estatus ocupacional està molt vinculat als estils de vida. Diferents estils de vida guarden un lloc diferent per a la cultura entre les prioritats personals. És a dir: la conformació d'aquestes identitats també troben un reflex en la participació cultural, que mostra un patró de desigualtats per raons socioeconòmiques. La política cultural local, per tant, haurà de mantenir en perspectiva la diversitat i les potencials desigualtats vinculades als estils de vida i, per tant, a les condicions socioeconòmiques.

Pel que fa les dades, en clau socioeconòmica és important atendre l'**Índex de Vulnerabilitat Social (IVSO)** calculat per la Diputació de Barcelona, que permet obtenir una imatge global. L'IVSO recull informació en tres dimensions: socioeconòmica (treball, recursos econòmics i habitatge), demogràfica (envelliment, origen) i educativa (escolarització als 17 anys) i compara la dada municipal amb la mitjana de la província de Barcelona (sense Barcelona ciutat).

A Vilanova i la Geltrú l'IVSO obté una puntuació de 94,49 l'any 2022. Els valors entre 90 i 100 identifiquen un context amb un predomini major, en termes relatius a la província, de situacions de vulnerabilitat alta. Com a referència, un 48,4% dels municipis de la demarcació i un 59,9% de la població total s'ubicaven en aquest tram. En aquest sentit, la realitat de Vilanova i la Geltrú no és única però, alhora, cal considerar que és possible millorar resultats.

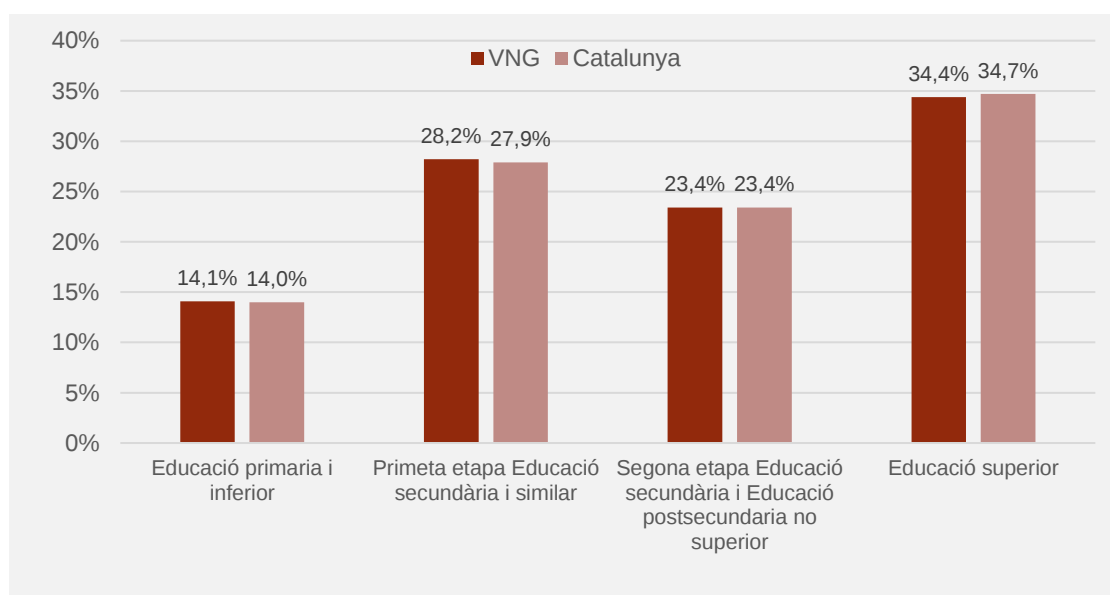
Així, la política cultural pot fer la seva aportació des d'un espai propi. És rellevant citar l'existència de plans locals d'inclusió des de l'any 2011. El més recent, **el Pla d'acció per a la Inclusió Social a Vilanova i la Geltrú 2019-2023**, incloïa diferents eixos en els quals la política cultural pot col·laborar: salut, benestar i autonomia, capital social i comunitari, i educació i capacitació. A banda, sent pròpiament un àmbit d'organització de l'administració municipal, té a veure també amb l'eix transversal "Ajuntament inclusiu".

Des d'una mirada territorial cal considerar que el conjunt de realitats socioeconòmiques no es reparteixen de forma homogènia sobre el mapa (vegeu els mapes de l'annex 8.1). És un fet rellevant a mantenir en perspectiva en clau de mapa de distribució dels equipaments culturals. Hi ha zones a Ribes Roges, l'Aragai i Molí de Vent o la Geltrú (meitat sud del municipi), així com altres ubicades al centre de la ciutat, on la renda neta per persona és molt superior a la mitjana de 14.822 euros. L'observació conjunta dels diferents mapes mostra certa correspondència entre el nivell de renda i el grau en què aquesta prové d'ingressos de capital, així com amb el percentatge de població amb estudis superiors. Aquesta dinàmica de repartiment de la població al territori està habitualment molt marcada per les condicions urbanes i dels propis habitatges de cada zona.

Finalment, cal tenir en compte que, d'entrada, les situacions de pobresa estan molt marcades per l'origen estranger de la població. La població estrangera afronta unes condicions socioeconòmiques més complicades: mentre l'any 2021 un 11,4% de la població amb nacionalitat espanyola de Vilanova i la Geltrú vivia amb uns ingressos per sota del 60% de la mitjana, la dada assolía un 37,9% entre la població estrangera (INE, Atles de distribució de renda de les llars, 2021). La incidència de la pobresa i la potencial exclusió social és, per tant, superior entre les persones d'origen estranger, i s'entrecreuen eixos de naturalesa social i d'origen ètnic.

Les condicions socioeconòmiques de les persones, així com la pròpia participació cultural, estan molt marcades per un factor clau: el nivell d'estudis. El nivell d'estudis és rellevant des d'una mirada cultural per la seva correlació positiva amb la participació cultural en determinades activitats culturals, especialment aquelles de tipus "receptiu" (les que impliquen un consum o una assistència passiva de l'usuari, en contraposició a aquelles que impliquen un paper actiu i creatiu). A Vilanova i la Geltrú el patró del nivell d'estudis de la població és pràcticament idèntic al del conjunt de Catalunya.

Gràfic 4. Distribució de la població segons nivell d'estudis i comparativa amb Catalunya 2021

Font: elaboració pròpia amb dades del Cens de població 2021 (INE)

Existeix un gruix molt rellevant de persones amb titulacions superiors (34,4%). Tot i això, el percentatge de persones que com a màxim té estudis d'educació secundària obligatòria equival a gairebé el 43% del total. Cal considerar que el nivell d'estudis és especialment rellevant per entendre el perfil de les persones que participen en activitats receptives com ara llegir, anar al teatre o visitar museus. Per contra, el nivell d'estudis és poc o gens rellevant per entendre el perfil de les persones que aposten per realitzar activitats creatives i expressives, com ara apuntar-se a fer teatre, a pintar, a fer manualitats, a tocar un instrument o, especialment, per la participació cultural en línia².

Un exemple és el que passa als centres cívics, on la participació cultural principal és de tipus creativa, activa o expressiva. En el mateix context d'entrevistes i grups de discussió apareix la sensació que en aquests llocs hi ha un reconeixement menys clar del seu valor cultural. Com es veurà a l'apartat d'activitat i programació cultural, la cultura és, de fet, un fet central als centres cívics i impliquen a moltes entitats veïnals, mostra d'aquests interessos diversos en determinats segments de la població; uns interessos que es vinculen a activitats més participatives, expressives i, també, socials o col·lectives.

En aquesta mirada vinculada al tipus d'activitat cultural i qui hi participa cal tenir en compte, també, que sovint hi ha un segment de la participació cultural que es desenvolupa fora del radar habitual dels equipaments culturals. Poden ser-ne exemple les activitats de cultura urbana o digital, i en aquest cas en concret la població juvenil, sovint d'interès per a la política cultural, és la principal implicada. Tot i ser activitats culturals menys institucionalitzades és important mantenir en perspectiva aquesta realitat.

² L'Observatori Basc de la Cultura ha estat pioner en aquest estudi diferenciat dels diferents modes de participació cultural, una conceptualització que cada cop pren més força per apropar la realitat de la participació cultural i que en el darrer estudi a Euskal Herria contrasten empíricament des del punt de vista explicatiu. Els resultats indiquen com les variables explicatives habituals afecten de forma diferent els modes de participació creativa i digital, i els predictors habituals tenen menys força en aquests casos. L'estudi "**Participación cultural en Euskal Herria: modos, causas e impactos**", Observatorio Vasco de la Cultura, 2020.

Finalment, és interessant destacar que en tots els casos la importància del capital simbòlic en la participació cultural no només té a veure amb el nivell d'estudis de la persona. Els estudis mostren que la socialització en la cultura durant la infància (l'adquisició d'aquest capital simbòlic, cultural) és un altre factor clau que condensa la importància del nivell d'estudis dels progenitors però, especialment, amb les activitats que feien durant la infància (anar amb els pares al cinema o al teatre, llegir i tenir llibres a casa, etc.), en el període de criança i creixement. La relació entre cultura i educació és molt estreta, i en totes aquestes qüestions el paper de la família és clau.

3.1.4 Síntesi del territori i de la població

La mirada al territori, la població i les seves característiques dona peu a pensar el rol de la cultura en relació amb els reptes de la ciutat:

- Vilanova i la Geltrú es troba en una posició frontissa i participa d'un eix marítim i d'un altre cap a l'interior. Forma part de la regió metropolitana, però està en diàleg amb la realitat de la vegueria del Penedès. Hi ha potencial per a desenvolupar un rol territorial propi que contribueixi al desenvolupament de la ciutat, però també de l'entorn. Les aliances, en aquest context, poden ser també culturals, i els projectes culturals poden ser experiències on desplegar aquest rol.
- Es tracta d'una ciutat suficientment gran perquè existeixi una dinàmica marcada pels barris. Històricament hi ha hagut dinàmiques diferenciades entre el centre i el sector Baix-a-mar que avui en dia encara persisteixen malgrat la mobilitat interna hagi millorat.
- La ciutat té un passat industrial i obrer, així com pesquer, rellevant. Un patrimoni ric ho acredita, però actualment la ciutat no té una identitat clara en aquest sentit. De la seva realitat econòmica i ocupacional actual és possible entreveure possibles eixos de desenvolupament futur.
- El creixement de la ciutat els darrers 20 anys, tot i que s'ha desaccelerat, és un factor clau que planteja reptes en què la cultura pot fer una aportació valuosa i singular.
- L'envelliment és també una realitat que té una traducció en altres esferes (com una potencial economia de les cures) i genera una intersecció específica rellevant: la de cultura i salut, explotant els seus beneficis en aquest context i, específicament, en el de la gent gran.
- L'anàlisi de l'edat de la població en clau sociològica i de públics culturals posa de rellevància la importància de la resta de públics en termes també numèrics.
- La composició de la població per origen geogràfic destaca el gruix de persones vingudes d'altres comarques de la mateixa província de Barcelona, per un costat, i el segment de població d'origen estranger, per l'altre.
- El nivell de vulnerabilitat social, conjuntament amb l'existència de llarg recorregut de plans d'inclusió social, fan necessari que la cultura s'alineï amb aquests reptes de ciutat (que tenen una traducció en clau específicament sectorial).

3.2 Anàlisi del sistema cultural

Un cop observades les claus del context més ampli del territori i de la població, en aquest apartat es descriu específicament el sistema cultural atenent als agents, recursos, processos i institucions.

Específicament, l'apartat s'organitza al voltant de sis dimensions d'anàlisi que estructurin l'activitat cultural a Vilanova i la Geltrú. Molt sovint s'interrelacionen entre sí a la pràctica (per exemple, els equipaments i la programació cultural estan molt lligats), però des del punt de vista analític funcionen com peces independents que configuren la realitat cultural:

Equipaments culturals	Desenvolupament d'una visió global dels equipaments culturals i esment a qüestions vinculades als espais i al projecte.
Associacionisme cultural	Es tracta d'una dimensió cabdal en la dinamització de l'activitat cultural local, especialment en clau de cultura popular i calendari festiu.
Sector professional i dimensió econòmica	En clau d'agents, la mirada a l'associacionisme (tercer sector) i al sector públic (equipaments, sobretot) s'amplia atenent la part professional. L'estudi "Mapa de les ICC a Vilanova i la Geltrú" (2022) i els diversos estudis d'impacte econòmic permeten aproximar aquesta dimensió.
Activitat i programació cultural	Anàlisi de la programació artística i cultural, destacant els principals programes dels equipaments i el calendari festiu, i també realitzant la valoració segons disciplines artístiques.
Comunicació	Descripció dels canals de comunicació existents per arribar als públics culturals, recolzant-se en l'estudi de la comunicació de la programació cultural encarregat per l'Ajuntament l'any 2022.
L'Ajuntament	Elements bàsics de l'administració cultural a la ciutat, tal com l'organigrama, el pressupost, els recursos humans o el paper municipal de la cultura.

Aquesta mirada al sistema està sobretot orientada en termes d'oferta i condicions de l'activitat cultural. Una mirada al costat de la demanda, de la ciutadania, es desenvolupa atenent dades disponibles d'accés a la cultura al municipi.

El diagnòstic realitzat en aquest apartat és central de cara a definir l'estratègia futura. Es fa principalment a través de les diverses dimensions de l'ecosistema cultural (recursos, agents i dinàmiques existents), fet que permet pensar i projectar el futur de la cultura a Vilanova i la Geltrú de forma fonamentada.

3.2.1 Equipaments culturals

El conjunt d'equipaments existents a la ciutat és una de les peces clau en la generació i l'articulació de la vida cultural. Un parc d'equipaments culturals ampli i variat és un potencial per desplegar una activitat cultural rellevant. En primer lloc es presenten alguns aspectes destacats des d'una mirada global (inclou un mapa d'ubicació dels equipaments culturals referenciats) i, en segon lloc, se'n fa una valoració dels principals.

Mirada global

Des d'una mirada global destaca el ventall ampli d'equipaments a Vilanova i la Geltrú. Hi ha equipaments específics d'arts escèniques, de música i també d'arts visuals (la principal debilitat es detecta amb el cinema i l'audiovisual). El nucli cultural queda cobert al complet amb una gran varietat d'equipaments patrimonials, gestionats per un organisme autònom - l'Institut Municipal de Patrimoni Cultural (IPAC)-, i per la xarxa local de biblioteques, que s'ampliarà properament per acabar de donar cobertura a les necessitats de lectura pública.

Tot i aquesta cobertura àmplia existeixen dificultats de funcionament específiques en cada cas que més endavant es destacaran i, en una ràpida comparativa amb els estàndards marcats al Pla d'equipaments culturals de Catalunya (PECCat), s'entreveuen possibles mancances que cal valorar. Si bé la ciutat compta amb un espai escènic i un altre de musical, tots dos són de mida reduïda per la població a la qual donen servei; la referència és que hauria de comptar amb un espai de categoria E3 amb 700 localitats.

Quant al mapa de lectura pública, destaca que la biblioteca local de proximitat és fins i tot lleugerament més gran que la categoritzada com a central comarcal, que no arriba a l'estàndard de superfície de referència.

En relació amb la cultura popular i tradicional (un dels fets singulars de la ciutat) destaca que no existeix un espai propi (puntualment es desenvolupa un projecte de Casa de la Festa en l'espai del Centre d'Arts Contemporani La Sala, tal com s'apuntarà) i, l'associacionisme vinculat i la seva activitat es distribueixen entre els diferents equipaments públics i, a vegades, també privats (entitats que tenen espais propis).

A més dels equipaments citats hi ha dues escoles artístiques municipals: una vinculada a la música i una altra a les arts visuals i el disseny. Les escoles municipals desenvolupen més profundament la dimensió expressiva i participativa, on la ciutadania es transforma en creadora d'art i de cultura, però també conformen una base professional per al desenvolupament de perfils més experts. Contribueixen, sigui com sigui, a un dinamisme creatiu que els artistes i professionals consultats destaquen com a característic de la ciutat.

Les dades del **Cercle de comparació intercultural de serveis culturals** indiquen que, en comparació als municipis d'entre 60.000 i 100.000 habitants de la província de Barcelona, la mitjana d'equipaments culturals per cada 10.000 habitants és més alta a Vilanova i la Geltrú, i assolix un 2,35 en comparació a un 1,7.

Tot i això, cal destacar que els centres cívics (la xarxa local destaca amb vuit centres en total i una superfície total per cada 1.000 habitants molt per sobre de la mitjana de municipis de 60.000 a 100.000 habitants i de la referència que marca el PECCat), a Vilanova i la Geltrú no estan estructurats dintre de l'ecosistema com a equipaments socioculturals i no depenen de la Regidoria de Cultura sinó de Participació.

En síntesi, els principals equipaments municipals són:

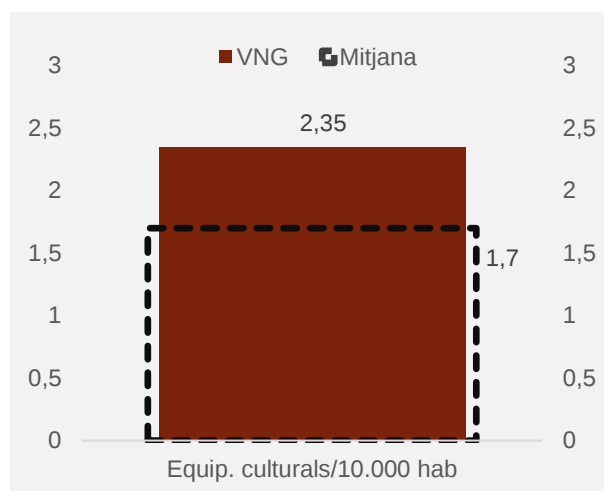
- Arts escèniques i musicals: Teatre Principal i Auditori Eduard Toldrà.
- Patrimoni (IPAC - Institut Municipal de Patrimoni Cultural).
 - Biblioteca-Museu Víctor Balaguer.
 - Museu Romàntic Can Papiol (edifici propietat de la Diputació de Barcelona).
 - Espai Far – Museu del Mar.

A banda dels tres espais capdavanters, cal considerar la Torre Blava (Espai Guinovart), que obre de forma temporal a l'estiu i Setmana Santa i en dates assenyalades, i el jaciment arqueològic de Darró o d'Adarró (poblat ibèric i vil·la romana).

Cal també subratllar que l'IPAC s'encarrega de gestionar els equipaments patrimonials, però no de tot el patrimoni a la ciutat, per exemple escultures i art urbà, edificis, etc. Aquesta vessant no està atesa directament ni per l'IPAC ni per cap altre organisme o àrea. Per bé que l'IPAC intenta donar resposta a certes necessitats, no compta amb les competències i els recursos necessaris.

- Lectura: Xarxa local de biblioteques (Biblioteca Joan Oliva i Milà, Biblioteca Armand Cardona Torrandell i el punt d'extensió bibliotecària Bibliomercat de Mar).
- Arts visuals: Centre d'Art Contemporani La Sala.
- Escoles d'art municipals:
 - Escola i Conservatori Municipal de Música Mestre Montserrat
 - Escola Municipal d'Art i Disseny

Tot i això, cal tenir en compte l'existència d'agents que no són municipals però són rellevants. En aquest sentit és necessari destacar el Teatre Círcol Catòlic (espai d'una entitat), la Masia d'en Cabanyes (Centre d'Interpretació del Romanticisme; equipament municipal amb la gestió cedida al Consell Comarcal), l'Arxiu Comarcal, el Museu del Ferrocarril (propietat de RENFE) i la sala auditori de Neàpolis (equipament municipal gestionat per un organisme autònom). De tots ells, el Museu del Ferrocarril sobresurt a escala nacional i, si bé hi ha relació, no hi ha una estratègia clara que fomenti el treball conjunt.

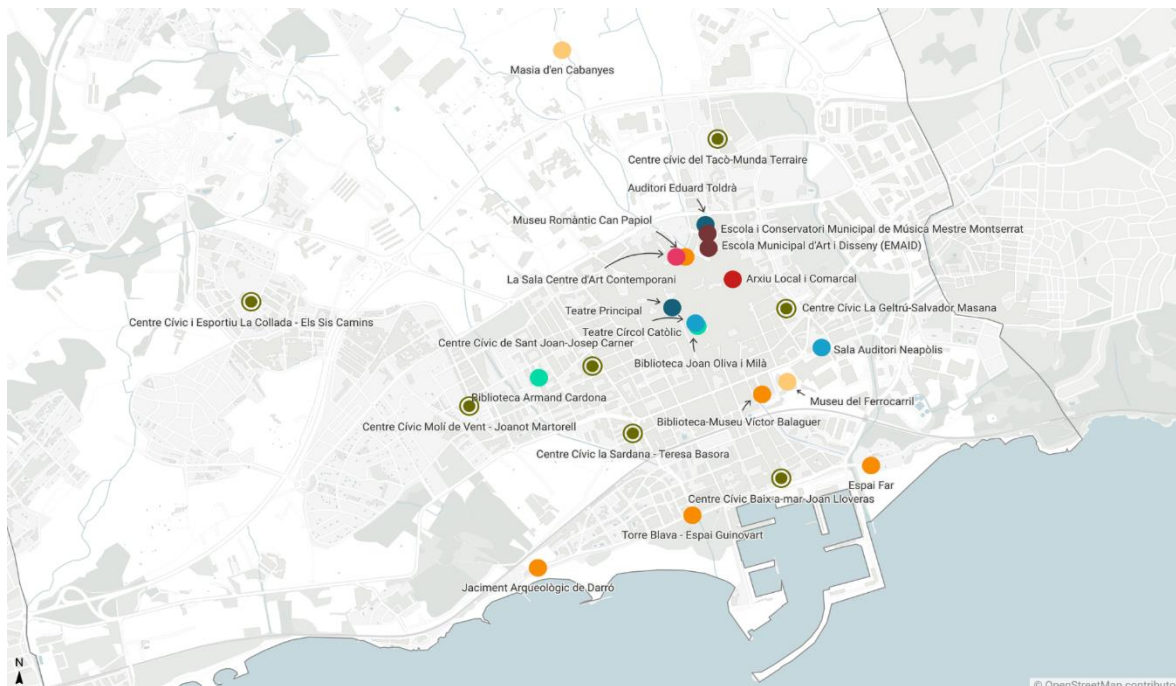

Gràfic 5. Mitjana d'equipaments culturals per cada 10.000 habitants comparada (municipis 60.000-100.000 hab)

Font: elaboració pròpia amb dades dels CCI de Serveis Culturals

El conjunt d'equipaments principals es pot veure al mapa 4 que ajuda a construir una perspectiva en clau de distribució territorial. S'inclouen els centres cívics i es mostra com contribueixen a cobrir el llarg i ample de tota la ciutat. Per la seva naturalesa, és una de les potencialitats que els converteixen en espais de cultura de proximitat. Com s'apunta l'apartat d'activitat i programació cultural, els centres cívics juguen un rol cultural malgrat depenguin d'una regidoria diferent a la de Cultura (Participació, en aquest cas). La quantitat i diversitat d'equipaments patrimonials també contribueixen a expandir el mapa més enllà dels eixos d'activitat comercial ressenyats a l'apartat de territori i població.

Mapa 4. Ubicació d'equipaments amb potencial cultural

Els colors diferencien els equipaments museístics (inclou el Museu del Ferrocarril), els vinculats a Arts escèniques (inclou Círcol Catòlic i Neàpolis, teatre i auditori polivalents respectivament), arts visuals (La Sala), les escoles municipals d'art, les biblioteques, l'arxiu i els centres cívics. Taronja – Patrimoni | Blau fosc – Arts en viu i música | Blau brillant – Biblioteques | Verd oliva – Centres cívics | Vermell – Arxiu | Vermell fosc – Escoles municipals d'art. El color més suau indica un agent d'aquell àmbit però de gestió diferent a la municipal.

Font: elaboració pròpia

Valoració dels principals equipaments culturals

Arts escèniques i música Teatre Principal i Auditori Eduard Toldrà	Patrimoni Biblioteca-Museu Víctor Balaguer, Can Papiol i Espai Far	Xarxa local de biblioteques Biblioteques Armand Cardona i Joan Oliva	Escoles municipals d'art i música EMAiD i ECMMMM	Centre d'Art Contemporani La Sala
---	--	--	---	---

Arts escèniques i música

Teatre Principal	Auditori Eduard Toldrà
✓ 357 persones ✓ Reformat el 2009 - BCIL ✓ Sala tipus italiana amb tres pisos amb llotges i galliner ✓ Hall amb barra per a servei de bar i taquilles ✓ Sala d'assaig amb parquet i mirall	✓ 413 persones ✓ Construcció de nova planta 2011 ✓ Sala petita addicional ✓ Sala per a reunions

En l'àmbit de les arts en viu la ciutat compta amb el teatre i l'auditori en clau, principalment, d'exhibició, i de l'escola i conservatori municipal de música com a espai de formació. Cal tenir en compte que una de les voluntats del Servei de Cultura és avançar en l'ús de l'espai públic com espai cultural i d'arts de carrer.

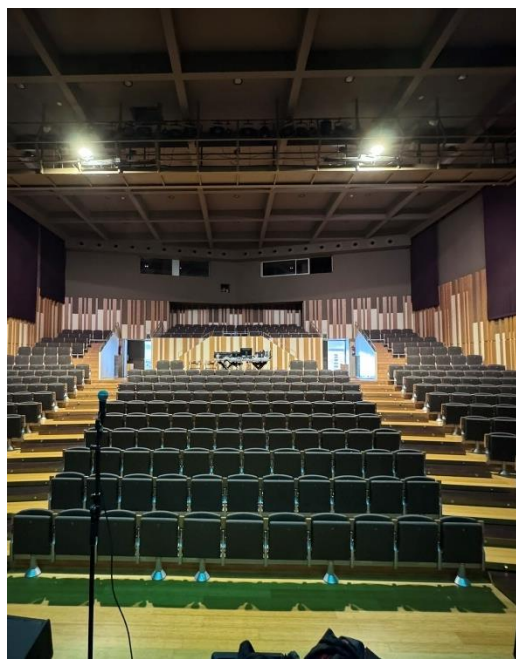
Segons el Pla d'equipaments culturals de Catalunya (PECCat) la ciutat requereix d'un equipament de la categoria E3. Ja a l'any 2011 l'Ajuntament va realitzar un estudi de projecció d'aquest espai que hauria de permetre acollir en la seva sala gran un mínim de 700 espectadors i (el Teatre Principal pot acollir 361 i l'Auditori Eduard Toldrà 413) i, addicionalment, desenvolupar de forma significativa un rol de suport a la creació i producció. En el moment present es desenvolupava un programa de suport a la creació que es mantenia en un nivell informal sense unes bases públiques, el singularART, però en aquests moments l'equip d'Escena Vilanova està treballant per a la seva formalització amb una participació mitjançant concurs públic.

Actualment, a partir la combinació dels espais del teatre i l'auditori es procura ampliar al màxim l'oferta, tot i que el mateix equip tècnic es responsabilitza del Teatre Principal i l'Auditori Eduard Toldrà i això no permet el seu funcionament simultani. Cal afegir, a més, que la possibilitat de programar més funcions per ampliar l'aforament d'algunes obres es veu limitada per la capacitat pressupostària. Tot i això, cal mantenir en perspectiva que els dies anuals amb funcions professionals d'iniciativa municipal, segons les dades del Cercle de Comparació Intermunicipal d'Espais Escènics, és inferior en comparació al grup de municipis de referència (de grandària similar), tot i que les butaques per cada 1.000 habitants són equivalents. Atès que el nombre de dies anuals amb ús per sala és inferior al municipi en comparació al grup de referència (83 en front 163), la programació de més funcions seria una via efectiva sense tenir en compte les qüestions econòmiques.

En relació amb la venda d'entrades, la preocupació principal està vinculada a la rapidesa amb què, especialment al Teatre Principal, s'exhaureixen els abonaments de temporada i això limita la venda d'entrades posterior (l'ocupació mitjana segons dades del Cercle va ser el 2023 del 75,7% al teatre i del 64,6% a l'auditori). Cal tenir en compte, però, que el preu mitjà de les entrades és més baix que als municipis de referència, fet que en termes estrictament econòmics comporta un menor nivell d'autofinançament i més aportació pública.

Teatre Principal. A dalt, la façana. A baix, el pati de butaques

Auditori Eduard Toldrà. A dalt, la façana. A baix, el pati de butaques

El Teatre Principal, específicament, veu també limitada la capacitat de programació, per bé que compta amb un bon equipament i servei tècnic. Això passa perquè és un espai ubicat en un edifici protegit (Bé Cultural d'Interès Local) que no té possibilitats de créixer més atenent la trama urbana on s'ubica. Malgrat els esforços, l'espai presenta limitacions per acollir obres de format gran o complex (limitació d'espai en la rereescena, alçada de la pinta limitada, espai exterior de càrrega i descàrrega).

L'Auditori Eduard Toldrà, en aquest sentit, es troba amb menys limitacions arquitectòniques (per bé que l'espai de magatzem i taller ha quedat ràpidament complet). Compta amb una sala gran i una sala petita, a part de l'espai del vestíbul (que acull algunes exposicions i actes puntuals) i un petit espai lateral que originalment estava destinat a acollir un bar però no s'ha acabat mai de construir (i, ocasionalment, acull activitats familiars o divulgatives de petit format). Cal destacar que la sala petita és una sala amb doble accés: un per l'edifici del propi Auditori i un des de l'Escola i Conservatori Municipal de Música, fet que contribueix a generar sinergies i complicitats entre tots dos equipaments.

Cal destacar que tant en les visites com en les entrevistes amb diferents agents, la saturació dels espais és una percepció compartida, per bé que les dades del Cercle de Comparació Intermunicipal d'Espais Escènics de l'any 2023 indiquen, en comparació al grup de municipis de referència, que els dies d'ús són baixos. La percepció ve donada per l'augment de peticions d'agents locals però, com a fet singular destacat, per agents externs que tenen i busquen una projecció més enllà del municipi (activitats del tipus congrés). La utilització de l'espai per part d'altres serveis de l'Ajuntament, específicament, es realitza mitjançant una fórmula que no permet fer partícip de la despesa a aquests i això genera un ús més ampli de la bossa d'hores disponibles de servei tècnic segons la licitació, fet que exhaureix el pressupost d'aquests serveis.

Donat que no existeix un espai que aculli preferentment la programació de cinema, el Teatre Principal és l'únic equipament municipal de cultura que n'acull. Es tracta de programació externa per part de l'Associació Cineclub Sala 1 (que puntualment programa el Petit Cineclub a l'auditori de Neàpolis) i, a escala municipal, del Cicle Gaudí i el Document del mes.

Patrimoni

Biblioteca-Museu Víctor Balaguer	Museu Romàntic Can Papiol	Espai Far	Torre blava – Espai Guinovart	Jaciment arqueològic d'Adarró
✓ Museu d'Interès Nacional (2019). Pertany a la xarxa temàtica de Museus d'Art. ✓ Consta de tres espais: la Biblioteca-Museu, la Casa Santa Teresa (actualment no visitable) i el jardí que els envolten. ✓ Reobert després de dos anys. ✓ A la vora del Museu del Ferrocarril.	✓ Casa-museu amb mobiliari, ornaments i estances de l'època. ✓ Espai de jardí exterior. ✓ Edifici propietat de la Diputació de Barcelona.	✓ Museu del Mar ✓ Tres espais: Espai Far, Curiositats Marineres de Roig Toqués i Espai Víctor Rojas (bot de salvament). ✓ Projecte de memòria oral. ✓ Vinculació amb el sector Baix-a-mar.	✓ Element defensiu. ✓ Convertida l'any 2000 en espai d'homenatge a la mar Mediterrània i la seva gent. ✓ Obertura a l'estiu i en dates assenyalades.	✓ Ruïnes d'un poblat ibèric i d'una vil·la romana. ✓ Visita lliure i activitats puntuals. ✓ Peces exposades a la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer.
✓ Addicionalment, cal destacar com a espais patrimonials rellevants el Museu del Ferrocarril (gestió privada, RENFE) i la Masia d'en Cabanyes (Centre d'Interpretació del Romàntic, gestió cedida al Consell Comarcal). ✓ La Biblioteca-Museu Víctor Balaguer, Can Papiol i la Masia d'en Cabanyes formen part de la Xarxa de Museus Locals, que ofereix suport tècnic i econòmic.				

Els equipaments patrimonials municipals estan gestionats per l'Institut de Patrimoni Cultural (IPAC), un organisme autònom actualment adscrit a la Regidoria de Cultura. Atès que la ciutat disposa de molts actius patrimonials valuosos, l'Ajuntament podria demanar a l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona la possibilitat d'elaborar un **Mapa de Patrimoni Cultural**. Sens dubte existeix un discurs museogràfic de ciutat singular i atractiu que ho avala. La peça central de l'ecosistema museístic municipal és la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer que tot just va **reobrir l'estiu de 2024 després de 2 anys en obres per millores de l'edifici**.

La Biblioteca-Museu Víctor Balaguer és un equipament singular i potent vinculat a la història de la ciutat i de la figura del personatge fundador, Víctor Balaguer. Es tracta d'un museu d'art, adherit a la **Xarxa de Museus d'Art de Catalunya (XMAC)**, que compta amb una col·lecció molt variada i singular, cobrint 100 anys d'art fins als anys 60 del segle passat.

Biblioteca-Museu Víctor Balaguer

Fotos: a dalt a l'esquerra, entrada principal; a dalt a la dreta, biblioteca patrimonial; i a baix, diferents sales

Font: Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

El finançament és un dels principals problemes de la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer atenent les seves possibilitats. Es tracta d'un museu d'interès nacional però el seu finançament és bàsicament municipal. La capacitat per desenvolupar activitat cultural és molt petita i a l'equip hi falten perfils bàsics per a un equipament d'aquesta categoria (com ara la figura de restaurador/a).

Aquesta és, justament, una de les voluntats de l'equipament: el seu funcionament com a centre cultural. Una preocupació central és la d'aconseguir situar-se entre el públic general com un espai de referència a la ciutat, partint del fet que ja rep una molt bona valoració entre el públic especialitzat (que té, alhora, una dimensió internacional molt rellevant gràcies al fons amb què compta).

Un altre dels reptes de l'equipament és la digitalització del fons, que es troba encara en un estadi molt inicial, i també la rehabilitació de la Casa Santa Teresa, per la qual ja es compta amb una **subvenció d'1,5 milions per fe realitat el projecte**, que ha de permetre desplegar millor el seu rol cultural i pedagògic. Actualment només s'utilitza una sala per a tallers infantils. Un altre repte de la Biblioteca-Museu passa també per obrir el perímetre del museu per tal d'obrir-se més a la ciutat tant a escala simbòlica com física. Cal tenir en compte, també, que el magatzem es troba al 99% de la seva capacitat (actualment acullen elements del patrimoni festiu que no corresponen). Existeixen una quantitat molt important de donacions que sovint són difícil d'absorbir.

Museu Romàntic Can Papiol
Fotos: a dalt, façana; a baix, espai interior
Font: Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

Espai Far
Fotos: a dalt, façana; a baix, espai interior
Font: Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

Dos espais addicionals destaquen en el conjunt d'equipaments museístics: el Museu Romàntic Can Papiol i l'Espai Far (Museu del Mar).

Can Papiol és una casa senyorial de finals del segle XVIII al centre històric de Vilanova i la Geltrú i que té com a missió oferir una evocació de la societat del segle XIX, mitjançant l'anàlisi de la vida quotidiana d'una família benestant, amb el mobiliari i els elements decoratius de l'època. Es tracta d'un edifici propietat de la Diputació de Barcelona i gestionat per l'IPAC, a partir d'un conveni que inicialment especificava una retirada gradual de la Diputació. Actualment s'està revisant el conveni per tal de desplegar amb un major potencial les seves funcions culturals. De fet, la Diputació ha anat apujant l'aportació per al finançament destinat a Can Papiol. Can Papiol també va signar un conveni amb la Masia d'en Cabanyes per a col·laborar en activitats conjuntes com a Cases Singulares, per bé que s'hauria de revisar i potenciar de nou.

L'Espai Far, pel seu costat, desenvolupa un rol més ampli com equipament de proximitat. El seu principal projecte és la memòria oral, que l'uneix estretament al seu entorn. Es tracta d'un espai molt integrat al sector Baix-a-mar perquè el museu pertanyia antigament a l'Associació Museu del Mar. A més, compta en les seves instal·lacions amb un espai amb el fons Roig Toqués de curiositats marineres i un espai dedicat a la carpa Juanita. També conté l'espai Víctor Rojas, amb el centenari bot de salvament.

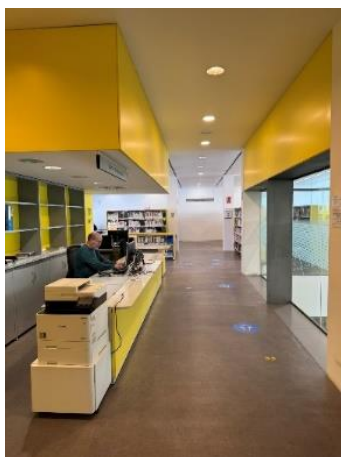
Xarxa Local de Biblioteques

Biblioteca Joan Oliva i Milà	Biblioteca Armand Cardona Torrandell
✓ Biblioteca central comarcal, malgrat no complir amb els estàndards del Mapa de Lectura Pública. ✓ 1.289 m². ✓ Inaugurada el 1995 en un edifici històric de la plaça de la Vila.	✓ Biblioteca local de proximitat. ✓ 1.582 m². ✓ Edifici de nova planta (2003).
Cal destacar el projecte en fase inicial de la tercera biblioteca a la ciutat (ja disposa del Programa funcional) i l'existència d'un punt d'extensió bibliotecària al Mercat de Mar.	

La xarxa, composta per la Biblioteca Armand Cardona Torrandell i la Joan Oliva i Milà (que formen part de la **Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona**), serà properament ampliada amb una tercera biblioteca que donarà resposta al creixement de la ciutat i a les necessitats de lectura pública. Segons indicava el Pla de biblioteques 2017-2020 de Vilanova i la Geltrú, amb les dues biblioteques actuals es cobreix directament aproximadament dos terços de la població del municipi. Una part important de la població que queda fora de l'àrea d'influència d'aquestes biblioteques es troba als barris propers al mar. Val a dir que actualment existeix també un punt d'extensió bibliotecària, el Bibliomercat de mar, un petit espai de proximitat, molt ben valorat, ubicat en aquest mercat municipal.

L'Armand Cardona és una biblioteca local de proximitat i la Joan Oliva és la biblioteca central comarcal, però les respectives instal·lacions no reflecteixen adequadament aquestes categories i no es compleixen actualment els estàndards marcats pel Mapa de Lectura Pública. Concretament, la Biblioteca Joan Oliva no compleix i no pot complir, degut a l'edifici on s'ubica, amb el que aquest determina.

L'Armand Cardona té una superfície lleugerament superior a la de la Joan Oliva (1.582 m² i 1.289 m² respectivament). L'Armand Cardona també presenta un edifici d'obra nova (2003). Això ha implicat un disseny d'acord a les necessitats i els estàndards actuals, adaptacions que no són possibles a la Joan Oliva. En aquest sentit, l'Armand Cardona compta amb una diversitat més àmplia d'espais: com ara sala d'actes (amb accés independent), sales d'estudi, sala multimèdia municipal i una terrassa a la planta superior. El pati a la planta baixa, però, presenta dificultats d'ús per la presència d'una Alzina que complica de forma rellevant el manteniment i l'ús de l'espai.

Biblioteca Armand Cardona Torrandell

Fotos: a l'esquerra i el centre, espais interiors; a la dreta, terrassa de la planta superior

La Joan Oliva va ser inaugurada per segon cop el 1995. Les seves instal·lacions es troben en una millora contínua de petits aspectes, sempre amb la limitació d'adaptar-se a un espai arquitectònic ja donat. A la Joan Oliva existeixen un major número de plantes però una menor diversitat d'espais (no es disposa, per exemple, de sala d'actes o de sales d'estudi). S'està treballant especialment en la flexibilització dels usos dels espais, amb la instal·lació de sistemes de microfonia i so que permetin la realització d'activitats diverses. D'aquesta forma la biblioteca s'adapta a uns usos més en clau de centre cultural, d'acord amb la tendència actual.

Biblioteca Joan Oliva i Milà

Fotos: espais interiors

A l'Armand Cardona s'ha resolt recentment (a octubre de 2024) la problemàtica principal amb les instal·lacions del sistema climatització. A la Joan Oliva les dificultats principals procedeixen del fet anteriorment esmentat: l'adequació a l'espai arquitectònic donat i la necessitat d'actualitzar (alguns elements tant funcionals com decoratius són antics) i flexibilitzar l'ús de diferents espais. De forma destacable, el terra de linòleum també presenta actualment un estat deficient en alguns punts.

En clau d'instal·lacions és rellevant allò projectat: la tercera biblioteca en espais de l'antiga Pirelli, cobrint un segment aproximat de més de 10.000 persones que resideixen sota via. Cal considerar que respecte els estàndards de lectura pública la situació actual no és la corresponent, però després del nou equipament encara restarà pendent la qüestió d'adequar la biblioteca central. La tercera biblioteca ja ha desenvolupat el Programa funcional i ja té fons econòmics reservats per a la inversió d'obra. Com indiquen en la seva memòria les biblioteques locals, la concepció de l'equipament és que la biblioteca i els usos culturals i comunitaris siguin indistingibles per a la ciutadania. Això obligarà a una definició d'usos i de personal no bibliotecari, ja que més enllà del disseny dels espais polivalents (sales polivalents de formació i suport), la primera idea és que la tecnologia i la dansa i el ball tinguin protagonisme. Val a dir que, a l'espera del finançament de la Diputació de Barcelona, aquesta actuació disposa de 2 milions d'euros de finançament del Govern espanyol per una subvenció extraordinària rebuda als pressupostos 2023.

El projecte comporta oportunitats i alhora dificultats: en l'àmbit de ciutat, serà una peça central en la integració de tota aquesta zona a nivell cultural, i a escala interna de servei caldrà veure com s'emmotlla a les problemàtiques actualment existents a la xarxa de biblioteques.

Atès que la Biblioteca Joan Oliva i Milà no disposa de superfície i recursos suficients per les previsions d'una central urbana en un municipi amb les característiques de Vilanova i la Geltrú, la creació de la nova biblioteca de proximitat al barri de Mar ofereix una oportunitat per desenvolupar un servei que compensi, en bona mesura, les mancances de superfície presents amb visió de xarxa urbana.

La creació de la nova biblioteca pot oferir oportunitats en la gestió del personal amb visió de xarxa urbana. Per fer-ho, la xarxa urbana hauria d'explorar la itinerància i la incorporació de nous perfils professionals que donin resposta al conjunt de la xarxa sense agreujar els problemes de manca de personal i de càrrega laboral, una situació que les memòries posen de manifest i que s'arrosseguen des de fa anys.

Escoles municipals d'art i música

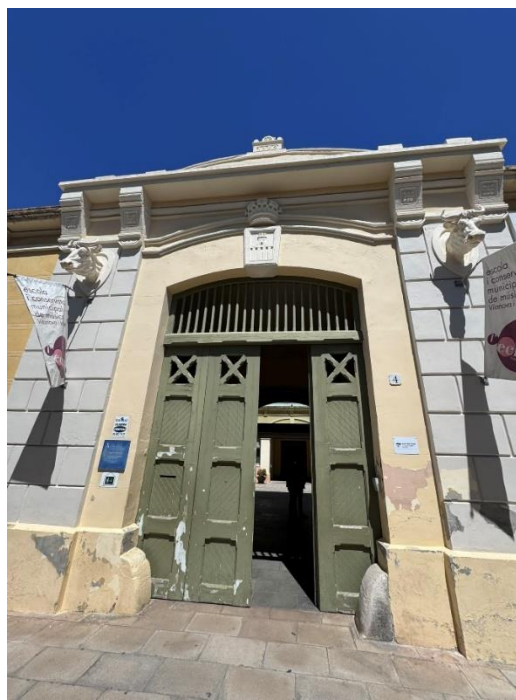
Escola Municipal d'Arts i Disseny (EMAiD)	Escola-Conservatori Municipal Mestre Montserrat (ECMMM)
✓ Fundada el 1969 oferint estudis d'Arts i Oficis. ✓ Ubicada en una antiga caserna militar (BCIL, protecció de respecte a l'estructura portant). ✓ Cicles de Grau Mitjà (Assistència al Producte Gràfic Interactiu) i de Grau Superior (Gràfica Publicitària, Animació i Projectes i direcció d'Obres de Decoració. ✓ Dimensió professionalitzadora/acadèmica i ciutadana/sociocultural.	✓ Nascuda el 1971. ✓ Grau professional des de 2009. ✓ Ubicada en un antic escorxador municipals (BCIL, nivell de protecció 2) ✓ Oferta per a infants, joves i adults. ✓ Dimensió professionalitzadora/acadèmica i ciutadana/sociocultural

L'Escola Municipal d'Art i Disseny i l'Escola i Conservatori Municipal de Música Mestre Montserrat aporten dinamisme creatiu a la ciutat. Cal tenir en compte, addicionalment, que existeix un institut (Institut Dolors Mallafrè i Ros) que ofereix batxillerat d'arts en les seves vies d'arts plàstiques, imatge i disseny, per un costat, i arts escèniques, música i dansa, per l'altre.

Totes dues escoles municipals d'art desenvolupen un paper més en clau de proximitat i un altre de professionalització i més acadèmic. A més, totes dues escoles participen de la vida social i cultural de la ciutat col·laborant en els esdeveniments que s'hi celebren o generant activitat pròpia.

Escola Municipal d'Art i Disseny
Foto: entrada principal

Escola-Conservatori Municipal de Música Mestre Montserrat
Foto: entrada principal

L'Escola-Conservatori es troba unit mitjançant una sala comuna a l'Auditori Eduard Toldrà, conformant així un complex local vinculat a la formació, creació i exhibició musical. Es disposen d'instal·lacions diverses que van des de la sala "petita" (és la sala petita de l'Auditori, però la gran de l'Escola-Conservatori pròpiament) a les aules, passant per sales polivalents de mida mitjana (quatre en total, com la coneguda com a "sala bar"). S'han adequat espais per a fer-hi aules de percussió, permetent un millor desenvolupament d'aquestes activitats. Es fa un esforç en el manteniment d'instruments a les aules; cal tenir en compte la peculiaritat dels conservatoris en què el titular és el municipi però la Generalitat qui ordena l'ensenyament, generant un desequilibri entre qui ordena i qui posa els recursos.

Detecten que el creixement de l'escola fa que paulatinament l'espai pugui quedar petit. En el cas de l'Escola-Conservatori Municipal de Música destaca especialment el creixement que l'escola està tenint per la franja d'edat infantil i de tallers per famílies com el Música en família i el Minimúsics.

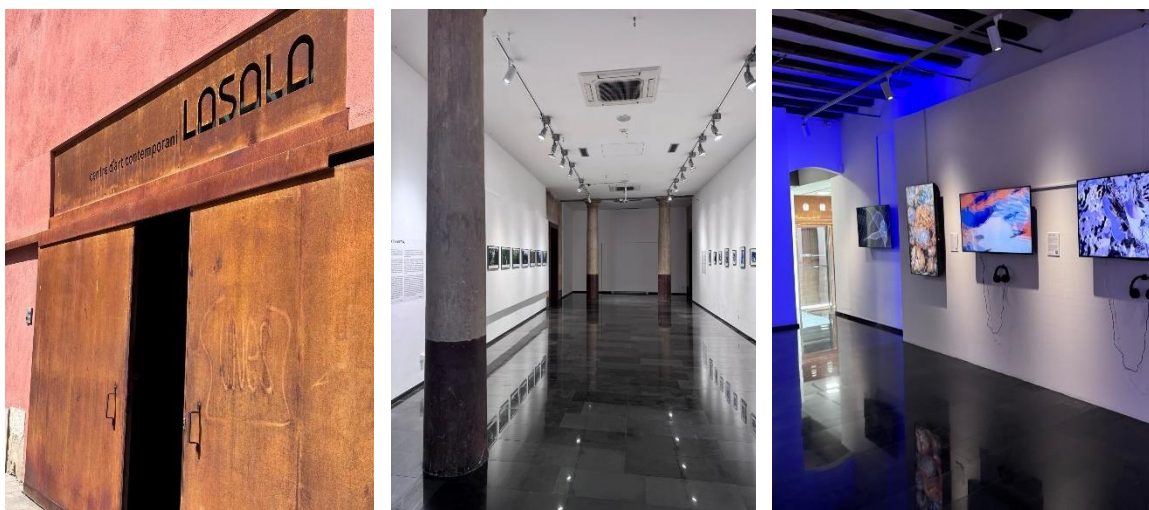
L'Escola Municipal d'Art i Disseny (EMAiD) es troba ubicada en una antiga caserna. Es tracta d'un edifici antic i això comporta que sovint la configuració dels espais no és la més adient. Tot i ser antic se'n valora la singularitat històrica i arquitectònica. Recentment, gràcies a una subvenció de la Diputació de Barcelona, ha estat possible reubicar i fer noves la secretaria i la consergeria, un canvi que es valora positivament. Tot i això, moltes aules no tenen sostre, per exemple, i donat que el sostre real és alt només compten amb envans prefabricats. L'antiguitat de les instal·lacions i la dificultat per adequar-les a normativa de seguretat actual (sistema elèctric, plans d'evacuació i emergència, etc.) han impedit el desenvolupament de nova oferta formativa al centre. A més, l'escola no compta amb un auditori propi. Entre els seus reptes, hi ha el de condicionar l'espai actualment de magatzem per poder ubicar-hi un centre de suport a la creació que ofereixi també assessorament. En el cas de l'EMAiD, es valora positivament el creixement per la part de tallers com a formació per a la ciutadania en general. En tots dos casos, però, els centres disposen d'una dinàmica positiva en clau de participants.

En clau de xarxa, per a l'EMAiD, l'agència d'innovació Neàpolis ha estat i és un agent clau i amb La Sala es manté un vincle a través de la visita d'exposicions. El nou mòdul de "Gestió de projecte professionals" que s'implantarà a escala curricular s'espera que generi moltes col·laboracions entre l'alumnat i les entitats, empreses i altres institucions.

EMAiD | Espai de magatzem actual, amb potencials usos per funcionar com a centre de suport i assessorament a la creació

Centre d'Art Contemporani La Sala

Centre d'Art Contemporani La Sala
Foto: a l'esquerra, l'entrada principal; al centre i la dreta diferents sales

Com marca el Pla d'equipaments culturals de Catalunya (PECCat) Vilanova i la Geltrú compta amb un centre d'art complet (AV2), anomenat La Sala. L'espai s'ubica en un edifici reformat l'any 2007. Hi ha la recepció i un vestíbul, tres sales d'exposició, magatzems i espai de taller. Es tracta d'un antic teatre, La Sala, que és concretament la "sala de les voltes" (l'espai més gran), un espai d'alt valor patrimonial dins de tot el conjunt. L'espai de taller ha estat recentment recuperat perquè a l'espai s'hi emmagatzemaven peces del Far. Actualment existeix un espai a la part posterior de l'edifici que és un solar sense ús. S'havia projectat que pogués servir per ampliar l'espai de magatzem i facilitar les feines de càrrega i descàrrega vinculades a les produccions. Actualment aquesta activitat de càrrega i descàrrega comporta problemes o dificultats al carrer des d'on es realitzen.

Un aspecte destacat de l'espai és que no tot l'any funciona com a centre d'arts. Al gener i febrer l'espai tanca i passa a utilitzar-se com a sala de ball. Es tracta d'un ús històric, i existeix una aposta municipal per mantenir-lo. Es realitza a la sala de les voltes i implica el tancament del conjunt de l'espai com a centre d'arts visuals. A més, l'espai té usos més enllà dels vinculats a les arts visuals en el seu "torn" habitual: des del 2023 funciona com a Casa de la Festa. En aquest context, però, es manté una dinàmica en clau d'arts visuals en què el personal de l'equipament assessora i ajuda a les entitats a dissenyar un projecte expositiu de cultura popular i tradicional.

Les dificultats principals en clau d'instal·lacions, a banda de l'esforç de compatibilitat d'usos, són en concepte de superfície d'emmagatzematge (en quantitat i en distribució). També cal destacar que existeixen humitats per capil·laritat que s'estan mirant de resoldre, especialment perquè com a centre d'arts plantegen potencials problemes de conservació de determinades obres.

Centre d'Art Contemporani La Sala
Foto: sala de les Voltes

Com posa de manifest, per exemple, la realitat de la compatibilitat d'usos, hi ha l'oportunitat de convertir l'equipament en un nucli central de la creativitat artística a la ciutat; una mirada que es repeteix en el context d'entrevistes i grups de discussió.

La Sala forma part del **Sistema Públic d'Equipaments d'Arts Visuals de Catalunya** (SPEAV) i participa del **Programa d'Arts Visuals** en itinerància de l'Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona. En clau de relacions amb altres agents locals destaca una relació estreta amb l'EMAiD, tot i que els responsables de l'equipament manifesten que caldria posar més recursos que permetessin dedicar més esforços a treure potencial de la sinergia. També es destaca el sorgiment d'un col·lectiu d'artistes visuals a la ciutat que ofereix una oportunitat estratègica molt bona, i posa de manifest el potencial de l'equipament per generar un clima favorable a la dinàmica creativa local.

Elements destacats en clau de xarxa d'equipaments

De la descripció realitzada és important retenir alguns elements centrals que contribueixin a detectar prioritats:

- El potencial d'enfortir projectes compartits entre la xarxa d'equipaments en comú i entre diferents components d'aquesta, integrant de forma decidida agents de gestió diferent a la municipal.
- La reobertura de la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer i la necessitat de relançar el projecte.
- L'existència d'un relat de ciutat propi, comú, en clau patrimonial.
- La fortalesa de tenir equipaments especialitzats o diferenciats en arts escèniques i música, però la manca d'un equipament dimensionat adequadament al creixement de la ciutat.
- En clau de música, si bé hi ha molts festivals i concerts al carrer, no hi ha una sala de concerts municipals com a tal. En aquest sentit, manca un espai polivalent de gran capacitat.
- No hi ha bucs d'assaig musical i, en general, hi ha pocs espais oberts per a la creació artística.
- El proper desplegament de la tercera biblioteca.
- La necessitat de desplegar la dimensió sociocultural de l'Arxiu i la seva presència a la ciutat.
- L'existència de La Sala (Centre d'Art Contemporani) i el potencial a desplegar des d'una mirada a la dimensió artística de la cultura.
- Les escoles municipals d'art com dos projectes centrals en clau de formació i creativitat.
- La falta d'un espai que doni major presència al cinema.
- La qüestió irresolta d'un espai vinculat a la cultura popular i tradicional, la Casa de la Festa.
- L'aposta existent per la utilització de l'espai públic per part de l'art i la cultura, malgrat les dificultats vinculades a qüestions de convivència i seguretat.
- La necessitat d'integrar els centres cívics en l'estratègia cultural.

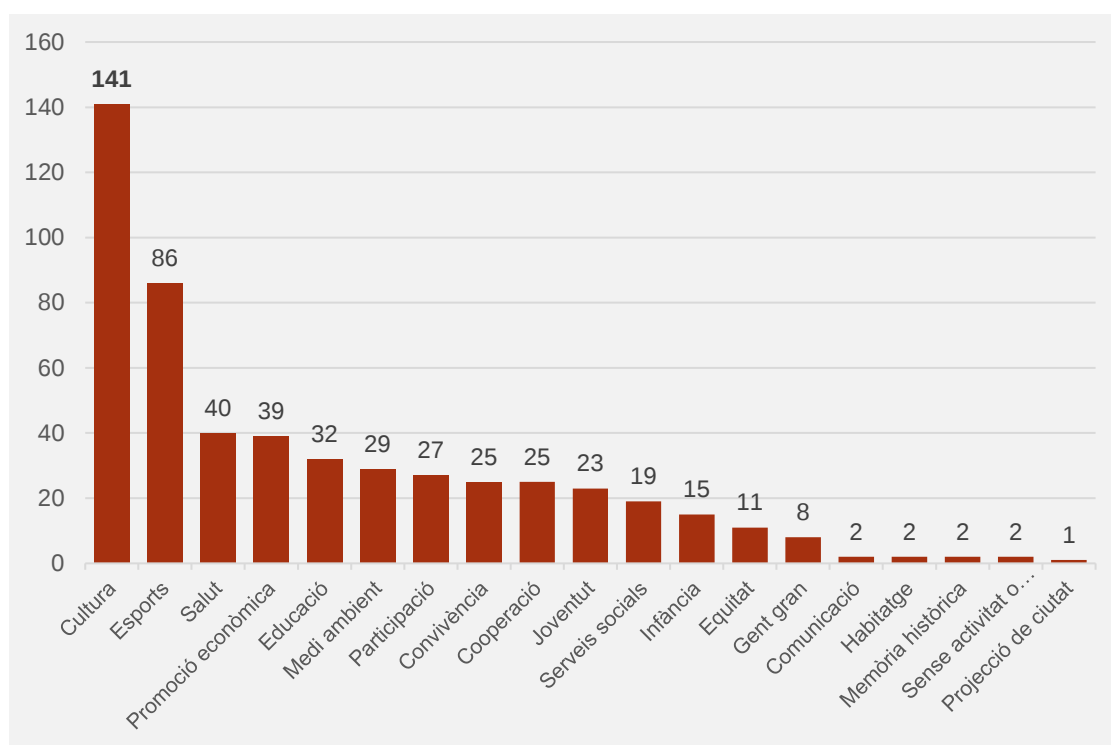
3.2.2 Associacionisme cultural

Nivell d'associacionisme comparat

El directori municipal d'entitats llista un total de 529 associacions (consultat el juliol de 2024). Del conjunt d'àmbits que defineix el propi directori destaquen especialment les de cultura, que suposen gairebé un 27% del total (141 associacions).

Si bé els registres administratius molt sovint distorsionen la imatge de l'associacionisme perquè contenen entitats inactives o extingides, o classificades amb criteris poc rellevants en termes sociològics o d'investigació cultural, la comparació és possible perquè aquests errors són comuns a tots els municipis.

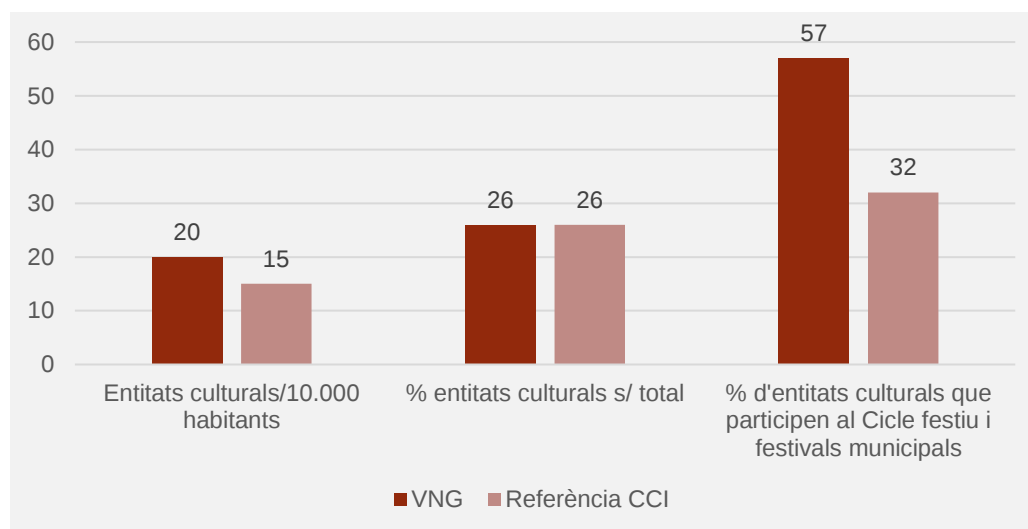
Gràfic 6. Tipus d'associacions registrades a Vilanova i la Geltrú

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del directori d'entitats de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú (juliol de 2024)

En una mirada a les dades dels Cercles de comparació intermunicipal de Serveis Culturals destaca un número d'entitats culturals superior a la mitjana dels municipis de referència (municipis de 60.000 a 100.000 habitants). Tot i això, en percentatge, les culturals no suposen una part superior sobre el total d'entitats del municipi. Això deixa entreveure que l'associacionisme és rellevant no només en clau cultural, sinó des d'una mirada global. Sí que destaca especialment, en segon lloc, que el número d'entitats implicades al cicle festiu és molt elevat en comparació a la mitjana. Cal tenir en compte que, per contra, la vinculació al cicle festiu, especialment el Carnaval, fa que moltes d'elles estiguin inactives durant un període significatiu de l'any (les dades analitzades a l'**apartat d'activitat i programació cultural** mostren quins són els períodes més actius de l'any).

Gràfic 7. Entitats culturals per cada 10.000 habitants a Vilanova i la Geltrú en comparació als municipis participants del CCI de Serveis Culturals de la Diputació de Barcelona

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del directori d'entitats de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú (juliol de 2024) i dels Cercles de comparació intermunicipal de Serveis Culturals de la Diputació de Barcelona del 2022

Detall de l'associacionisme cultural

Una lectura en major detall de les 141 associacions registrades en cultura permet elaborar una classificació dels subàmbits d'activitat. Les dades reforcen el que la mirada anterior comparada ja apuntava: la potència del camp de la cultura popular, que agrupa un 35% del total. Tot i això, participen de la cultura popular un número superior de les entitats que estrictament fan només cultura popular. Per exemple, a la Federació d'Associacions pel Carnaval (FAC) hi participaven, **segons les dades de l'estudi d'impacte econòmic de l'any 2022**, 80 entitats. De fet, en ocasions hi ha entitats que només funcionen en motiu del carnaval.

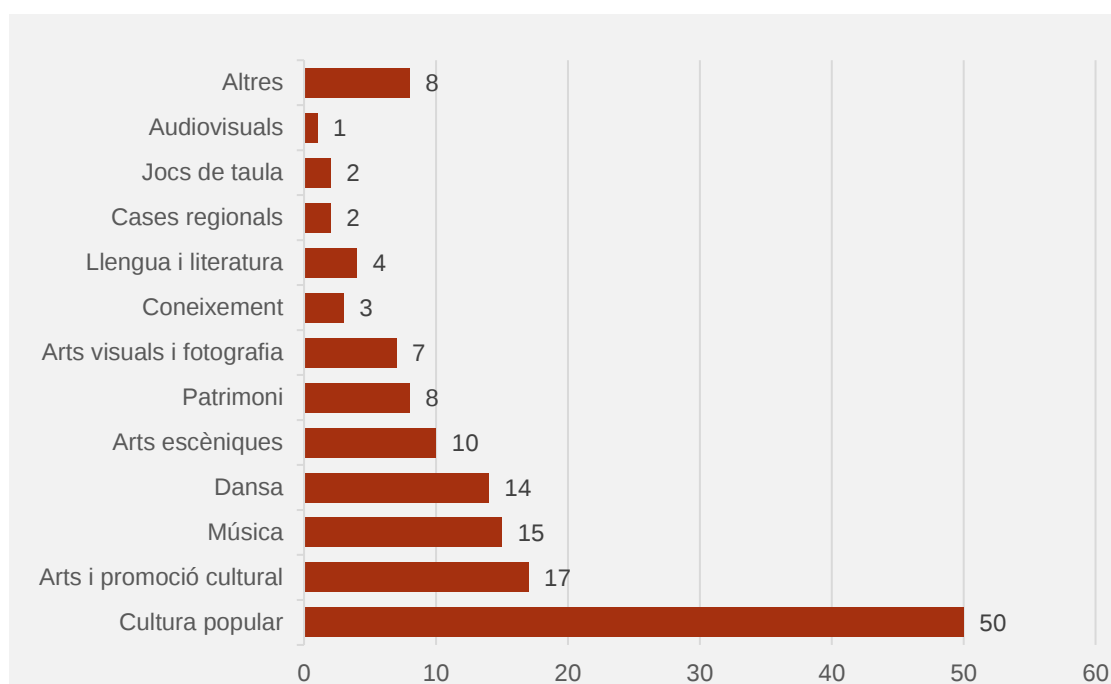
Aquesta potència és un fet destacat del procés d'entrevistes i grups de discussió. És important tenir en compte que això prové principalment del Carnaval -especialment- i de la Festa Major.

En una mirada més ampliada, però, es detecta que també és important l'activitat artística sectorial, especialment en els camps de les arts en viu (arts escèniques, dansa i música, que sumen un 28%). Si s'hi sumen les entitats en patrimoni (5,7%), arts visuals (5%), llengua i literatura (2,8%), les de coneixement (2,1%) i les audiovisuals (més residuals estadísticament, 0,71%) sumen en total un 44%.

Finalment, un grup d'entitats en clau transversal (arts i promoció cultural) destaca amb un 12%. Es tracta d'entitats que desenvolupen una activitat cultural més diversa, tocant diferents subàmbits. Si bé són agents que no destaquen en número cal destacar que són i han sigut importants a Vilanova i la Geltrú en clau de dinamització de la vida cultural, i n'hi ha tant de més històriques com de més recents.

Aquesta tipologia diferenciant entre cultura popular, àmbits artístics i entitats transversals pren rellevància a Vilanova i la Geltrú per reflectir la composició de l'associacionisme cultural.

Gràfic 8. Tipus d'associacions culturals registrades a Vilanova i la Geltrú. Classificació pròpia

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

Relació entre l'Ajuntament i les associacions

Considerant la intensitat de l'activitat associativa, la relació entre Ajuntament i associacions és igualment intensa perquè es fa necessària la coordinació amb l'equip municipal de Cultura en moltes ocasions, especialment quan són necessaris l'espai i les infraestructures. El suport a aquesta activitat mitjançant subvencions, equipaments, infraestructures i coordinació amb altres serveis municipals vehicula les relacions.

En la majoria d'ocasions es tracta de relacions bilaterals entre l'entitat interessada i l'Ajuntament, però en els casos del Carnaval i la Festa Major existeixen espais de governança col·lectiva que impliquen una gestió més coordinada. Pel costat del Carnaval, destaca la **Federació d'Associacions de Carnaval (FAC)**, que aglutina més de 70 associacions implicades i vehicula les relacions amb l'Ajuntament, amb qui treballa de forma més estreta i intensa. Pel costat de la Festa Major destaca la **Pabordia**, que també treballa en contacte directe tant amb l'Ajuntament com amb les entitats i on destaca l'existència d'un **protocol festiu** que estructura part del treball a realitzar.

S'ha de tenir en compte, per això, que en el marc de les entrevistes i dels grups de discussió realitzats es posen de manifest dificultats en la relació entre l'Ajuntament i les associacions. Les associacions perceben que manca reconeixement de les seves aportacions a la vida cultural i que això s'acompanyi amb les necessàries accions de suport. Un suport que, com s'exposarà més endavant, no sempre es defensa en clau econòmica, sinó d'espais i infraestructures i, també, en clau simbòlica o de reconeixement.

Les associacions defensen que l'Ajuntament ha de tenir un rol facilitador i que en ocasions el suport ofert no compleix amb les seves necessitats i expectatives. En les converses mantingudes en el context d'entrevistes i grups de discussió s'entreveu que el punt de partida de la relació sovint ve marcat pel desconeixement sobre la mirada i les raons de cada part, el que enterboleix el treball conjunt. Això dificulta la complicitat de cara a un treball per objectius comuns i en clau de ciutat.

Cal tenir en compte que les posicions de l'associacionisme respecte l'Ajuntament difereixen en ocasions segons el tipus d'entitat (es reconeixen dos eixos claus: un en relació a la grandària de l'entitat, petites o grans, i un altre en relació al seu àmbit d'actuació, les arts o la cultura popular). El pes que tenen determinades entitats i activitats -en el terreny dels recursos i esforços públics que concentren- genera en ocasions opinions dividides d'acord i desacord.

Entre les preocupacions i problemàtiques que exposen les associacions en el marc de les sessions realitzades destaquen:

- La falta d'espais polivalents, relacionada amb la saturació dels espais disponibles. Disposar d'espais és un suport clau per a les entitats. Això motiva propostes variades segons la necessitat de diferents activitats: des de la disposició d'un pavelló cobert que no estigui allunyat del centre de la ciutat (on s'apunta la necessitat d'una millor coordinació entre serveis de l'Ajuntament per poder disposar-ne) al millor aprofitament d'espais alternatius i de petit format vinculats a centres cívics o biblioteques.
- En relació encara als espais, es citen les condicions d'accés als equipaments i a la utilització de la via pública. En el marc dels equipaments es cita la problemàtica vinculada al pagament dels serveis tècnics que impliquen uns costos en moltes ocasions inassolibles. En el marc de la utilització de la via pública, l'experiència de les entitats és que -en valoració de l'activitat proposada- es tracta de requeriments administratius desmesurats, vinculats a certificats i al compliment de normatives estrictes a les quals han de fer front per si soles (de manipulació d'aliments, de protecció civil, de soroll, etc.).
- En relació a la qüestió de tràmits, que és una de les que major desgast genera entre les entitats, es valora que són complexos i excessius. La qüestió s'estén també a la presentació de subvencions, en què l'interès seria simplificar i oferir opcions de gestió més personalitzades. Sorgeix la proposta de formalitzar un suport més centralitzat en un referent i que això proporcioni també un tracte més pròxim i directe. Les entitats observen una empitjorament d'aquesta dinàmica en els darrers anys, en què ha crescut la quantitat de tràmits en línia. Es detecta desconeixement respecte **l'Oficina d'Entitats-Punt de Voluntariat**, que ofereix assessorament a les associacions municipals.
- Més enllà dels tràmits relacionats, es posa sobre la taula la necessitat de millorar el finançament. La demanda central versa sobre l'augment de la quantitat pública disponible i sobre la millora del procés de resolució i cobrament de les subvencions (especialment en clau de terminis, per a la reducció de la incertesa sobre si es rebrà o no, quina quantitat, i en quin moment s'ingressarà). En clau econòmica, especialment per a projectes més petits, es valora també l'oportunitat d'explorar el finançament privat (micromecenatge, patrocini, etc.) i les formes d'autogestió; qüestions per a les quals es valora necessari l'assessorament per part de l'Ajuntament o el contacte entre entitats per aprendre les unes de les altres.

- Tot i això, destaquen també la necessitat de millorar les infraestructures amb què compta l'Ajuntament (tarimes, cadires, taules, etc.). Millorar l'estat en el qual es troben i adquirir-ne de noves, ampliar la quantitat disponible i millorar-ne les formes de gestió i coordinació.
- Pel que fa a la qüestió de l'espai públic, s'apunta la problemàtica veïnal vinculada als usos de l'espai públic com espai cultural, on es reclamen posicions més clares de l'Ajuntament en la defensa de l'activitat cultural i més informació i implicació de l'Ajuntament en plataformes de mediació i en la delimitació de zones sensibles. S'observa que les pròpies entitats també comencen a incloure les qüestions de millora de la convivència -però també de la seguretat- entre les seves pròpies prioritats.
- Com per exemple es denota en el punt sobre finançament i autogestió, per bé que sovint es coneixen entre les persones de les entitats, manca un contacte i un punt de trobada de l'associacionisme. Sovint no hi ha reconeixement de problemes o objectius compartits i l'intercanvi podria millorar la capacitat de les associacions a escala individual i de l'associacionisme en conjunt.
- Es valora que l'Administració engega en ocasions nous projectes, però es percep falta de consolidació i manteniment d'aquests. També es detecta que s'ha desaccelerat la creació de nous projectes per part de la ciutadania, joves especialment. En aquest sentit, destaca la desincentivació que generen les dificultats citades per tirar endavant activitat en equipaments o via pública. Aquest problema es vincula també amb la preocupació pel relleu de persones a les entitats.
- Finalment, en la línia de la col·laboració en reptes de ciutats, posen de manifest la dificultat per donar resposta a reptes com els d'integrar la diversitat i promocionar l'equitat, donat que necessitarien més suport per part de l'Ajuntament en clau de recursos i de formació

3.2.3 Sector professional i dimensió econòmica de la cultura

La dimensió econòmica de la cultura va més enllà del sector empresarial i professional privat. En el context de la cultura, el tercer sector i el propi sector públic són agents rellevants en clau d'activitat econòmica. El conjunt d'agents conformen un entramat que es propi del sector cultural.

En aquest sentit, en el present apartat es reflecteix, en concret, el pes del sector professional i empresarial vinculat a les activitats artístiques i culturals (en clau de volum d'agents, d'ocupació i ingressos), per un costat, i en l'impacte econòmic de les activitats culturals en una mirada més àmplia, per l'altre. Així mateix, les dades exposades s'amplien amb comentaris obtinguts en entrevistes i grups de discussió amb professionals de la cultura i artistes.

Agents professionals i empresarials: el sector de les ICC

Les Indústries culturals i creatives (ICC) conformen el sector econòmic de l'art, la cultura i la creativitat. Es tracta d'un sector que ha cridat l'atenció de les polítiques de desenvolupament econòmic pel seu potencial en clau d'economia vinculada al coneixement, on la creativitat i la innovació són els recursos principals.

Taula 4. Principals dades de les ICC a Vilanova i la Geltrú

667 agents econòmics	1.314 persones ocupades	36 milions d'ingressos
	4,76% del total d'afiliats a la Seguretat Social	1,5% del VAB de la ciutat

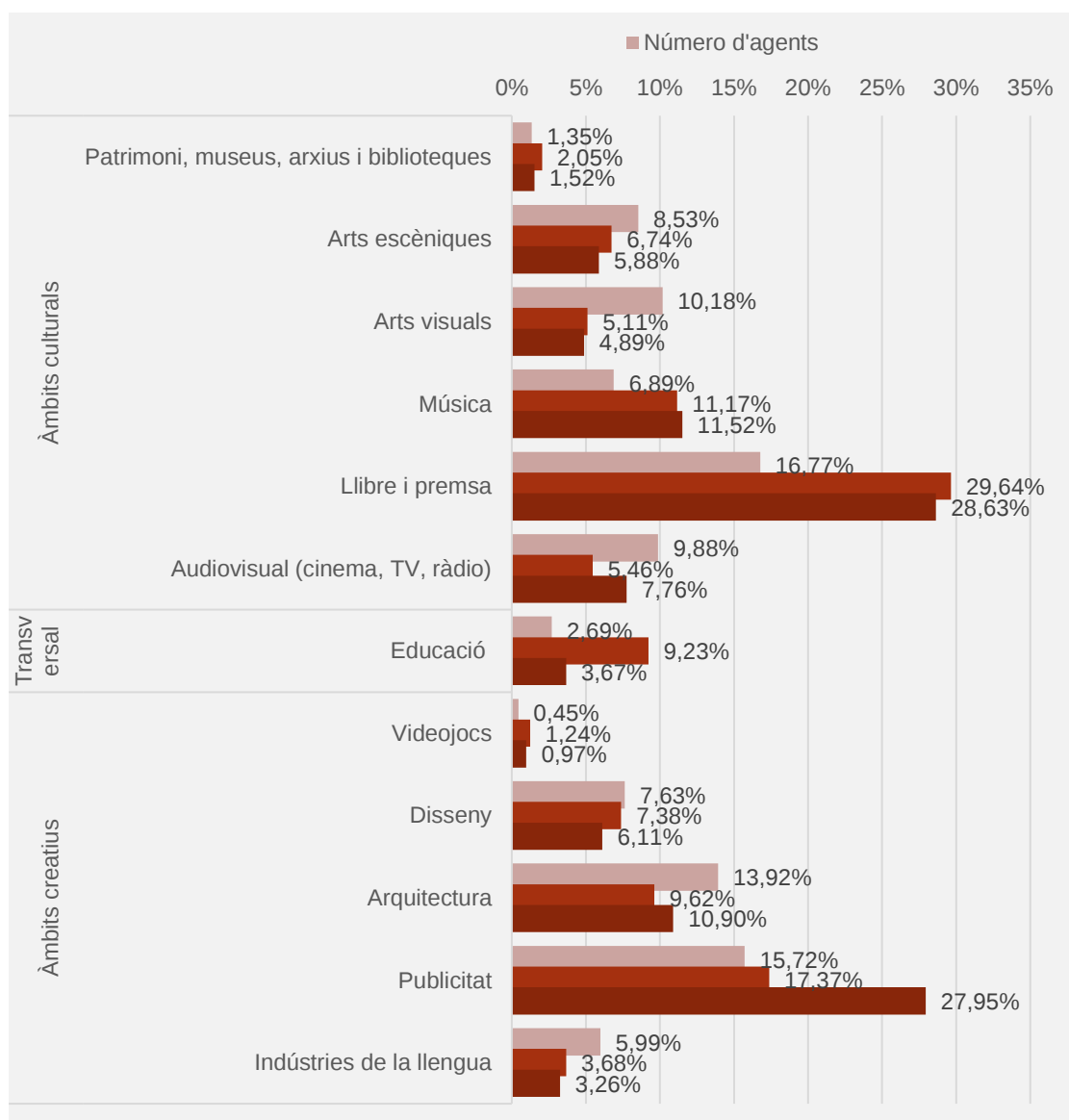
Font: elaboració pròpia amb dades de l'estudi "Mapa de les ICC a Vilanova i la Geltrú (2022)

El concepte de ICC agrupa dos grans àmbits: els culturals i els creatius. Els creatius amplien el radi habitual del concepte de cultura a les activitats de disseny, publicitat, arquitectura i videojocs. Segons la principal referència europea (el grup de treball europeu [European Statistical System Network on Culture](#)), les ICC inclouen aquelles activitats en què es crea o s'expressa un valor artístic i cultural. Donat que la mirada en clau d'ICC és sobretot econòmica, la seva definició es realitza a partir dels Codis de classificació de l'activitat econòmica (CCAEE).

L'estudi "Mapa i anàlisi econòmic de les Indústries Culturals i Creatives a Vilanova i la Geltrú", realitzat amb referència a dades de l'any 2019, detecta un sector rellevant a la ciutat, que agrupa 667 agents, ocupa 1.314 persones i mou un volum d'ingressos de 36 milions d'euros.

L'estudi destaca la diferent naturalesa i les característiques dels àmbits que conformen sector, en què el nucli artístic vinculat a la creació té el major risc de precarietat econòmica, sobretot en comparació a les activitats de comerç i a les de caràcter més industrial. Això es reflecteix especialment en determinats àmbits on la creació té un major pes (arts escèniques i visuals). En aquests, el percentatge sobre el total que representa cada àmbit és molt menor en clau de volum econòmic que no pas en clau de número d'agents.

Gràfic 9. Pes dels diferents àmbits conceptuals de les ICC segons número d'agents, ocupació i VAB

Font: Mapa de les ICC a Vilanova i la Geltrú (2022)

En una mirada diferenciant els àmbits culturals i els creatius es detecta que:

- Els àmbits culturals tenen, en general, incloent l'ensenyament artístic, un major pes que els creatius en termes de número d'agents. Destaca el sector del llibre, la premsa i la impressió (un sector ampli que aglutina des de la creació a la indústria passant pel comerç) i un número força equilibrat en arts escèniques, arts visuals, música i audiovisual.
- Entre els creatius, en concepte de volum d'agents, destaquen sobretot la publicitat i l'arquitectura. El disseny té un pes menor però rellevant, així com les activitats vinculades al subsector de la indústria de la llengua. L'edició de videojocs, finalment, és molt residual, però existent.

En termes de VAB i d'ocupació les diferències amb l'estructura segons el número d'agents venen donades pel pes que tenen els agents de mida petita, mitjana o gran i la seva naturalesa més industrial o "artesanal". Així, el sector del llibre i la premsa, que inclou la impressió, destaca conjuntament amb la publicitat, on hi ha grans agències. En canvi, perden pes les arts escèniques, l'audiovisual o les arts visuals. En aquests, la dinàmica és la contrària, donada l'existència d'un major número de persones que treballen en règim autònom i que desenvolupen un paper més vinculat a la creació artística.

Cal tenir en compte que, en comparació a altres ciutats mitjanes de Catalunya organitzades sota el consorci de la Xarxa Transversal d'Activitats Culturals, les dades de Vilanova i la Geltrú identifiquen un potencial més elevat de les ICC. En aquest sentit, el cens d'agents de les ICC identifica un total de 97 agents per cada 10.000 habitants, mentre la mitjana dels municipis en aquest cas és de 51. Un potencial en sintonia amb l'efervescència cultural i creativa que les persones entrevistades posen de manifest en la caracterització de la ciutat, i que es manifesta més enllà de la cultura i les festes populars.

Impacte econòmic de l'activitat cultural

No pot oblidar-se que, a banda dels resultats econòmics i productius dels agents del camp cultural i creatiu, els esdeveniments culturals tenen un impacte econòmic que es deriva del dinamisme que creen les inversions per tal de portar-los a terme. A Vilanova i la Geltrú destaquen especialment els festivals i les festes populars, i existeixen estudis d'impacte econòmic en tots dos casos.

En relació als festivals existeixen estudis relatius al Vida Festival (2016) i el Tingladu (2018, aquest estudi és de la pròpia entitat i no és accessible de forma oberta). En quant a festes populars, tal com s'ha referenciat anteriorment, existeix **l'Estudi d'impacte del Carnaval de Vilanova i la Geltrú (2022) a càrrec de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals**.

Com mostren aquests estudis, l'impacte econòmic de la cultura, des d'aquesta mirada, té a veure amb la mobilització de capital per part tant d'organitzadors com d'assistents en motiu de la celebració de l'acte. Es relaciona amb l'atracció exterior que genera la ciutat (i l'arribada de visitants que generen despesa al municipi), però també amb la seva capacitat per generar un dinamisme econòmic que, d'altra manera, no existiria tampoc entre la població resident.

La mostra més clara d'impacte econòmic la dona **l'Estudi d'impacte del Carnaval de Vilanova i la Geltrú (2022)**. Aquest document conclou que l'impacte és un dels més elevats entre un conjunt d'estudis a esdeveniments similars (festes populars) de Catalunya, amb un retorn d'11,16 euros per cada euro invertit en la organització.

En clau de projecció i atracció exterior, l'estudi del festival Vida, detectava que ja a l'any 2016 la meitat dels assistents procedia de la ciutat de Barcelona i un 16% de fora de Catalunya. Unes 3.700 persones manifestava haver visitat o voler visitar el municipi durant l'estada a la ciutat en motiu del festival. En aquests casos, evidentment, l'esdeveniment també genera dinamisme econòmic especialment en clau de transport, allotjament i restauració. De mitjana, incloent el preu de l'entrada i despeses realitzades al recinte, la despesa ascendia a 146 euros per persona.

Demandes en clau professional

En el context d'entrevistes i grups de discussió es detecta que en el cas de les arts hi ha potencial però no està tan desenvolupat com en el cas de la cultura i les festes populars. Les demandes en clau artística i professional tenen a veure amb:

- Millors condicions de contractació per part de l'Ajuntament (i l'equilibri entre el voluntarisme dels professionals i el pagament de serveis).
- Donar presència en programació, esdeveniments i altres activitats locals (també mitjançant premis o altres concursos). Facilitar la difusió de les propostes d'artistes locals, ja que existeix un teixit ampli i divers.
- La disposició d'espais per a la creació, explorant possibilitats en espais diferents als habituals (espais polivalents, de proximitat, etc.). També en clau de beques i ajudes específiques a la creació, així com residències.
- La diversificació de la programació existent per contribuir a enriquir les opcions disponibles.
- L'enfortiment de la col·laboració pública amb professionals i artistes per la promoció de talent local amb accions com les anteriors, amb l'objectiu de facilitar la professionalització.
- Un rol més ambiciós i clar, de lideratge, per part de l'Ajuntament, a fi de potenciar la part artística i creativa. Fent apostes amb criteris clars i mantenint-les al llarg del temps.

3.2.4 Activitat i programació cultural

Per analitzar la programació cultural a Vilanova i la Geltrú és útil diferenciar entre:

- Calendari festiu (cultura popular, festivals i diades artístiques)
- La programació artística municipal (Escena Vilanova)
 - o Arts escèniques i música
 - o Arts visuals
 - o Audiovisuals
- Patrimoni, lectura pública i coneixement
- Oferta cultural als centres cívics

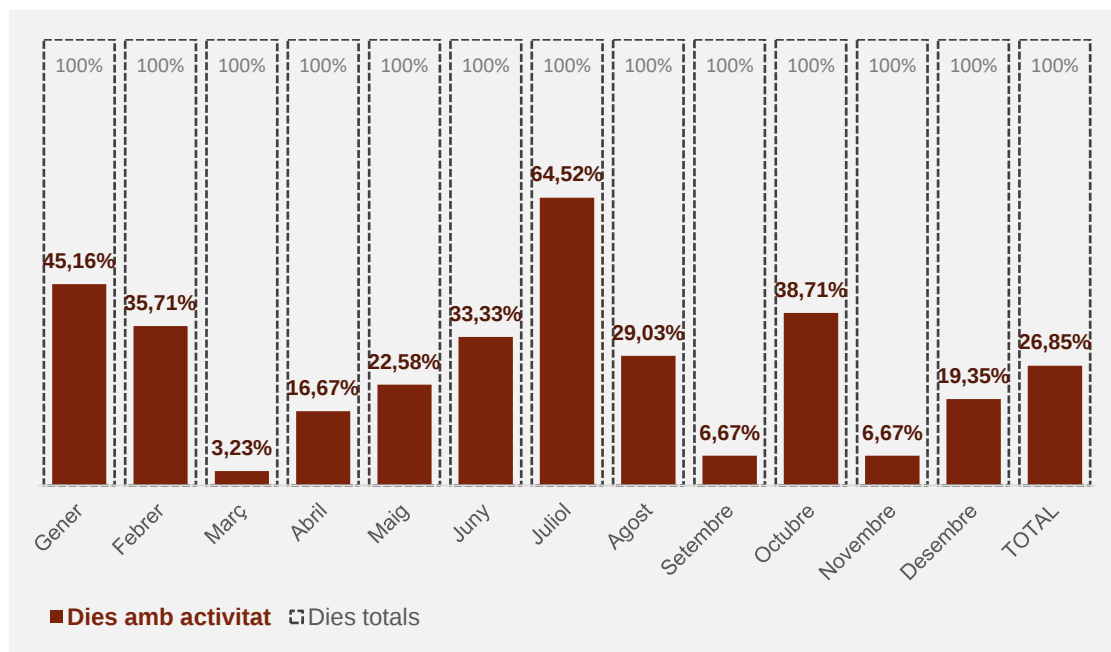
Calendari festiu: cultura popular, festivals i diades artístiques

Vilanova i la Geltrú destaca per la programació vinculada al calendari festiu i a la cultura popular i tradicional, inclosos festivals i altres esdeveniments puntuals de ciutat, àmbits en què hi ha una activitat molt elevada.

Al cap de l'any es comptabilitzen gairebé 100 dies en què hi ha alguna activitat cultural (descomptant activitats diferents a les estrictament culturals com ara les esportives o gastronòmiques), principalment vinculada a festes populars. D'aquests 100 dies (a la propera pàgina es mostra com es distribueixen al llarg de l'any, ja que es concentren especialment en determinats períodes), 11 dies són festivals de molt diferent naturalesa i 5 dies són esdeveniments de ciutat vinculats a l'art i el patrimoni com ara la Nit dels Museus, el Dia Internacional dels Museus o els dies internacionals de la música i la dansa. Cal tenir en compte que aquest calendari recull l'activitat més destacada en clau de ciutat i, per exemple, no recull les festes majors de barri, que tenen un caràcter de major proximitat i recauen en l'àmbit de la Regidoria de Participació i Plans d'actuació als barris.

Si tornem a l'anàlisi del calendari cultural, i observem el gràfic 10, es detecta que els mesos de major activitat són els de gener, febrer, juny, juliol i octubre. Els mesos de maig i agost també registren una activitat elevada, però molt més esponjada. Març, setembre i novembre, per contra, són els mesos de menor activitat.

Gràfic 10. Percentatge de dies amb esdeveniments destacats a Vilanova i la Geltrú (festes i cultura popular, festivals i altres esdeveniments) per mesos i total. 2024

Font: elaboració pròpia a partir de l'agenda municipal

A la taula 5 es mostren totes les celebracions i els esdeveniments destacats, que es pot ampliar a l'annex 8.3 de forma encara més detallada. El Carnaval especialment, però també la Festa Major de forma molt important, són els dos esdeveniments principals en clau de cultura popular: tant a escala d'entitats implicades com de participació ciutadana. No són, però, les úniques, i les entitats de cultura popular contribueixen a un calendari que, en determinades setmanes, mostra una elevada concentració d'activitat. La resta de cites del calendari festiu com ara Nadal, Sant Jordi o Sant Joan contribueixen finalment a la gran quantitat d'esdeveniments que s'observen.

Taula 5. Esdeveniments destacats (festes i cultura popular, festivals i altres esdeveniments) a Vilanova i la Geltrú el 2024

Gener	Festes de Nadal i Reis
	Tres Tombs - Festa Major d'Hivern
Febrer	Carnaval
Març	Falcons de Vilanova (Dia de la Dona)
Abril	Sant Jordi
	Dia Internacional de la Dansa
	Diada falconera
	Diada castellera
Maig	Fira Conte va, VA DE CONTES!
	Nit dels Museus
	Dansada de Gegants
	Trobada de Balls Populars
	Dia Internacional dels Museus (DIM)
Juny	CATCON – Convenció Catalana de Ciència-ficció i Fantasia
	Festes de Sant Pere
	Sant Joan
	La Grallada, diada castellera
Juliol	Festes de Sant Pere
	Vida Festival
	FIMPT – Festival Internacional de Música Popular Tradicional
	Festa Major de Vilanova i la Geltrú
	Nowa Reaggae Festival
	El Tingladu
Agost	Festa Major de Vilanova i la Geltrú
	Festa Major de la Geltrú
Setembre	Diada castellera Albert Salvany
	Músiques del Retaule – Cicle de concerts de música sacra
Octubre	Músiques del Retaule – Cicle de concerts de música sacra
	Arts i Natura Festival
	Jornades europees de Patrimoni
	Dia de la Colla dels Falcons de Vilanova
	Festival Blanc de disseny
Novembre	Dia de la Colla dels Bordegassos de Vilanova
Desembre	Festes de Nadal i Reis

Font: elaboració pròpia a partir de l'agenda municipal

A banda d'aquestes cites caracteritzades com de cultura i festes populars, formen part del calendari tant festivals (11) com celebracions sectorials en clau més artística i patrimonial (5). Es tracta dels següents esdeveniments:

Festivals	Diades sectorials
1. Conte va, va de contes (literatura)	1. Dia internacional de la dansa
2. CATCON (literatura)	2. Dia internacional de la musica
3. Yukai fest (cultura asiàtica)	3. Dia internacional dels museus
4. Festival Xató d'estiu (literatura, arts escèniques)	4. Jornades europees de patrimoni
5. Vida festival (música)	5. Nit dels museus
6. FIMPT (música)	
7. Nowa reaggae festival (música)	
8. Tingladu (música)	
9. Musiques de retaule (música)	
10. Arts i Natura festival (transversal)	
11. Festival blanc (disseny)	

Tota aquesta activitat està molt lligada a l'associacionisme. És el reflex del potencial detectat anteriorment, i és mostra del dinamisme social i cultural que aporten a la ciutat.

L'activitat pública es tradueix també en temps i recursos per part de l'Ajuntament i, en concret, de l'àrea de cultura. Si bé es tracta d'activitat que neix de la societat civil organitzada, la necessària coordinació amb l'Ajuntament i el suport que aquest ofereix implica una dedicació molt considerable per donar resposta a les demandes de serveis.

Donat que l'escenari de la majoria d'aquesta activitat és en moltes ocasions l'espai públic, Vilanova i la Geltrú té un ampli recorregut en la gestió de la convivència entre l'activitat cultural i el descans del veïnat (per bé que en ocasions el soroll que genera malestar entre el veïnat no provingui de l'activitat cultural). Aquesta és una qüestió que, tant a Vilanova i la Geltrú com en altres punts de Catalunya, continua sent problemàtica (més especialment a partir de la Covid-19). Des de l'any 2010 el municipi compta amb un mapa de capacitat acústica i, des de l'any 2011, també una **ordenança reguladora de soroll i vibracions**.

Finalment, en clau d'activitat cultural, és necessari destacar que (si bé té a veure amb àmbits diferents al del cicle festiu, la cultura popular i els festivals que en aquest subapartat s'analitzen), la sessió celebrada amb tècnics municipals de diferents àrees posa de manifest que, fora de la regidoria i l'àrea vinculades estrictament a Cultura, es realitzen molts projectes d'un contingut clarament cultural o en interseccions molt evidents (educació, promoció de la ciutat, via pública, mitjans de comunicació/Canal Blau, etc.); una realitat que posa de manifest que l'activitat cultural és molt transversal i que depassa fronteres administratives.

Programació artística municipal: Escena Vilanova

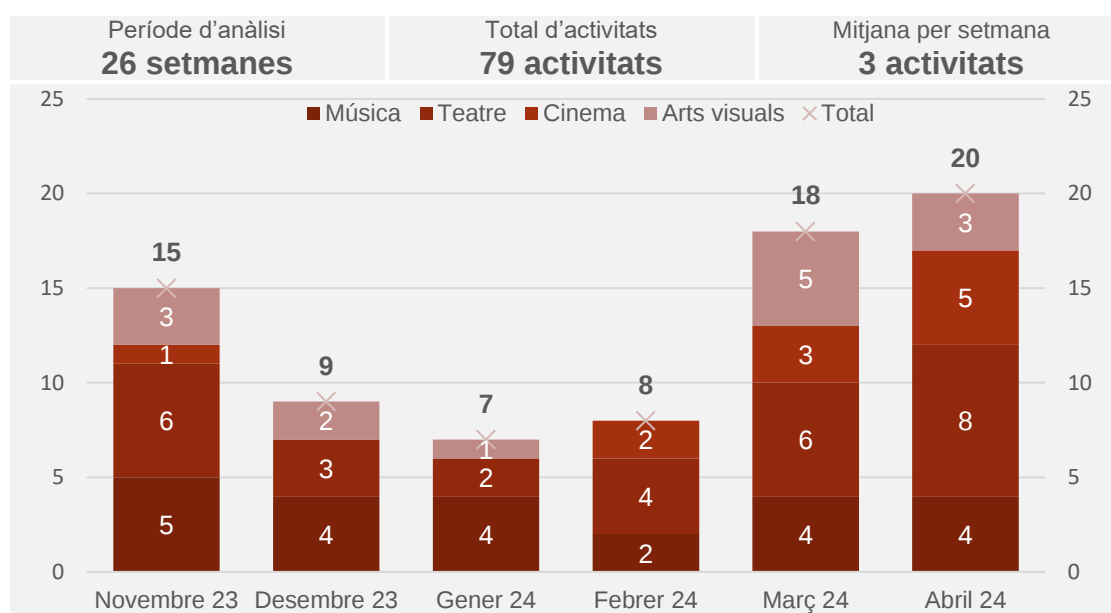
Si bé la ciutat està caracteritzada per la seva activitat en l'àmbit de la cultura popular i cicle festiu, en clau artística i patrimonial els equipaments municipals són els principals dinamitzadors a la ciutat; tot i que també destaquen alguns esdeveniments que es realitzen a la via pública vinculats a festivals (sovint organitzats per associacions o professionals/empreses) i a diades sectorials tal com s'ha destacat en l'apartat anterior de calendari festiu com a activitats regulars.

A Vilanova i la Geltrú la programació artística es vincula al programa Escena Vilanova. En clau d'Escena Vilanova s'ubica l'activitat del Teatre Principal, de l'Auditori Eduard Toldrà i de La Sala. Així, es cobreixen els àmbits de les arts escèniques, la música, les arts visuals i el cinema (que troba el seu lloc entre els equipaments municipals al Teatre Principal tot i no formar part d'Escena Vilanova com a tal).

Les dades disponibles d'accés i ús provinents dels CCI s'analitzen a l'apartat dades de participació cultural, de manera que a continuació només s'exposa informació en clau d'oferta cultural i no de demanda.

L'anàlisi de l'agenda cultural municipal de l'activitat del semestre que va de novembre 2023 a abril 2024 permet fer-nos una idea de les característiques principals de la programació artística.

Gràfic 11. Nombre i tipus d'activitats dels equipaments vinculats a Escena Vilanova. De novembre de 2023 a abril de 2024

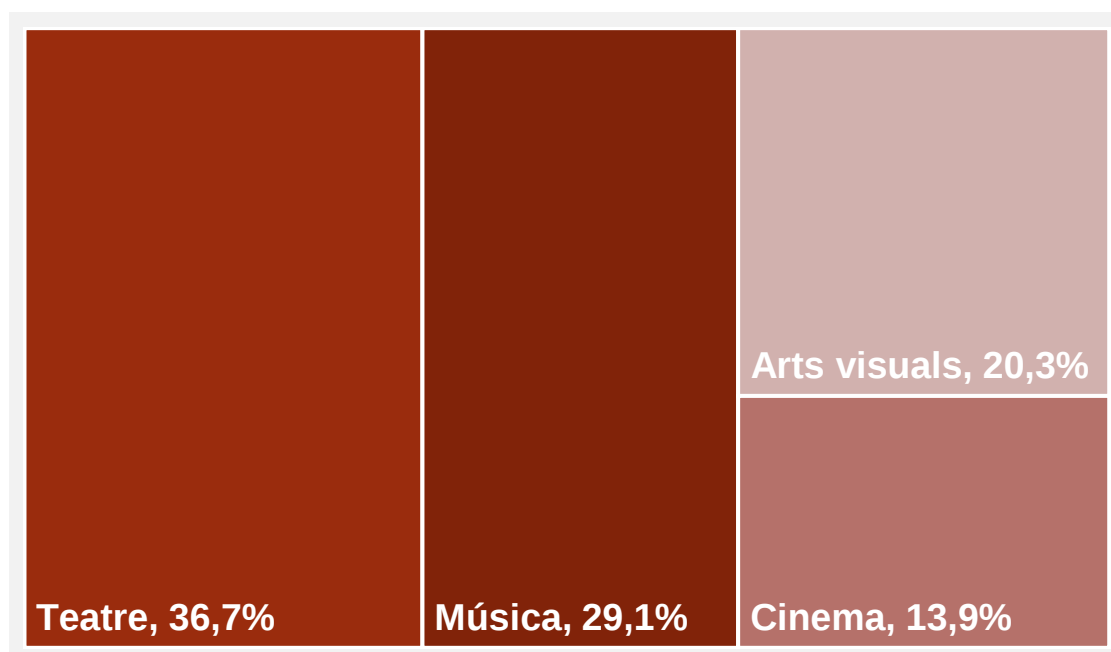

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

A més dels serveis municipals, en clau de programació artística als espais municipals destaquen dos associacions: La Xarxa, que programa una obra de teatre familiar al mes, i el Cineclub Sala 1, que utilitza el Teatre Principal per a programar sessions.

En clau de música destaca, a banda de la programació de concerts, la proposta dels Parlem de música (un al mes). Es tracta de sessions divulgatives a través d'experts que aprofundeixen en determinats àmbits i des de diferents punts de vista. En aquesta activitat una altra associació és rellevant: l'Associació Musical Eduard Toldrà.

Gràfic 12. Percentatge de les activitats de cada àmbit sobre el total de la programació dels equipaments vinculats a Escena Vilanova. De novembre de 2023 a abril de 2024

Font. elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

En una mirada per disciplines el teatre destaca com l'activitat principal amb un pes sobre el total d'activitat del 36,7%, sent un 6,3% de teatre familiar de La Xarxa. Les obres programades en aquest període, un total de 26 (no es considera l'acte de presentació de la temporada aquí), impliquen de mitjana una funció cada setmana, alternant entre diferents línies de programació. En la darrera temporada 23/24, segons les dades de l'informe d'anàlisi de la gestió automatitzada d'entrades o *ticketing* (2024, informe intern de l'Ajuntament), la presència de teatre familiar s'ha reduït, ha augmentat la de dansa, i la de circ es manté molt residual.

En aquest apartat, però, és necessari aprofundir en les dades dels CCI d'Espais Escènics 2023 en comparació al grup de municipis de referència (municipis de grandària similar), les quals indiquen que el percentatge de programació no professional es situa per sobre del grup de municipis de referència.

La música representa un 29,1% del total, sent un 7,6% activitats vinculades al programa "Parlem de música". La programació també es mou en una diversitat de gèneres i estils adreçats a diferents tipologies de públic que, en el període analitzats, inclouen des del concert de Sant Esteve o la Festa major d'Hivern de la banda Mestre Montserrat a la Dàmaris Gelabert, passant per The Gramophone Allstars.

En clau d'arts visuals La Sala programa al ritme d'una exposició al mes durant el període analitzat, conjuntament amb una o dos activitats de visita comentada per exposició. Cal tenir en compte que els mesos de gener i febrer, com s'ha descrit, l'equipament funciona com a Casa de la Festa. Les exposicions del període analitzat donen compte d'una varietat àmplia de línies de programació on s'observa un criteri local clar que es conjuga amb propostes professionals externes i d'actualitat. En clau d'arts visuals, des d'una mirada no municipal, és necessari tenir en compte l'existència d'una galeria d'art.

Finalment, el cinema, des d'aquesta mirada municipal, és present en aquestes dades per la programació de tercers utilitzant l'espai del Teatre Principal, però el municipi participa del Cicle Gaudí i del cicle Documental del Mes. Cal apuntar que l'Ajuntament organitza el cicle La Intempèrie, de cinema a la fresca, durant el mes de juliol. La programació al Teatre Principal és a càrrec de l'Associació Cineclub "Sala 1", que també programa ocasionalment a la sala auditori Neàpolis (on una secció de cinema familiar programa el Petit Cineclub). La programació de cinema en els equipaments municipals significa un 13,9% de l'activitat analitzada

Patrimoni

L'activitat en clau de patrimoni prové especialment dels equipaments existents. L'IPAC desplega una oferta basada principalment en les exposicions permanents i temporals, amb l'organització d'activitats guiades de forma regular (destaca l'organització de visites comentades gratuïtes el primer diumenge de cada mes als espais de Can Papiol i El Far, i entrada lliure a la Torre Blava) i activitat de divulgació puntuals en dates assenyalades (nit dels museus, dia internacional dels museus i jornades europees de patrimoni) o per projectes destacats com ara el bicentenari del naixement de Víctor Balaguer. Cal mantenir en perspectiva la Masia d'en Cabanyes, de propietat municipal i gestió cedida al Consell Comarcal. En aquest cas l'activitat es centra bàsicament en l'obertura dissabtes i diumenges al matí per fer-hi visites guiades (gratuïtes el primer diumenge de mes).

Cal recordar que la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer ha estat en reformes durant un llarg període de temps. El juliol d'aquest 2024 ha celebrat la reobertura i ho ha fet en el context de la celebració del bicentenari del naixement de Víctor Balaguer, presentant un programa singular que inclou activitats com:

- Jornades de portes obertes
- Exposició de grans obres al carrer
- Visites guiades singulars o temàtiques
 - o Temple maçònic? Misteris i símbols
 - o Visita nocturna de don Víctor
 - o Visita teatralitzada "Una selfie amb Víctor Balaguer"
 - o El museu amagat
- Escape room a la Casa Santa Teresa
- Casal d'estiu "Surge et Ambula"
- Diàlegs a la Biblioteca-Museu (cicle de sis converses)
- Col·loqui internacional sobre L'univers Víctor Balaguer

A l'entorn de la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer el procés de visites, entrevistes i grups de discussió destaca dificultats de pressupost rellevants per a la organització d'exposicions temporals i activitats de difusió més en clau de centre cultural.

En el conjunt dels espais patrimonials del Far, Can Papiol i la Biblioteca-Museu cal destacar la celebració de "Enjoy. Cicle de tastos musicals". Una proposta conjunta amb Temps de Vi que es desenvolupa en els racons singulars i d'alt valor patrimonial d'aquests espais. El cicle es basa en la programació mensual d'un concert entre abril i setembre.

Aquest any 2024 els diferents espais municipals també participen de l'exposició vinculada a la Biennial de fotografia eclèctica, experimental i creativa (BIFEEC) que des del 2016 organitzen els artistes Joan Nadal i Xavier Pascual amb el suport del Col·lectiu Blauet (artistes plàstics del Penedès-Garraf).

Cal considerar que bona part de l'activitat dels museus prové del seu programa escolar. L'oferta educativa està composta per un ampli ventall d'activitats que es dirigeixen des del públic de l'educació infantil al de batxillerat:

Biblioteca-Museu Víctor Balaguer	Museu Romàntic Can Papiol	Espai Far
Bicentenari del naixement de Víctor Balaguer	Activitats escolars	Descobreix la Vilanova i la Geltrú marinera
- Víctor Balaguer: un llegat universal	- Hi havia una vegada... Can Papiol	- La Carpa Juanita i altres peixos
Descobrim el museu	- Juguem? Les formes de diversió al passat	- Barques, barquetes i vaixells
- Animals fantàstics al Museu	- Les anomalies del Museu Papiol	- El tresor de les primeres pescadores
- Trencaclosques de Museu	- L'enigma de Can Papiol	- El curiós museu d'en Roig Toqués
Un viatge per les col·leccions	- Reescriure la història: les dones a Can Papiol	- Visita comentada a l'Espai Far
- Retratistes del Prado	- La vida quotidiana al segle XIX	- La Vilanova de Baix-a-Mar: itinerari i visita a l'Espai Far
- Les caixes misterioses del Museu Balaguer	- La Vilanova antiga: itinerari i visita a Can Papiol	El port de Vilanova i la Geltrú
- A través de l'ull d'Horus	- Activitats a la carta	- La pesca a Vilanova
- Festes i paisatges: els pintors de Vilanova		- El port pesquer. Ofici i tradició
- Una imatge, mil paraules		- Visita al port pesquer de Vilanova i la Geltrú (visita virtual)
- 17/21: el codi Barroc		Cuidem el nostre mar
- Univers informalista		- Descobrim els microplàstics
Art i patrimoni		Concurs escolar del Premi Roig Toqués
- Surge et Ambula: visita a la Biblioteca Museu Víctor Balaguer		- El món del mar
- La Vilanova del segle XIX: itinerari i visita al Museu Balaguer		
Activitats a la carta		

Al Jaciment arqueològic d'Adarró l'activitat es circumscriu en l'accés a l'espai mitjançant visites lliures i la programació de determinades activitats puntuals.

Finalment, en clau de patrimoni és necessari també apuntar que l'Arxiu Comarcal del Garraf, que acull l'Arxiu Municipal, desenvolupa una activitat de difusió baixa. A la pàgina web es pot accedir a 8 exposicions en línia. **A les línies estratègiques 2020-2023** l'Arxiu es proposava augmentar aquestes activitats de difusió, i recalca que el 2019 havia realitzat una exposició i una presentació. Cal destacar, en aquest sentit, que l'Arxiu té un fons fotogràfic molt rellevant. Com a mostra, entre les anys 2006 i 2017 va editar amb diferent periodicitat reculls de fotògrafs comarcals (2006, Ramir Horro; 2008, Jordi Mas; 2012, Joan i Ramon Bellmunt; 2015, Joan Artigues; 2017, Francesc Ferrer, Alfonso Foradada i Jordi Ferret).

Lectura pública i coneixement

Les biblioteques són els principals espais municipals vinculats a la lectura però també a l'accés a la cultura des d'una mirada més general. Cal tenir en compte també l'existència de tres llibreries locals (una d'elles especialitzada en còmic) i l'existència d'un Abacus. Aquests agents són inclosos en les dinàmiques generades en clau de biblioteques (compra de llibres) però també d'organitzacions d'activitats com el premi Menjallibres que més endavant es descriu.

En clau de biblioteques, a banda de l'activitat de préstec i consulta, a la memòria de la xarxa local de biblioteques de l'any 2022 la programació destaca amb:

- Un total de 190 activitats de foment de la lectura, una cada dos dies de l'any en mitjana.
- 13 clubs de lectura propis i suport als clubs de lectura de l'Aula d'Extensió Universitària, dels Grans Lectors, del Dijous Negre-Casa del Mar, del Club de Lectura Color-LGTBIQ+, de l'Escola Cossetània i de l'IES Manuel Cabanyes.
- Vuit sessions presencials i dues virtuals de Lectures en Veu Alta per a persones amb discapacitat visual.
- Organització de visites al Palau de la Música i a la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer.
- Tallers en el context del projecte SMILES, orientat a persones joves per capacitar-les en detectar desinformació.

En clau de lectura, a escala local destaca l'activitat vinculada al Pla d'animació a la Lectura (PAL). El programa conta amb una llarga trajectòria de més de 20 anys a la ciutat i contempla activitats per al segment de segon cicle d'educació infantil i primària, per un costat, i el de secundària, per l'altre. També existeix un Pla d'animació educativa (PAE) per part de les biblioteques locals, orientats a escoles i instituts i en clau de formació d'usuaris. Són programes que les biblioteques valoren positivament a la darrera memòria 2022/2023, per bé que l'anàlisi del funcionament que realitzen en aquestes mateixes avaluacions contribueixen any a any a detectar aspectes amb un pitjor funcionament per tal d'anar adaptant el programa i que segueixi sent d'interès per escoles i instituts. En el projecte del PAL col·laboren la xarxa de biblioteques municipals i l'Institut Municipal d'Educació i Treball, així com les llibreries locals. El projecte orientat al segment d'infantil i primària compta amb una **web pròpia** que, amb un disseny molt senzill però amb informació actualitzada, permet consultar els diferents eixos del projecte: la formació d'usuaris, l'animació a la lectura i l'ampliació del fons de les biblioteques escolars.

Per al segment de secundària del PAL el projecte d'animació a la lectura municipal és el **Premi Menjallibres**, i es crea també un concurs de booktràilers paral·lel. El premi s'orienta al segment d'estudiants de secundària obligatòria (12 a 16 anys) i vol donar continuïtat a les accions realitzades a infantil i primària (es tracta d'una iniciativa més recent, del curs 2017/2018). Es posa a disposició dels alumnes els llibres, es comparteix una trobada amb els autors i valoren les tres propostes que participen al premi votant i escollint la guanyadora. Entre les seves potencialitats hi ha el format, ajudant a obrir el ventall de propostes i facilitant la descoberta de gustos diferents. Tot i això, entre les limitacions principals hi ha la manca de control sobre el desenvolupament de l'activitat per part dels alumnes.

També destaca l'existència, poc sistematitzada i amb participació de diferents àrees municipals al llarg dels anys, d'un conjunt de **publicacions locals**. Les publicacions locals són un element rellevant en clau, sobretot, de recuperació i promoció de la memòria vilanovina. Una de les de major recorregut es la col·lecció de Retrats, al voltant de personatges històrics singulars de la ciutat. Se'n troben, sense continuïtat, d'altres com "Els carrers de VNG", "la memòria del futur", "Descobrim Vilanova" (orientada especialment a ser utilitzada per escoles i instituts) i la "Biblioteca Antina".

Finalment, en el decurs d'entrevistes i grups de discussió cal remarcar que persones vinculades al sector del llibre apunten a la pèrdua de premis literaris que s'han deixat de fer (val a dir que per al proper any està prevista la recuperació del premi Mercè Llimona i Raymat en l'àmbit dels àlbums il·lustrats, amb projecció nacional). Alhora, també consideren necessari comptar amb un esdeveniment literari de ciutat que sigui central per al sector. En aquest sentit destaca el Festival Va de Contes, que rep una valoració positiva i contribueix a una dinàmica positiva en relació al segment infantil i familiar que tant agents públics com privats valoren com a remarcable.

Oferta cultural als centres cívics

Si bé administrativament, en el cas de Vilanova i la Geltrú, no formen part de la Regidoria de Cultura, els centres cívics són per definició espais culturals. Espais especialment valuosos en clau de sociocultural i cultura de proximitat. El propi programa d'activitats de tardor de la xarxa local de centres cívics n'ofereix la mostra.

Els cursos s'estructuren en tres grans blocs, i un d'ells és el d'activitats culturals (els altres són "infants i joves" i "activitats físiques"). En el bloc de culturals es recullen un total de 78 activitats. Algunes d'elles són grups duplicats per donar espai a tothom, en altres casos són activitats en el mateix àmbit però en nivells diferents (iniciació, avançat, etc.) i també hi ha activitats que guarden menys relació amb l'activitat típicament cultural (per bé que sí prenen sentit en la intersecció, per exemple, de cultura i salut o gent gran).

La majoria d'activitats tenen una vocació formativa i expressiva, en la qual el participant desenvolupa un paper actiu i creatiu. En un esquema de la participació cultural en què hi ha activitats de participació receptiva o passiva (anar al teatre, llegir, visitar una exposició, etc.) i activitats de participació expressiva o activa (pintar, cantar, ballar, fer bijuteria, etc.) els centres cívics compleixen un rol molt important en aquesta segona dimensió.

A part, l'alfabetització i l'ensenyament de llengües, dimensions pròpiament culturals, també hi tenen cabuda, tant de llengua catalana com estrangeres. Reprenent el fil de les activitats expressives destaca la bijuteria, el cant coral, la costura, el dibuix i la pintura, la guitarra, el teclat, les manualitats creatives, el patchwork, la fotografia o el teatre. També cal fer menció especial dels clubs de lectura, com els del Centre Cívic Baix-a-mar o la Geltrú.

Totes aquestes activitats estan organitzades en bona mesura per entitats, sobretot associacions veïnals, però també associacions sectorials de tipus social i també de culturals (com l'Orfeó Vilanoví o ARTimanya Associació d'Artistes de Vilanova). Això posa de relleu la naturalesa de les associacions veïnals com agents culturals. Aquesta dinàmica, addicionalment, reforça una dimensió de la cultura en clau de governança i democràcia cultural, en què la ciutadania organitzada pot participar de l'activitat oferta. En aquest sentit, destaca també que molta de l'activitat és gratuïta.

Tota aquesta activitat pot consultar-se en detall al programa de tardor 2024 de la **Xarxa de Centres Cívics**.

3.2.5 Comunicació de l'activitat cultural

Valoració general

En el context dels grups de discussió, per part tant de tècnics municipals de diferents àrees, com d'artistes o professionals, i d'associacions, la comunicació es repeteix com una de les dificultats clau en el camp cultural.

L'elevada activitat cultural al municipi presenta aquesta contrapartida. La gran quantitat de propostes generen un entorn més saturat en el qual és més difícil cridar l'atenció.

Val a dir que en clau comunicativa les valoracions no només tenen a veure amb la difusió d'informació d'activitats, sinó amb una dimensió més simbòlica de cara a l'exterior: promocionar la ciutat i posar-se en valor.

En aquest àmbit és destacable que l'any 2022 l'Ajuntament va encarregar un estudi de la comunicació de la programació cultural amb la voluntat de millorar-ne els resultats. En clau de diagnosi, és possible sintetitzar els elements més importants en tres grans punts:

- › **Canals.** Nombre de canals massa elevat i dispers, poc coordinats, presentant un context informatiu molt fragmentat. La comunicació de molts esdeveniments claus es porta a terme per part de les associacions i s'observa una falta de professionalització i recursos. Aquesta problemàtica, però, és també interna de l'Ajuntament en la comunicació de molts equipaments. De totes formes, es detecta poca presència dels projectes de tercers en els canals de l'Ajuntament, malgrat ser esdeveniments de ciutat molt referents.
- › **Recursos.** Recursos inadequats per a una estratègia planificada (calendari, coordinació, unitat gràfica, etc.), variada (formats tradicionals i innovadors) i de qualitat (llibre d'estil, continguts professionals, missatge, etc.). En clau de recursos humans es detecta que hi ha massa casos i agents sense les eines i la capacitat adequada gestionant la comunicació. Això genera una gran disparitat en la qualitat de les propostes comunicatives, fins i tot dintre de l'Ajuntament. Alhora, en clau de recursos econòmics, la valoració és que resulten insuficients perquè es detecta una inversió molt baixa. Addicionalment, hi ha marge de millora en la dotació de recursos tecnològics que permetin una anàlisi i planificació de la comunicació més fonamentada (bases de dades i segmentació de públics).
- › **Missatge.** Absència de continguts rellevants en clau cultural. Es detecta que hi ha poca presència de la cultura digital i les arts immersives, així com poca presència de la interseccionalitat de la cultura amb altres sectors com educació, salut, participació, serveis social, etc. La fragmentació administrativa es reflexa en una manca d'unitat en la comunicació. A més, es posa de manifest que no s'aprofita l'oportunitat de mostrar el talent creatiu, per un costat, però també els processos (només es mostren els resultats). En darrer lloc, es destaca que no es fomenta la participació i el consum cultural des d'un punt de vista general.

A partir de la diagnosi realitzada l'estudi posa de manifest la falta d'estratègia i elabora una proposta que passa, de forma sintètica, per:

- › Crear una marca de Cultura Vilanova i fer-ho aprofitant la marca d'Escena Vilanova. Desenvolupar la nova marca en totes les seves dimensions estratègiques (valors, missió, canals, etc.).
- › La necessitat de segmentar els públics i adequar els canals i missatges; crear una base de dades compartida de públics culturals.
- › Unificar canals i visibilitzar tota l'activitat cultural, inclosa la generada en la transversalitat de la cultura.
- › Invertir més recursos econòmics en la comunicació (en crear contingut de qualitat, en formació, en suports tradicionals i digitals, etc.).
- › Adoptar formes de comunicació més proactives i innovadores: una comunicació més participativa, més col·laboració amb creadors de contingut, presència dels processos de creació, coordinació estratègica amb els mitjans, etc.

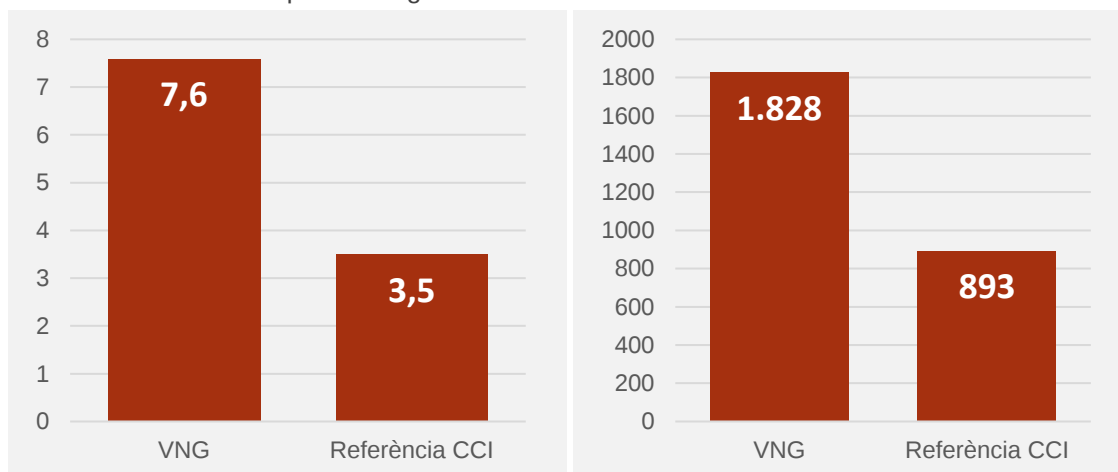
Mirades comparades

Comparació intermunicipal

El Cercle de Comparació intermunicipal de Serveis Culturals permet elaborar dues mirades intermunicipals: una en clau de nombre de perfils a les xarxes socials de cultura i una altra al nombre de seguidors.

Aquesta comparació fonamenta, primer, la proliferació de perfils comunicatius a les xarxes en el cas de Vilanova i la Geltrú i, segon, el potencial comunicatiu existent en concepte de seguidors a les xarxes, mostra de la rica dinàmica cultural.

Gràfic 13. Nombre de perfils i seguidors a les xarxes socials cada 10.000 habitants

Font: elaboració pròpia a partir de dades dels CCI de Serveis Culturals 2022 (Diputació de Barcelona)

Comparació intramunicipal

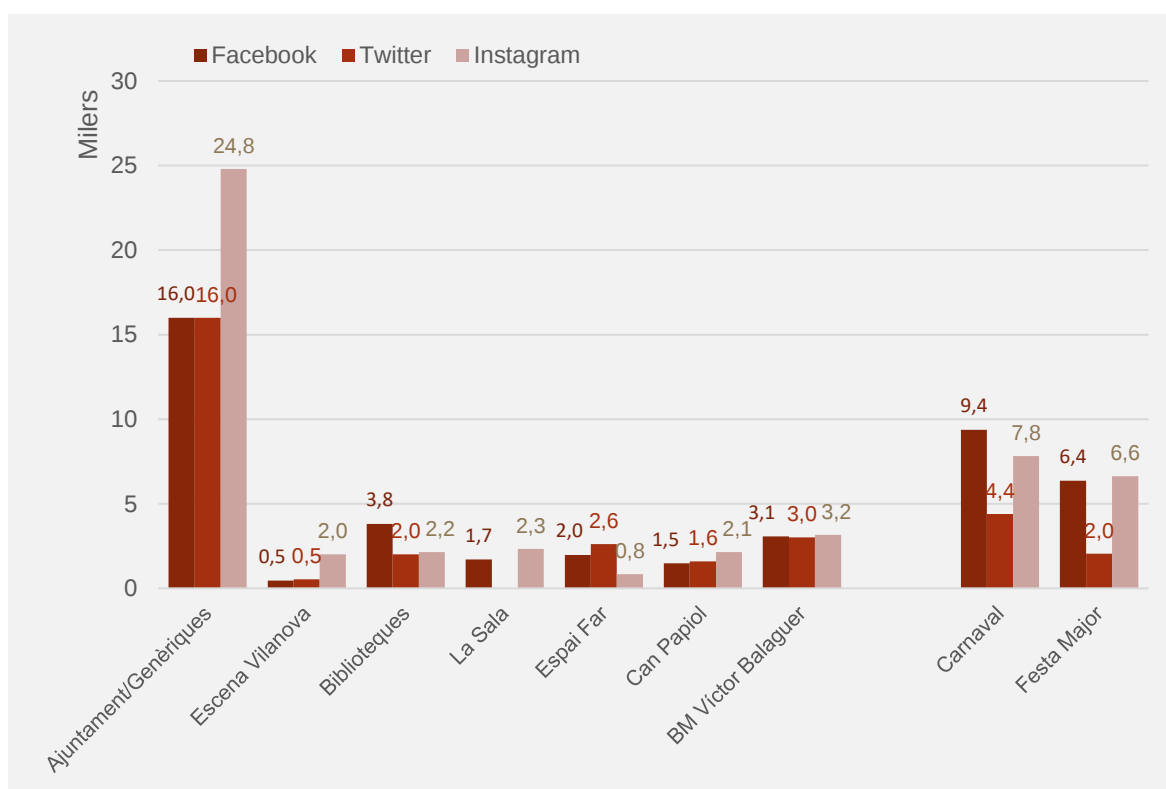
En clau intramunicipal, les dades de l'estudi de comunicació de la programació cultural encarregat per l'Ajuntament permeten oferir un panorama dels canals digitals existents. Pels interessos d'aquest informe només es recullen els canals principals (Facebook, Twitter i Instagram) dels equipaments culturals municipals més importants i dels dos esdeveniments del calendari festiu més massius. L'exercici actualitza les dades recollides en el citat estudi, permetent també una petita comparació temporal del canvi que s'ha produït des d'aleshores.

En primer lloc s'observa la potència de les xarxes genèriques de l'Ajuntament, especialment a Instagram. Els serveis de comunicació de l'Ajuntament treballen amb el Servei de Cultura per comunicar determinades activitats seleccionades, i manifesten que és un dels serveis amb qui més treballen conjuntament.

Tot i això, els equipaments culturals gestionen les seves pròpies xarxes. Com remarca l'estudi de comunicació, no hi ha una marca unificadora de tota la comunicació i cada equipament desenvolupa la seva pròpia audiència:

- Escena Vilanova és una marca creada per unificar els projectes del Teatre Principal, l'Auditori Eduard Toldrà i el Centre d'Art Contemporani La Sala. En el camp digital, ha suposat l'eliminació dels perfils del teatre i l'auditori, però cal tenir en compte que en l'àmbit digital La Sala manté la seva web i xarxes pròpies. Sent de recent creació cal entendre que Escena Vilanova sigui la que té menys seguidors a les xarxes actualment. Per contra, en aquest cas cal destacar que tenen un butlletí mensual que supera els 11.000 subscrits amb un índex d'obertura elevat.
- La xarxa local de biblioteques es situa per sobre de la mitjana dels equipaments i destaca especialment el seu públic a Facebook, el més nombrós de tots.
- El Centre d'Art Contemporani La Sala, si bé forma part d'Escena Vilanova, manté canals propis. En aquest cas només a Twitter i Instagram, sumant un total de 4.000 seguidors.
- Dels tres equipaments patrimonials la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer és la que suma un major nombre de seguidors i ho fa en totes les xarxes amb homogeneïtat (3.000 aproximadament a cadascuna). Can Papiol i l'Espai Far tenen una base de seguidors una mica més reduïda, però molt rellevant (cadascuna suma en total més e 5.000 seguidors, pels més de 9.000 de la Biblioteca-Museu.

Gràfic 14. Nombre de seguidors a les principals xarxes socials. Equipaments i esdeveniments més destacats. 2024

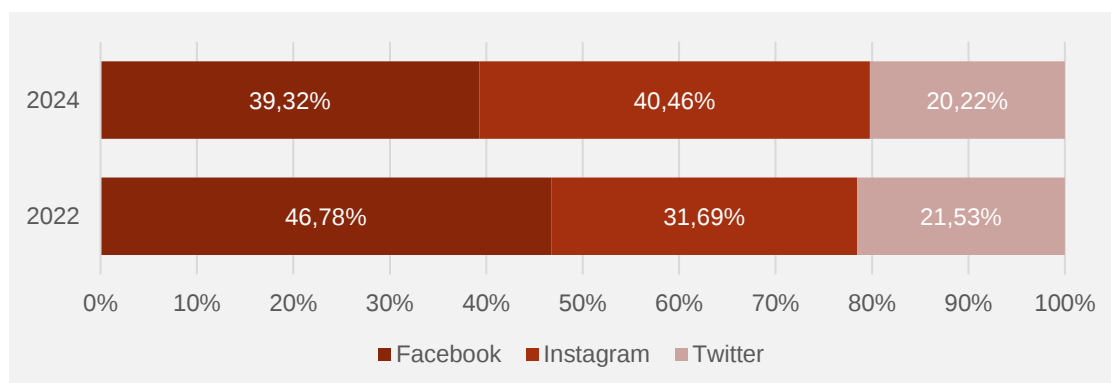

Font: elaboració pròpia

- En contraposició als nombre de seguidors dels equipaments destaca la popularitat del Carnaval, especialment, i de la Festa major, que criden l'interès de 21.000 i 15.000 seguidors respectivament, destacant Facebook i Instagram.

En una mirada temporal entre 2022 i 2024, partint de les dades de l'estudi i les actualitzades a 1 d'agost de 2024, destaca que Instagram ha guanyat pes especialment respecte Facebook. En només dos anys ha passat de representar el 31,7% del total de seguidors dels equipaments i dels dos esdeveniments principals al 40,5%. Atenent les dades, cal tenir en compte que els usuaris d'Instagram són en major part menors de 39 anys, i a Facebook majors d'aquesta edat³.

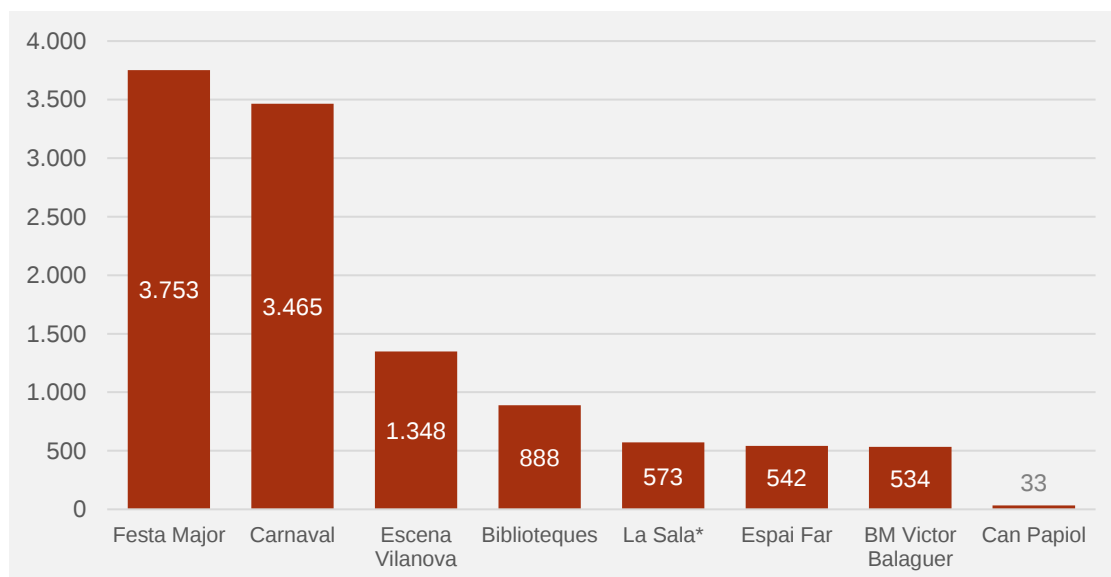
Gràfic 15. Evolució del pes de les diferents xarxes socials entre els equipaments i esdeveniments seleccionats entre el 2022 i el 2024

Font: elaboració pròpia utilitzant dades recollides a 1 d'agost de 2024 i de l'estudi de comunicació 2022

En una mirada per agents el creixement més important en números absoluts és pel Carnaval i la Festa major, seguits per Escena Vilanova. La resta de perfils tenen creixements molts similars, més graduals (a excepció de Can Papiol, amb un creixement molt escàs).

Gràfic 16. Creixement absolut del nombre de seguidors en els perfils dels equipaments i esdeveniments seleccionats entre el 2022 i el 2024

Font: elaboració pròpia utilitzant dades recollides a 1 d'agost de 2024 i de l'estudi de comunicació 2022

³ Es pot consultar a tals efectes el "IX Estudio sobre los usuarios de Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn y TikTok en España" (2023) de The Social Media Family.

3.2.6 L'Ajuntament

Referències polítiques per a un treball transversal

És important considerar les oportunitats existents en l'àmbit polític per situar la cultura en una posició rellevant. En aquest sentit, el **Pla d'actuació municipal 2023-2027** esdevé una referència cabdal. Des d'una mirada cultural destaca especialment (vegeu annex 8.4):

- A. La voluntat de marcar unes prioritats clares en clau de projectes estratègics a la ciutat, amb èmfasi en recuperar el lideratge territorial. En aquest sentit, es reconeix la posició de Vilanova i la Geltrú dintre de l'Eix Diagonal de les quatre capitals i la necessitat de treballar considerant l'eix marítim entre Tarragona i Barcelona i el Penedès.
- B. La voluntat de transformar l'economia apostant per un turisme de proximitat, familiar i de qualitat i explotant els sectors d'elevat valor afegit, entre els que el PAM destaca l'economia blava, l'activitat vinculada a les cures i l'atenció a la dependència i, especialment destacable, el que anomenen l'economia taronja: els actius patrimonials, artístics, culturals, folklòrics i educatius.
- C. Un tercer punt en què la cultura pot desenvolupar un paper rellevant és en el de l'aposta per una ciutat inclusiva. El PAM presenta un extens catàleg de mesures en clau de garantir la cultura com un dret de la ciutadania, com a eina de cohesió social i de promoció de la ciutat. Cal tenir en compte que la cultura és un camp en el qual es produeixen exclusions, en primer lloc, però alhora és també un camp que pot ser palanca de superació de desigualtats vinculades a altres àmbits. En aquest sentit, hi ha un camí per recórrer en les interseccions de:
 - Cultura, desenvolupament econòmic i promoció de ciutat
 - Cultura i educació
 - Cultura i salut
 - Cultura, pobresa i exclusió social

Cal tenir en compte que actualment s'està elaborant el Pla estratègic VNG 2030. Això presenta l'oportunitat de situar les prioritats culturals, tant en clau sectorial com de ciutat, en el treball a futur. La voluntat del Pla estratègic de cultura ha de ser coherent amb aquest pla global de ciutat, però també amb els plans sectorials existents, entre els quals poden destacar-se:

- **Pla de màrqueting turístic 2022-2025**, on en tres dels seus objectius fa referència a aspectes directament culturals com unificar l'espectre cultural en la marca VilanovART, aprofundir en la idea del turisme taronja (que aprofita actius patrimonials i culturals) i reinventar el passeig marítim com un espai cultural obert.
- **Pla local de joventut 2023-2027**. Entre els seus reptes, compartits amb el Pla Nacional de Joventut, s'hi situa la universalització de la cultura entre la població juvenil: augmentant l'accés, la difusió i una participació crítica; impulsant la creació i la producció de les persones joves, i impulsant la llengua i la cultura com a eina d'inclusió i cohesió social. En l'eix específic del pla vinculat a la participació es cita el treball en el Mapadeball, el Cantem!, el cinema no comercial, la programació d'activitats d'arts visuals, escèniques i de música pensant en els seus interessos i facilitar l'accés al SingulART (programa de suport a la creació d'Escena Vilanova en procés de formalització) i la creació artística jove en general.

- **Pla local de salut 2021-2025**, en què la Regidoria de Cultura està implicada en accions com els punts liles i la sensibilització d'aquestes o altres realitats, en l'envelliment actiu o en la generació de llaços socials. Equipaments culturals com La Sala o l'escola-conservatori municipals han desenvolupat un treball conjunt amb col·lectius de gent gran o de salut mental. Aquestes i altres accions es podrien potenciar en base al Pla local de Salut, en coordinació amb els seus responsables, per aprofundir en els beneficis en salut de la participació cultural. Cal tenir en compte que, si bé no apareixen al Pla local de Salut, des del 2019 es desenvolupa el projecte CulturaMENT a la ciutat.
- **Pla local d'infància i adolescència 2020-2024 i futur pla 2024-2029**. En la diagnosi pel futur pla es destaca la necessitat de millorar l'accés i l'oferta cultural adreçada a infants i adolescents, així com la difusió i la comunicació realitzada respecte aquests col·lectius.
- **Pla d'acció per a la inclusió social 2019-2023**. Per bé que el seu període ara s'ha esgotat, el treball en inclusió social mostra ja una llarga trajectòria. En reconeixement dels eixos que constituïen el pla 2019-2023, la política cultural pot fer aportacions beneficoses per a la inclusió en clau d'Ajuntament inclusiu (polítiques dissenyades amb aquesta perspectiva, en l'àmbit sectorial de la cultura), de salut, benestar i autonomia (la cultura com a forma d'enriquiment personal i autorealització i com a vehicle per a l'exercici cognitiu i, també, en activitats com la dansa, físic), de capital social i comunitari (la cultura com espai de participació i relació social) i d'educació i capacització (cultura com a eina per a l'expressió, l'aprenentatge i transmissió de coneixement i el desenvolupament d'habilitats).

Organització municipal de la cultura

L'anàlisi de la organització municipal de la cultura permet reflexionar sobre el propi concepte de cultura i els possibles efectes de la necessària organització administrativa (departamentalització).

Abans, però, a escala pràctica és interessant destacar que l'Ajuntament s'organitza en 5 grans àrees (sense contar Alcaldia-Presidència) i, d'entre aquests, la Regidoria de Cultura (Cultura, Patrimoni, Escoles Municipals d'art, memòria històrica, igualtat, feminisme i LGTBI) forma part de l'Àrea de Polítiques de Ciutadania.

Aquí comparteix àrea amb altres cinc regidories: Acció Social, Joventut, Gent Gran, Esports i Equitat. Una altra àrea estretament lligada a un concepte ampli de cultura és la d'Acció Comunitària. En aquest sentit, destaca que s'hi troben la Regidoria d'Educació i, especialment, la de Participació i Plans d'actuació als barris. D'aquesta última depèn la xarxa local de Centres Cívics. Sense cap mena de dubte, però, la cultura té el potencial de vincular-se a la resta d'àrees:

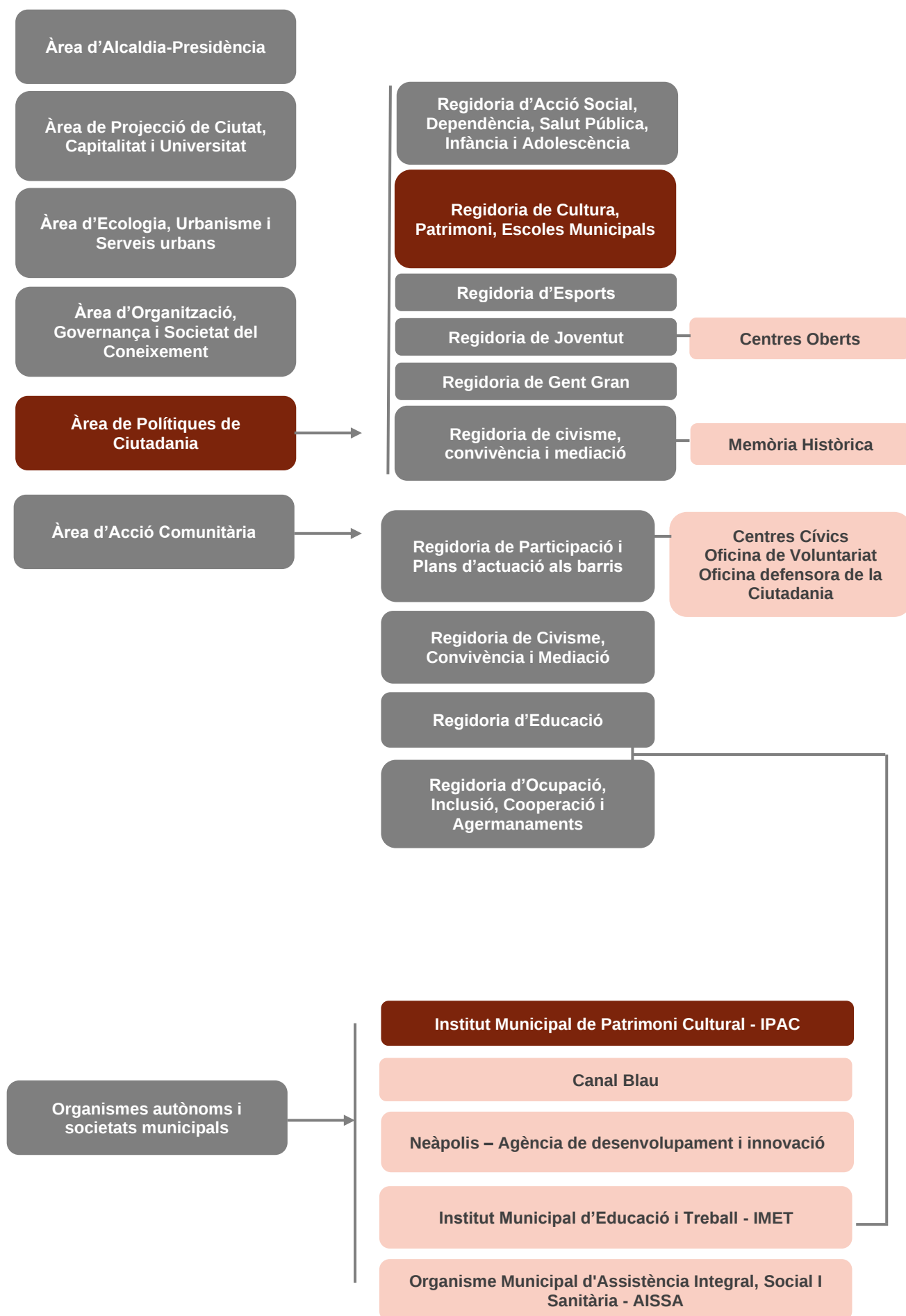
- En relació a la projecció de ciutat i la capitalitat, en clau d'activitat amb potencial d'atracció i projecció exterior i de generar visitants
- En relació a l'àrea vinculada a ecologia i urbanisme per raons com:
 - o L'impacte ambiental dels esdeveniments massius i per l'ús
 - o La capacitat de l'art i la cultura per generar debat i transmetre valors de canvi
- L'ús cultural de l'espai públic i la convivència
- En relació a l'àrea relativa a la organització, la governança i la societat del coneixement, per la capacitat de la cultura de generar espais de governança i perquè determinada activitat cultural està estretament relacionada amb la millora del coneixement i les competències.

Finalment, entre els organismes autònoms i les societats municipals s'ubica l'IPAC. L'IPAC, constituït com a organisme autònom (adscrit a la Regidoria de Cultura, actualment), permet atendre de forma especialitzada l'àmbit de la política cultural vinculada al patrimoni, una de les dimensions claus de la cultura a Vilanova i la Geltrú i que d'aquesta forma queda atesa de forma àmplia, amb major autonomia i eficiència operativa. En el passat l'IPAC ha estat adscrit a regidories vinculades a la promoció de la ciutat, i si bé al ser un organisme autònom això marca poques diferències, cal tenir en compte que en qualsevol cas l'autonomia no ha de significar independència respecte la política cultural i és necessari abordar de forma coordinada els projectes culturals i de ciutat.

L'IPAC clarament actua en el nucli de qualsevol definició de cultura, però també és possible destacar l'existència d'agents que poden conformar un perímetre cultural més ampli amb qui és possible col·laborar per a diferents interessos. Aquests agents i els seus camps d'actuació són:

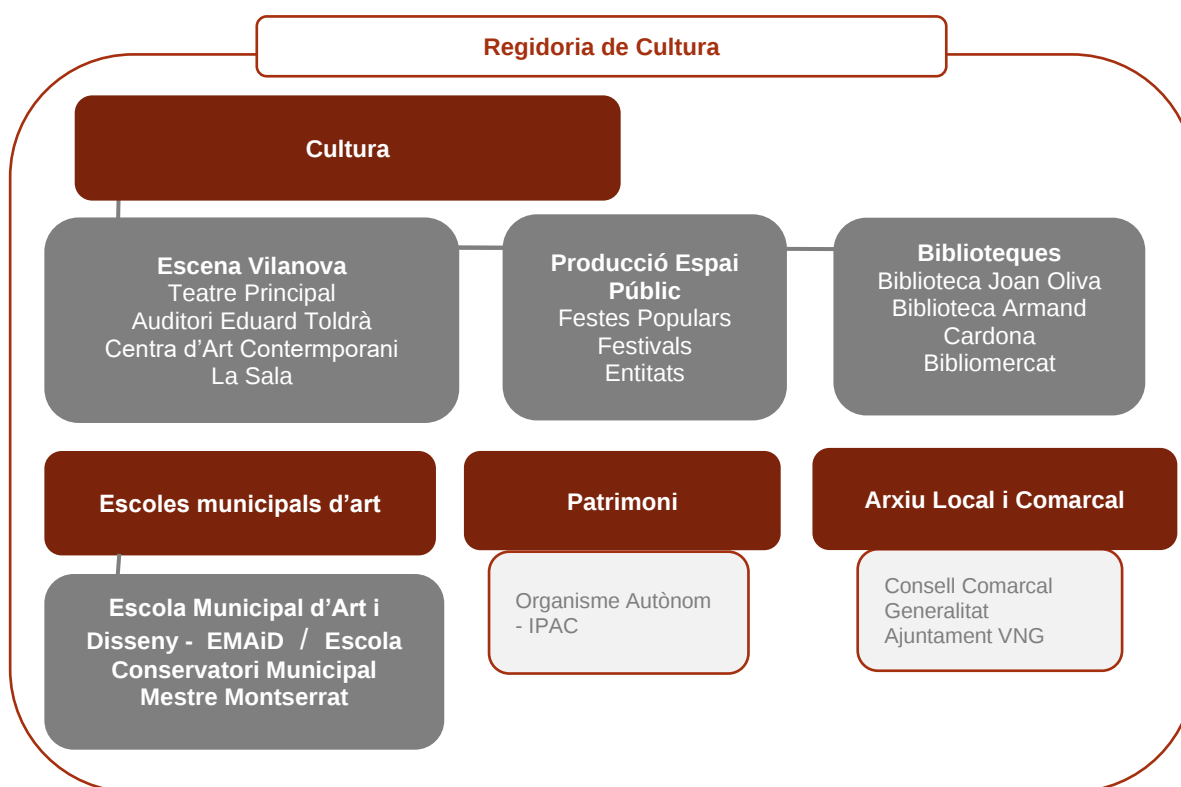
- Els mitjans de comunicació (Canal Blau, Societat Anònima Municipal "Informació i Comunicació de Vilanova i la Geltrú").
- Neàpolis, agència d'innovació pública (l'art i la cultura mantenen una estreta relació amb la creativitat i la innovació, i les Indústries Culturals i Creatives són en moltes ocasions focus del treball en innovació).
- L'IMET (per l'àrea comuna en què es fonen cultura i educació com dues activitats vinculades al desenvolupament simbòlic de les persones).

Des del punt de vista pràctic cal tenir en compte on s'ubica cada servei per comptar amb les potencialitats i les dificultats de treballar diferents interseccions i àrees culturals. A escala conceptual, d'altra banda, aquesta anàlisi ha de servir per reconèixer la valuosa aportació que la cultura pot fer, de forma transversal, a diferents projectes estratègics de ciutat.

La Regidoria de Cultura s'organitza amb un equip central conformat pel personal i els equipaments d'Escena Vilanova (Teatre Principal, Auditori Eduard Toldrà i Centre d'Art Contemporani La Sala) i els responsables de les festes populars i de l'activitat a la via pública. Les escoles municipals d'art no tenen adscripció ni a Cultura ni a Educació i es troben en un terreny propi. Cal mantenir present que Centres Cívics i Memòria històrica s'adscriuen a la Regidoria de Participació.

A banda, cal recordar que hi ha el Servei de Biblioteques (vinculat a la Diputació de Barcelona; amb la singularitat del personal municipal ja esmentat anteriorment i que s'aprofundeix en el punt de recursos humans), que tota la part relativa a equipaments patrimonials (però no el patrimoni en tota la seva extensió, que no recau en cap agent) es gestiona des de l'organisme autònom de l'IPAC tal com s'ha apuntat anteriorment, i que l'arxiu és un equipament local i comarcal (vinculat al Consell Comarcal, funciona com a Arxiu Municipal de Vilanova i la Geltrú i Arxiu Comarcal del Garraf, en conveni conjuntament amb la Generalitat de Catalunya). En l'apartat següent de recursos humans en l'àmbit cultural es reflecteix en major profunditat tot aquest detall.

El present pla és el primer de tipus general en l'àmbit de cultura a Vilanova i la Geltrú, per bé que existeixen plans sectorials en alguns casos. En el cas del patrimoni destaca el Pla de renovació i posicionament estratègic de la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer (2018), el document de revisió de les propostes d'actuació 2011-2019 (2019) i l'estudi de la marca IPAC (2022). En el cas de les biblioteques destaca una dinàmica formalitzada -anual- d'avaluació i planificació a través de les memòries i els plans d'acció, que respon a una dinàmica estandarditzada per la Gerència de Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona. De forma orientada a una problemàtica específica, recentment destaca l'estudi de la comunicació cultural referenciat anteriorment.

A les escoles municipals d'art, donada la seva dinàmica vinculada al Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, hi ha també un treball regular en clau d'avaluació i planificació més aviat intern i en clau administrativa, i les memòries existents recullen en detall tota la informació necessària per fer aquestes tasques. De totes formes, tota la gestió i les decisions depenen exclusivament de l'Ajuntament (dates, avaluacions, barems, plans d'estudi, organització, etc.).

Cadascun dels espais organitzats (servei general, patrimoni, escoles municipals, biblioteques, etc.) efectua, encara que no sempre existeixin dinàmiques més formalitzades (què s'avalua, qui avalua, quan), les seves valoracions i reflexions internes de cara a millorar la feina. En aquest sentit, la cap del Servei de Cultura manté un contacte regular amb els responsables de biblioteques i patrimoni.

Pe que fa als sistemes de seguiment es participa en diversos Cercles de comparació intermunicipal (CCI) de la Diputació de Barcelona: Serveis Culturals, Espais Escènics, Biblioteques i Museus.

Si bé existeix també un CCI d'Escoles de Música, actualment el municipi no hi participa (tot i això, formen part des del 2023 de la Xarxa d'Escoles Municipals de Música i Arts). Tampoc participa en el recentment impulsat CCI d'Arxius (ni tampoc es participava en l'estadística precedent vinculada a la Central de Serveis Tècnics de la Xarxa d'Arxius Municipals de la Diputació de Barcelona).

En clau d'Escena Vilanova (espais escènics i Centre d'Art Contemporani La Sala) és necessari tenir en compte que també es realitza una anàlisi de les dades de la gestió automatitzada d'entrades o *ticketing* amb el suport d'una empresa externa especialitzada.

En l'àmbit del Servei de Cultura o del conjunt de tots els espais relacionats amb la cultura tal com s'han detallat, però, no existeix un treball formalitzat i en equip orientat a l'avaluació i a la planificació estratègica conjunta, principalment per manca d'una metodologia ben definida i del temps necessari.

Recursos humans en l'àmbit cultural

Les dades del Cercle de comparació intermunicipal de Serveis Culturals del 2023 comptabilitzaven un total de 44 treballadors (33 dones i 11 homes amb 43 jornades complertes i una reduïda al 80%), però la consulta de les dades a la Intranet Municipal a juliol del 2024 comptabilitza al servei 40 treballadors (31 dones i 9 homes amb 37 jornades complertes i dues reduïdes al 80%). Aquestes dades, rellevants perquè serveixen per a una comparativa intermunicipal, inclouen el personal municipal de l'equip central de Cultura (15 persones) i el del Servei de Biblioteques (25 persones).

Aquest personal en cultura per cada 10.000 habitants a Vilanova i la Geltrú és de 5,8, per una mitjana de 6,4 en els municipis de referència (municipis del tram 60.000-100.000 habitants) amb les dades dels CCI de Serveis Culturals del 2022. Aquesta és una dada indicativa però que cal llegir críticament. Les dades inclouen el personal del Servei de Biblioteques i no només el de l'Equip central de Cultura, i cal considerar que les persones de l'equip central de Cultura (que són la part petita dels dos blocs que componen aquesta dada) han de cobrir la gestió de tres equipaments cabdals d'Escena Vilanova (que acullen a l'any més de 300 activitats en conjunt) i el volum vinculat a les demandes professionals i associatives (prop d'un centenar i mig d'associacions adscrites a la regidoria que requereixen gestió i supervisió de més de mig miler d'activitats al carrer). En clau específica d'espais escènics, per exemple, les dades dels CCI de l'any 2023 apunten una mitjana d'hores de personal estable per dia d'ús i per cada 100 places d'aforament inferiors al grup de municipis de referència.

El dibuix global es completa, primer, amb els treballadors de l'IPAC en l'àmbit del patrimoni, que es compatibilitzen a partir de la seva memòria 2022 i són un total de 14 persones (8 dones i 6 homes). Segon, amb els treballadors de les Escoles Municipals d'art, que segons la Intranet Municipal consultada a juliol de 2024 sumen 29 persones (14 homes i 15 dones) a l'EMAiD i 57 persones (31 homes i 26 dones) a l'Escola i Conservatori Municipal Mestre Montserrat.

La mirada per gènere destaca un número superior de dones en l'ocupació pública cultural a escala municipal, especialment en el servei general i en biblioteques, i una mica més equilibrat en la resta. Les posicions de direcció, com es veurà a continuació, estan eminentment dominades per dones.

El detall dels perfils d'acord amb l'organigrama presentat anteriorment és el següent:

- L'equip central del Servei de Cultura gestiona principalment el programa d'Escena Vilanova que agrupa tres equipaments cabdals (Teatre Principal, l'Auditori Eduard Toldrà, el Centre d'Art Contemporani La Sala) i tota l'activitat cultural associativa i professional. Les caps de l'equip també desenvolupen la seva funció per al Servei de Biblioteques. En la gestió de l'activitat del Teatre Principal i l'Auditori Eduard Toldrà està externalitzat el servei de personal tècnic d'espectacle i el personal d'atenció al públic, i a La Sala s'està en procés de licitar els serveis d'atenció al públic i també el de monitoratge d'activitats. La resta de funcions són desenvolupades pel personal municipal.

Direcció i administració general*	Escena Vilanova	Festes Populars/«Carrer»	Arxiu Local i Comarcal
1 cap del departament (dona) 1 cap de la unitat administrativa (dona) 1 auxiliar administratiu	2 tècniques grau mitjà (una responsable de l'Auditori i una del Teatre) 1 cap tècnic de l'Auditori i el Teatre 2 tècniques auxiliar (polivalents, però una en qüestions administratives i una altra centrada en comunicació) 1 tècnica especialista (La Sala) 1 conserge (recentment, vinculat a un pla d'ocupació del SOC, van ser 2)	2 tècnics de grau mitjà 1 tècnic auxiliar	1 cap (pertanyent a la Diputació de Barcelona) 1 tècnica grau mitjà 1 auxiliar administrativa

*També desenvolupen les seves tasques en el context del Servei de Biblioteques

- La xarxa de biblioteques municipals gestiona dos equipaments: la Biblioteca Joan Oliva i Milà (central comarcal), la Biblioteca Armand Cardona Torrandell (de proximitat) i el punt d'extensió bibliotecària Bibliomercat de Mar. Les biblioteques de Vilanova i la Geltrú obren en un horari ampli en comparació a les dades del Cercle de comparació intermunicipal de Biblioteques de la DIBA i tenen un nivell alt d'activitat que implica recursos que són limitats.

Direcció i administració general*	Biblioteca Joan Oliva i Milà	Biblioteca Armand Cardona Torrandell
1 cap del departament (dona) 1 cap de la unitat administrativa (dona) 1 auxiliar administratiu	1 directora (dona) 2 tècniques especialistes (1 bibliotecària) 2 auxiliar tècnics 7 tècnics auxiliars (1 s'incorpora el 30.10.24 amb 1/3 de reducció i 1 acaba contracte el 23.07.24 i està pendent renovació de contracte) 2 auxiliars administratives (fruit d'un Pla d'Acció d'un any).	1 director (home) 2 tècniques mitjanes de biblioteca (1 amb reducció de jornada d'1/3) 2 tècniques grau mitjà (1 amb reducció de jornada d'1/3) 1 tècnic especialista (propera jubilació) 1 cap unitat administrativa 3 tècniques auxiliars (ambdues de baixa en el moment de sol·licitar les dades).

*Són part de l'equip central de cultura i també desenvolupen les seves funcions per aquest àmbit

El cas de les biblioteques a Vilanova i la Geltrú presenta la singularitat que tot el personal és municipal i, a excepció d'auxiliars i conserges, es cobreix per part de la Diputació de Barcelona a través d'una subvenció. El més destacat, però, és la situació que es viu en relació als recursos humans i la seva gestió, tal com s'ha destacat a la valoració realitzada a l'**apartat d'equipaments culturals**.

- Els principals espais gestionats per l'IPAC són la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer (consta principalment de dos equipaments, el Museu Víctor Balaguer i la Biblioteca Víctor Balaguer, als que cal afegir la Casa Santa Teresa), el Museu Romàntic Can Papiol (l'edifici és propietat de la Diputació de Barcelona), l'Espai Far, l'Espai Guinovart-Torre Blava i el poblat ibèric i vil·la romana de Darró o d'Adarró. L'equip compta amb un servei externalitzat que dona suport a les activitats d'atenció al públic, vigilància, botiga i servei educatiu; serveis comuns a tots l'Institut i els seus equipaments.

Direcció, administració general i figures compartides	Biblioteca	Museu	Espai Far
1 gerent (dona) 1 auxiliar administratiu 1 tècnic auxiliar de manteniment 1 responsable de programes 1 tècnic mitjà de col·leccions i difusió	1 direcció de la biblioteca (dona) 2 tècnics mitjans de biblioteca 1 conserge de biblioteca	1 direcció del museu (dona) 1 tècnic mitjà de museu 1 conserge de museu	2 persones de l'Ajuntament adscrites a l'IPAC: responsable Espai Far + auxiliar Espai Far (cobertura a altres necessitats inclosa)

La direcció de Can Papiol és compartida amb la del Víctor Balaguer i no hi ha tècnic propi.

- Les escoles municipals d'art s'organitzen amb un equip compartit de direcció i administració general i equips autònoms per cada centre (dos en total, l'Escola Municipal d'Art i Disseny i l'Escola-Conservatori de Música Mestre Montserrat).

Direcció i administració general	Escola Municipal d'Art i Disseny	Escola-Conservatori de Música Mestre Montserrat
1 cap del servei (dona) 2 tècniques 1 auxiliar administrativa	1 director (home) 1 cap d'estudis 1 coordinadora pedagògica 1 secretària acadèmica 1 bibliotecària (compartida entre escoles) 1 auxiliar administrativa 4 conserges 23 professors L'Equip directiu està compost per 2 homes (un, el director) i 2 dones.	1 directora (dona) 1 cap d'estudis 1 secretari acadèmic 1 coordinadora cultural 1 bibliotecària (compartida entre escoles) 1 administrativa 1 auxiliar administrativa 4 conserges 46 professors L'Equip directiu està compost per 2 homes i 2 dones (una, la directora).

Considerant l'ampli ventall d'equipaments es sumen un total de 136 treballadors i treballadores vinculats. La gran majoria donen resposta a les necessitats marcades pels equipaments culturals que els estructura i el gruix principal prové de les escoles municipals d'art. L'existència de diferents nuclis amb autonomia de funcionament, amb patrimoni i biblioteques clarament diferenciades, així com les escoles municipals d'art, plantegen un repte de coordinació i unitat d'acció.

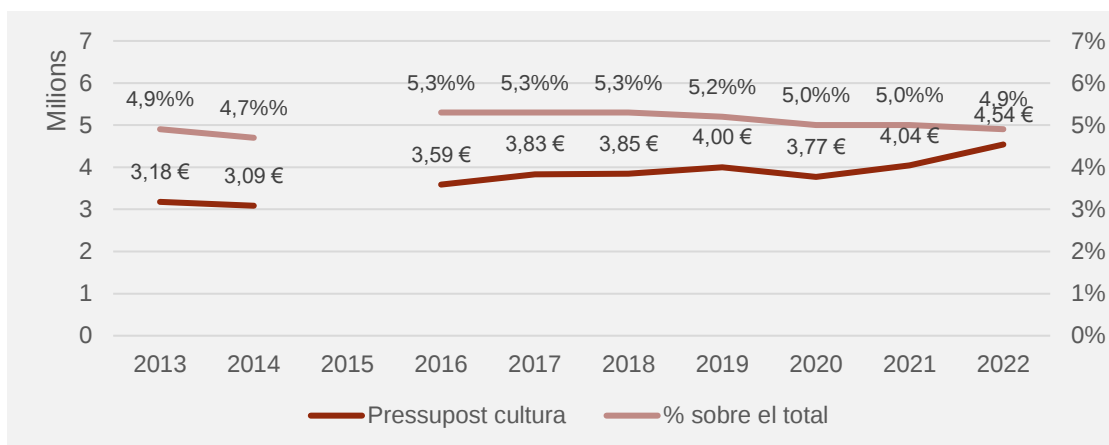
La dotació en recursos humans, com apunta la dada dels Cercles de comparació cultural de Serveis Culturals, queda per sota de la mitjana. En termes qualitatius, més enllà de la capacitat de la dada de reflectir la realitat, cal apuntar que aquesta és una qüestió que ha sortit reflectida en el procés de visites, entrevistes i grups de discussió, especialment per a determinats serveis com els de Biblioteques, Patrimoni i l'Equip central de Cultura. En aquests casos es detecten dificultats per cobrir el servei més enllà de les necessitats bàsiques. Les condicions dificulten poder desenvolupar un treball més planificat, pausat i estratègic, així com desenvolupar amb major èmfasi projectes singulars o transversals que aportin un valor afegit (salut, feminisme, educació, cohesió i inclusió social, promoció econòmica, etc.).

Es referencien aspectes com la manca d'un conserge en plantilla pels espais del teatre i l'auditori o la figura compartida de cap tècnic, el personal limitat de Can Papiol, el fet que no es contractés personal addicional per obrir el Centre d'Art Contemporani La Sala, el gran volum d'activitat i associacionisme (ja referenciats als apartats 3.2.2 i 3.2.4) als quals han de donar servei amb un equip molt petit, el gran volum de tasques de gestió (com ara les contractacions) que s'han de realitzar en clau d'equipaments escènics i musicals o les problemàtiques vinculades al servei de biblioteques.

Recursos econòmics per a la cultura

El pressupost de cultura manté una gran estabilitat en la darrera dècada. En percentatge sobre el total del pressupost de l'Ajuntament, de fet, el 2022 obté una proporció igual que al 2013. Tot i això, en aquest temps el pressupost en termes absoluts ha augmentat dels 3,18 milions d'euros als 4,54 milions. Es tracta d'un percentatge d'increment del 42,77%, i és un percentatge d'increment pràcticament idèntic al que ha experimentat el pressupost global de l'Ajuntament (passant dels 65 milions el 2013 als 92,6 milions el 2022).

Gràfic 17. Evolució del pressupost en cultura a VNG (2013-2022). Pressupost en euros (vermell fosc) i percentatge sobre el total (vermell clar)

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Servei d'Informació Econòmica Municipal de la Diputació de Barcelona

Malgrat el manteniment d'aquest pes de la cultura, cal tenir en compte que, en comparació als municipis de referència d'entre 50.000 i 100.000 habitants de la província de Barcelona, a Vilanova i la Geltrú la despesa en cultura és molt inferior, ja es miri en concepte de nombre absolut en euros, de percentatge sobre el total de l'Ajuntament, o en despesa cultural per habitant.

Gràfic 18. Comparativa de diferents magnituds i indicadors culturals

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Servei d'Informació Econòmica Municipal de la Diputació de Barcelona

Una mirada comparativa del pressupost per capítols de despesa en relació al global de l'Ajuntament però també amb les dades dels municipis de referència d'entre 50.000 habitants i 100.000 habitants contribueix a aprofundir en la dimensió econòmica de la cultura (vegeu taula 6).

Taula 6. Vilanova i la Geltrú i municipis del tram de població de referència (50.000 a 100.000). Pes dels capítols sobre el total capítols. Pes mitjà del període 2019-2022.

Capítols	Vilanova i la Geltrú		Municipis de referència	
	Cultura VNG	Total Ajuntament VNG	Cultura (trams)	Total Ajuntaments (trams)
Capítol I – Remuneracions de personal	48,00%	40,80%	29,50%	36,00%
Capítol II – Despeses de béns corrents i serveis	25,30%	31,60%	35,10%	34,60%
Capítol III – Despeses financeres	0,00%	2,30%	0,00%	0,50%
Capítol IV – Transferències corrents	25,10%	16,20%	19,60%	13,30%
Capítol VI Inversions reals	1,50%	1,60%	14,40%	8,60%
Capítol VII – Transferències de capital	0,00%	0,90%	1,50%	1,70%
Capítol VIII – Variacions actius financers	0,00%	1,10%	0,00%	1,30%
Capítol IX – Variacions passius financers	0,00%	5,50%	0,00%	4,00%
Total capítols	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Desp. corrent (Cap. .I, II, IV)	98,5%	90,6%	84,2%	84,4%
Desp.de capital (Cap.VI, VII)	1,5%	2,6%	15,8%	10,2%
Desp. financera (Cap. VIII, IX)	0,0%	6,8%	0,0%	5,4%
Total capítols	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Es destaquen en color més fosc les diferències principals en cultura amb les xifres més altes en cada cas.

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Servei d'Informació Econòmica Municipal de la Diputació de Barcelona

De les múltiples lectures que permet la taula destaca:

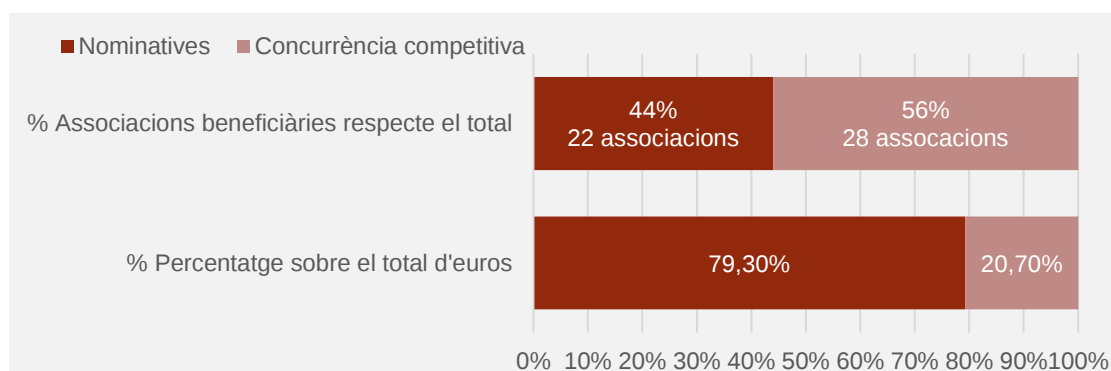
- El pes del capítol I, molt superior en cultura tant en relació al global de l'Ajuntament com en comparació amb els municipis de referència. Val a dir que aquesta és una realitat pròpiament sectorial i del funcionament local de la cultura (tant a Vilanova i la Geltrú com als municipis de referència el capítol de personal de cultura és aproximadament 7/8 punts superior al global de l'Ajuntament). Val a dir que l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, en aquest cas, realitza la despesa en personal de biblioteques; per bé que recupera la inversió mitjançant subvenció de la Diputació de Barcelona. El pes del capítol I i les limitacions que imposa al desenvolupament de programes culturals és un repte comú de les polítiques culturals locals.
- La menor despesa en capítol II, tant en comparació amb el global de l'Ajuntament com en comparació amb els municipis de referència. El pes del capítol I fa encara més notable la limitació de pressupost per a béns i serveis.

- El major pes de les transferències corrents (capítol IV), tant en comparació al global de l'Ajuntament com en comparació amb els municipis de referència. Part de la limitació en despesa en béns i serveis, per tant, està vinculada al pes que té el capítol IV, en consonància amb la importància de l'associacionisme cultural i la seva responsabilitat de gestionar festes populars centrals a la ciutat, que -com s'observarà en el proper subapartat- dona lloc a una realitat en clau de subvencions dominada per aquelles de tipus nominatiu.
- La limitació en clau d'inversions (capítol VI) que viu el municipi, tant en l'àmbit pròpiament cultural com en el conjunt de l'Ajuntament. Aquestes limitacions dificulten el desenvolupament de millores en clau d'infraestructures culturals.

Subvencions a entitats culturals

Una dimensió rellevant de la política cultural i del seu pressupost té a veure amb la concessió de subvencions a les associacions culturals, responsables de bona part del dinamisme social i cultural elevat de la ciutat. Un total de 50 associacions reben part d'aquest suport directe.

Gràfic 19. Distribució de les associacions i les quantitats segons subvencions nominatives o de concurrència competitiva

Font: elaboració pròpia a partir de les dades cedides per l'Ajuntament

Pel que fa als percentatges, la major part va orientada a subvencions nominatives. Del total de 273.987 euros destinats a subvencions culturals l'any 2023 (sense incloure l'aportació al Consorci de la Xarxa Transversal d'Activitats Culturals ni al Consorci de Normalització Lingüística) un 79,3% està vinculat a aquest fórmula.

Les subvencions nominatives es reparteixen entre un total de 22 associacions on destaca especialment la organització de festes populars. En segon lloc, destaquen subvenciones orientades a festivals. Finalment, les associacions de cultura popular completen el ventall d'activitat subvencionades mitjançant aquesta fórmula.

Les subvencions en règim de concurrència competitiva, pel seu costat, arriben a un total de 28 associacions. En aquest cas, donat el topall existent a la pròpia convocatòria, les diferències són menors i l'associació que més porció significa és un 11,6% del total atorgat. De nou, hi ha un domini de les associacions de cultura popular, però també se'n detecten aquí -i en major mesura- d'altres vinculades a les arts escèniques, música, audiovisual, arts visuals, coneixement, etc.

En la convocatòria per concurrència competitiva l'Ajuntament atorga en un únic procés general, diferenciant per àmbits (11 en total: acció social, associacions de veïns, convivència i equitat, educació, etc.) un total de 312.111,68 euros (any 2024). D'aquests, l'any 2024, 45.603,00 eren per cultura (un 14,6% del total). Cal tenir en compte, però, que el gruix de cultura es vehicula mitjançant subvencions nominatives.

En clau de disseny de les subvencions de concurrència competitiva cal destacar que existeix només una línia de subvencions culturals i cada entitat pot rebre com a màxim un 20% del total. L'Ajuntament estableix dos criteris transversals per valor de 30 punts i els 70 restants són específics de cada àmbit. Els dos criteris generals són: un de forma amb 20 punts (redacció amb claredat i concreció, especificació d'objectius i mitjans, etc.) i un altre de contingut amb 10 punts (que la proposta tingui vocació inclusiva, tot establint què s'entén o prioritza en diferents per casos). En el cas dels criteris específics en cultura es prioritza el vincle amb les línies municipals i de ciutat, la promoció de ciutat i la col·laboració.

Les propostes són avaluades per una comissió formada per treballadors i treballadores de l'Ajuntament, tal com passa en el conjunt d'àmbits que estructuren la convocatòria: la cap del Servei de Cultura, un tècnic/a i la cap de la Unitat administrativa de Cultura.

En el context d'entrevistes i grups de discussió es posa de relleu que les gestions administratives sovint fan desistir de la voluntat de demanar recursos entre els projectes més petits (per la quantitat que es vol demanar, els esforços es valoren excessius), el que pot revertir en una pitjor qualitat del projecte resultant al comptar amb menys recursos.

3.2.7 Síntesi del sistema cultural

El sistema cultural ve determinat per una quantitat gran de factors, entre els quals a Vilanova i la Geltrú destaquen, des d'una mirada global i en relació a cadascuna de les parts:

Equipaments

- El potencial dels recursos patrimonials, que configuren una àmplia constel·lació d'espais on despunta la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer. Malgrat el potencial existent i les oportunitats que ofereix tot aquest sistema local, el rendiment cultural que se n'obté es valora, atenent les valoracions dels diversos agents com determinades dades de participació cultural de la població, com a poc òptim.
- La necessitat de teixir aliances dintre de la xarxa d'equipaments culturals, i d'aquests amb agents de gestió diferent a la municipal. En aquest darrer sentit destaca especialment la necessitat d'enfortir el binomi entre la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer i el Museu del Ferrocarril.
- La limitació en clau d'arts escèniques i música que es materialitza principalment amb un nivell inferior d'ús per programació professional dels espais. Cal mantenir en perspectiva que és possible obtenir major rendiment dels espais actuals, tot i la falta d'un equipament E3 d'acord a les necessitats de ciutat segons els estàndards del PECCat. Les qüestions pressupostàries i de personals, i no només les d'espai, són rellevants en aquest sentit.
- El dinamisme i el valor afegit que aporten les escoles municipals d'arts, que actuen tant des d'una vessant acadèmica i professionalitzadora com ciutadana. A més, són equipaments que donen centralitat a la ciutat en el context territorial.

- El projecte del Centre d'Art Contemporani La Sala afronta dificultats per desenvolupar-se com un equipament clau en generar un clima creatiu i artístic significatiu a la ciutat. Hi ha un potencial que cal desenvolupar.
- La demanda irresolta d'una Casa de la Festa, que es troba actualment en una proposta vinculada a la nau de Cultura.
- Una nova tercera biblioteca contribuirà a donar cobertura a les necessitats de lectura pública. Es farà necessari treballar el nou projecte de xarxa local sense perdre de vista l'oportunitat de gestió del personal en clau de xarxa, per un costat, i la compensació de superfície de la Biblioteca Joan Oliva, de l'altre (per bé que continua requerint accions de manteniment i actualització de les instal·lacions).
- Els centres cívics són un recurs valuós que contribueix a desenvolupar una cultura de proximitat. Actuen a la pràctica com agents culturals però no existeix una integració d'aquests en l'estratègia cultural.

Associacionisme

- La potència de l'associacionisme i, especialment, de la cultura i les festes populars, amb el carnaval com a màxima expressió. Això concentra una part important d'esforços i recursos culturals. Aquest fet també implica un calendari festiu amb concentracions d'activitat molt elevades en determinats moments de l'any. Un calendari en el qual també són importants els festivals; que també singularitzen el perfil cultural de la ciutat.
- L'associacionisme presenta demandes i necessitats diverses segons el seu àmbit d'actuació (principalment segons una dimensió més vinculada a cultura i festes populars i una altra de vessant artística i creativa). En el cas especialment de la cultura popular i l'activitat a l'espai públic es detecten tensions més clares en la relació a la necessitat d'utilitzar infraestructures i espais públics.
- L'associacionisme en clau d'arts contribueix a omplir buits que no estan sent coberts a escala municipal i juguen papers importants en ampliar la programació artística a la ciutat (especialment en clau de cinema i de teatre familiar).

Sector professional i dimensió econòmica

- El sector de les Indústries culturals i creatives és a Vilanova i la Geltrú més important que en d'altres ciutats mitjanes de Catalunya. S'alinea amb el dinamisme cultural que l'associacionisme també apunta.
- Existeixen estudis que han determinat el gran volum de dinamisme econòmic que aporten els festivals i els grans esdeveniments de ciutat i, per extensió, que el dinamisme cultural pot generar de forma estratègica.
- En clau professional, els agents demanen sobretot contribuir a la professionalització i la generació i desenvolupament de talent local mitjançant millores en les condicions de contractació, presència en programació, esdeveniments i altres activitats locals, beques i premis, la disposició d'espais per a la creació, etc.

Activitat i programació cultural

- El potencial de la cultura i les festes populars es tradueix en un calendari de molta activitat i amb certa concentració en determinats períodes de l'any.
- Els festivals i els grans esdeveniments de ciutat singularitzen Vilanova i la Geltrú.
- L'oferta i el relat patrimonial són una peça clau de la cultura a Vilanova i la Geltrú.
- La programació artística municipal es veu limitada en clau de cinema i, en clau de música i arts escèniques, pels factors apuntats en l'apartat d'equipaments i les qüestions de personal i pressupostàries.

- Els centres cívics, conjuntament amb les biblioteques, generen una activitat de cultura de proximitat molt important. En aquest sentit, però, els centres cívics no es troben integrats en l'estratègia cultural.

Comunicació

- L'existència d'un estudi de la comunicació de l'activitat cultural ofereix pautes clares per millorar l'eficàcia de les accions. El context es troba marcat per una proliferació de canals molt elevada i, en molts casos, per una manca de recursos i de professionalització en la seva gestió.

Ajuntament

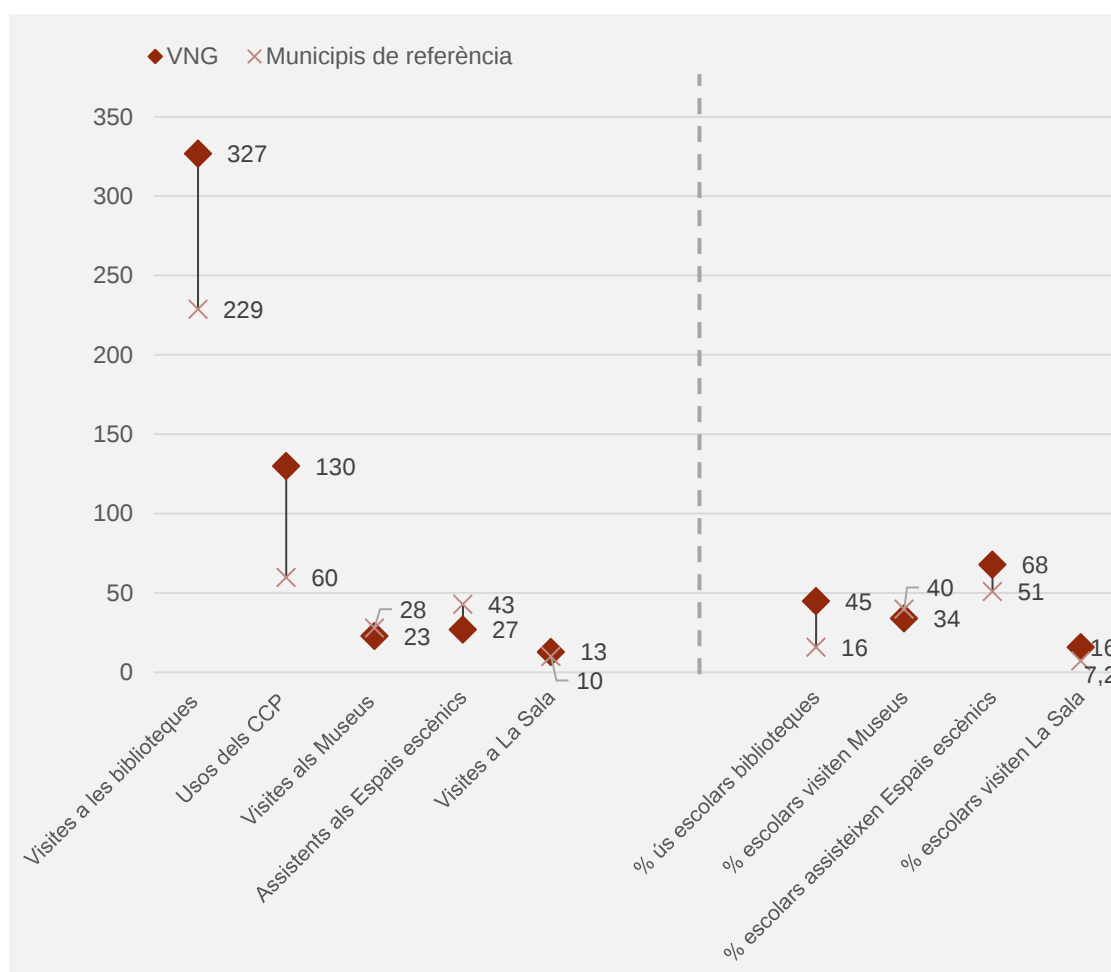
- Existeixen prioritats clares en clau de ciutat en les quals la cultura, tal com s'anticipava en l'anàlisi del territori i la població, pot fer aportacions singulars i valuoses.
- La dotació de recursos econòmics municipals per la cultura en una mirada segons nombre d'habitants està per sota de la mitjana dels mateixos municipis. Hi ha poc marge per la despesa en acció cultural i no hi ha noves inversions. La dotació de personal és justa i dificulta que aquestes persones puguin desplegar tot el potencial cultural dels equipaments existents.
- S'ha avançat en incorporar eines que facilitin l'avaluació i la planificació cultural però cal avançar en mecanismes que les facin útils.
- Existeix un sistema de subvencions molt marcat per un gran pes de les subvencions nominatives.

3.3 Dades de participació cultural

L'apartat anterior recull informació dels equipaments i l'activitat en clau d'oferta cultural. Cal tenir en compte que des d'un punt de vista municipal l'oferta determina en gran mesura les oportunitats de participació cultural. Tot i això, són dues esferes analíticament independents i l'anàlisi per separat permet descobrir o reforçar determinades mirades, observant en quina mesura les oportunitats s'aprofiten o estan funcionant efectivament com a oportunitats.

Cal tenir en compte que la informació disponible limita l'abast de l'anàlisi. La informació bàsica analitzada és la provinent del Cercles de comparació intermunicipal de Serveis culturals, elaborant una mirada comparada als resultats dels municipis de referència escollits pel diagnòstic (municipis de 60.000 a 100.000 habitants) que enriqueix l'anàlisi.

Gràfic 20. Comparativa d'indicadors d'assistència a diferents equipaments

Font: elaboració pròpia amb dades provinents del Cercle de comparació intermunicipal de Serveis Culturals 2022 de la Diputació de Barcelona

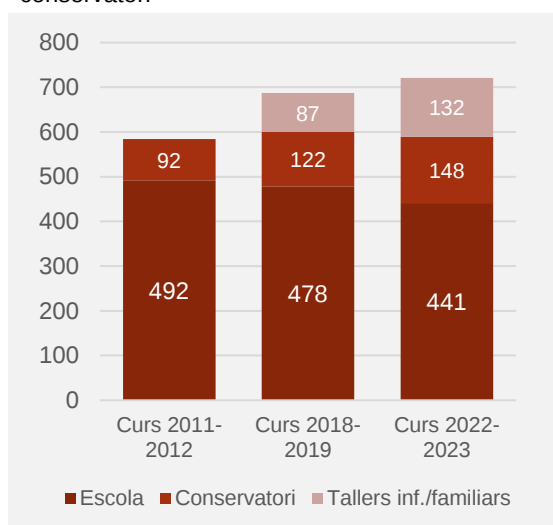
Les biblioteques i els centres cívics són els equipaments que millor rendiment obtenen en la comparativa. Això posa en valor el paper que juguen en clau de democratització de l'accés a la cultura, ja que actuen com espais de cultura de proximitat. La potència de les biblioteques i els centres cívics destaca a escala interna però també en la comparativa amb els municipis de referència.

Malgrat la potència dels recursos patrimonials, des del punt de vista de les visites obtenen resultats molt limitats, també en clau de públic escolar. Així mateix ocorre amb La Sala. Ambdós casos obtenen els resultats més baixos i alhora obtenen resultats pitjors respecte els municipis de referència.

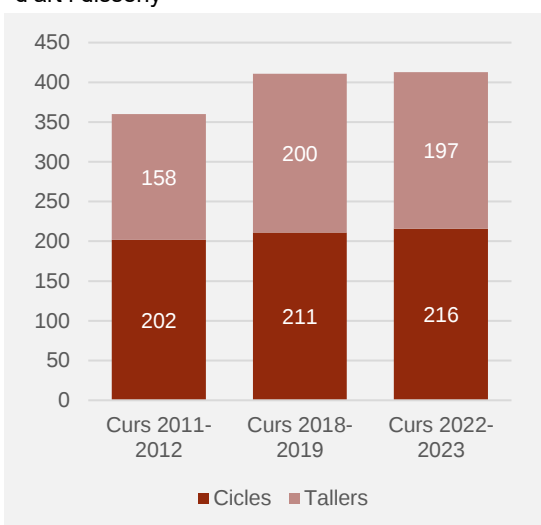
En el cas de les arts escèniques, s'observa una participació molt limitada, per bé que el programa escolar funciona bé (en aquest punt cal destacar que l'extensió del programa és comarcal).

Adicionalment, en clau d'ensenyaments artístics és possible atendre les dades facilitades per part de les escoles i destacar que compten una base sòlida de participants i alumnes que tendeix a créixer.

Gràfic 21. Evolució dels participants de l'escola-conservatori

Gràfic 22. Evolució dels participants de l'escola d'art i disseny

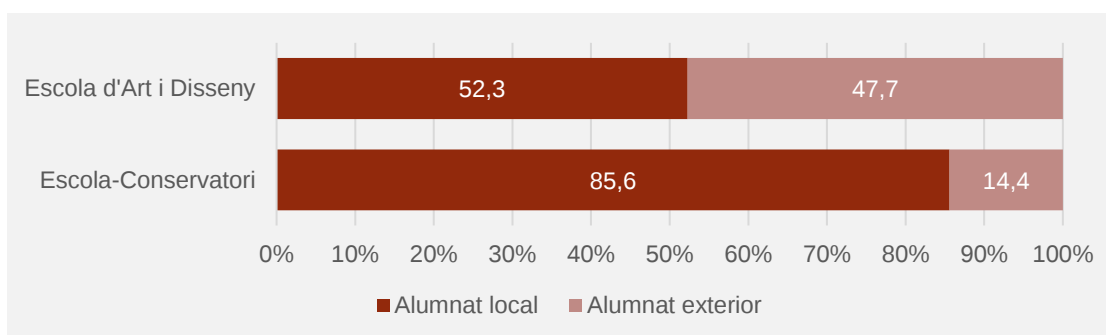
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la memòria interna facilitada pel servei d'escoles municipals

L'Escola-Conservatori ha crescut especialment en clau de conservatori i a través de les propostes per al públic infantil i familiar. Dos vies de creixement que mostren el paper combinat que juga a escala social i cultural. Alhora, la part d'escola és la que segueix suposant el gruix central de la seva activitat.

L'Escola Municipal d'Art i Disseny, pel seu costat, té un perfil més equilibrat entre els cicles i els tallers, i en aquest sentit és també una mostra del paper que juga en clau acadèmica i professional i en clau ciutadana.

Les dades de la memòria posen de manifest que l'Escola-Conservatori té una major presència d'alumnat local, mentre a l'Escola Municipals d'Art i Disseny l'alumnat de Vilanova i la Geltrú i l'exterior es reparteix a parts pràcticament iguals. Això reforça la idea que les escoles municipals d'art contribueixen a dotar de capitalitat cultural la ciutat.

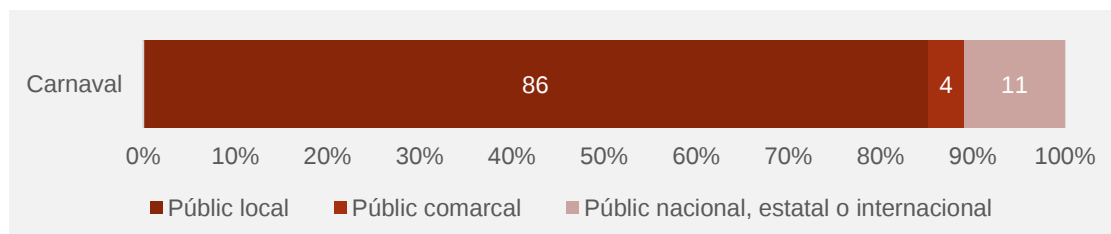
Gràfic 23. Procedència de l'alumnat de les escoles municipals d'art el curs 2022-2023

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la memòria interna facilitada pel servei d'escoles municipals

Finalment, atenent els estudis d'impacte del Carnaval i el Vida Festival, destaca la potència que tenen aquests esdeveniments per generar participació cultural. En el cas del carnaval les dades estimades en l'Estudi d'impacte del Carnaval de Vilanova i la Geltrú (2022) ascendeix a 25.000 participants. Com s'observa al gràfic 25, en aquest cas es mobilitza de forma massiva un públic local, però es genera una atracció exterior del 15%, especialment de públic de fora de la comarca.

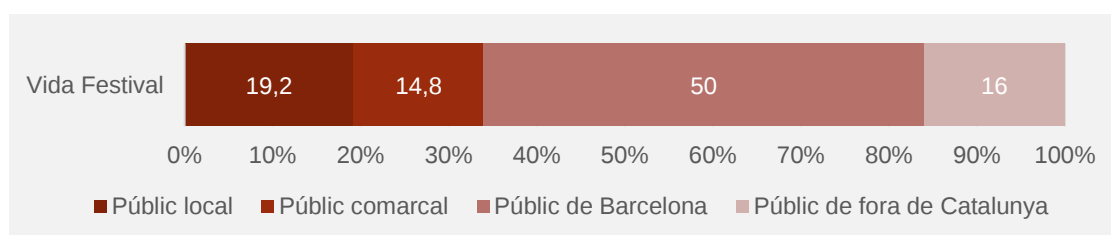
Gràfic 24. Nombre estimats de participants al Carnaval 2022

Font: Estudi d'impacte del Carnaval de Vilanova i la Geltrú (2022)

Pel seu costat, en el Vida Festival s'estima, segons l'estudi de l'any 2016, que hi van assistir en aquella ocasió 13.000 persones diferents, sent la meitat de la ciutat de Barcelona, un 14,8% de la comarca del Garraf, i un 16% de fora de Catalunya. Això posa de manifest que diferents activitats culturals tenen la capacitat de generar una participació cultural diferent, totes mobilitzant actius específics.

Gràfic 25. Nombre estimats de participants al Vida Festival 2016

Font: Estudi d'impacte del Festival Vida (2016)

3.3.1 Síntesi de les dades de participació cultural

Les dades de participació cultural contribueixen en darrera instància a reforçar les mirades que des de la perspectiva de l'oferta i l'activitat ja s'entreveien, entre les quals destaca:

- Les dificultats en clau de patrimoni a escala local, així com les vinculades als espais escènics.
- La potència de les biblioteques i dels centres cívics.
- El valor que aporten les escoles municipals d'art des d'una doble vessant professional o acadèmica i ciutadana, així com la seva contribució a generar capitalitat cultural.
- La participació cultural que apleguen els grans esdeveniments de ciutat, mobilitzant de forma massiva tant públic local com exterior; sempre de forma diferenciada segons el tipus d'esdeveniment.

4. Orientació: reptes culturals

Els reptes culturals són una síntesi del diagnòstic i una orientació de l'estratègia. El gruix d'informació analitzada, tant pel que fa a les dades i la documentació com a través de visites, entrevistes i grups de discussió, permet elaborar les visions culturals més rellevants sobre la realitat cultural de Vilanova i la Geltrú.

Aquests reptes s'elaboren en clau de futur i prenen sentit en el context específic de Vilanova i la Geltrú. S'ubiquen en els àmbits del patrimoni, la cultura popular i l'associacionisme, la capitalitat, la proximitat, la creativitat i la innovació, la cohesió i la diversitat i la centralitat de la cultura.

Patrimoni

Traduir el potencial del patrimoni en participació i centralitat cultural

Cultura popular i associacionisme

Consolidar i gestionar de forma sostenible el dinamisme vinculat al calendari festiu i l'associacionisme

Capitalitat

Definir el rol cultural de Vilanova i la Geltrú en l'entorn territorial

Proximitat

Vertebrar una oferta cultural de forma distribuïda en els barris

Creativitat i innovació

Impulsar les arts i la creació artística aprofitant el talent local i el dinamisme cultural de la ciutat

Cohesió i diversitat

Afavorir l'arrelament de les persones nouvingudes en el context d'una ciutat en creixement

Centralitat de la política cultural

Avaluar i garantir els recursos amb què compta la cultura per aprofundir-ne en el valor públic i el treball transversal

Breu descripció dels reptes culturals

Patrimoni

Traduir el potencial del patrimoni en participació i centralitat cultural

A Vilanova i la Geltrú no hi ha debat sobre la riquesa del patrimoni. El repte es presenta en clau del seu rendiment social i cultural. Els recursos existents plantegen una oportunitat molt valuosa que cal ser aprofitada en concepte de ciutat. Així mateix, el patrimoni pot jugar un paper destacat en l'enriquiment cultural de les persones, en la integració i cohesió de la ciutat, com també en la seva projecció cap a l'exterior.

Especialment destacada és la oportunitat que ofereix la Biblioteca Museu Víctor Balaguer i la possibilitat, per la proximitat física, de vincular-se amb el Museu del Ferrocarril i crear un pol museístic de gran valor.

Capitalitat cultural

Definir el rol de Vilanova i la Geltrú en l'entorn territorial

Vilanova i la Geltrú s'enfronta al repte de trobar una identitat pròpia i que no en defugui la capitalitat natural. Aquesta capitalitat ha de revertir en el desenvolupament de la ciutat però també de l'entorn territorial proper.

Des de la cultura cal tenir en compte el paper de la ciutat, que ja difon i atreu activitat vinculada especialment a la cultura popular, però també en clau de música. De forma relacionada amb el repte del patrimoni, cal considerar-ne l'actiu potencial per a generar capitalitat. És necessari, així, traduir la capitalitat administrativa en lideratge cultural.

En aquesta clau és necessari mantenir en perspectiva que a Vilanova i la Geltrú el turisme no és un fenomen rellevant, i això pot permetre desenvolupar una estratègia pròpia que en destruiï els efectes negatius que pateixen altres ciutats on aquesta planificació no ha estat possible. L'art, el patrimoni i la cultura en general poden i han de jugar un paper en aquesta estratègia. Una estratègia que s'ha de desenvolupar partint d'una identitat clara que la cultura pot contribuir a definir.

Cultura popular i associacionisme

Consolidar i gestionar de forma sostenible el dinamisme vinculat al calendari festiu i l'associacionisme

L'associacionisme és un actiu que caracteritza la ciutat perquè contribueix a implicar les persones i fer-les responsable amb el seu entorn, com també a arrelar-les persones i a definir-ne les identitats.

El nivell d'activitat assolit, però, requereix ser gestionat amb perspectiva global i a llarg termini perquè tota aquesta vitalitat sigui sostenible en el temps. Per això, caldrà millorar la gestió del calendari; afavorir la cooperació i el treball en xarxa; prioritzar objectius estratègics per enfortir projectes en clau d'interès públic; etc.

Cal assegurar que aquest dinamisme associatiu desplegui el màxim dels beneficis socials i culturals que pot generar i s'ubiqui en una estratègia cultural més oberta que impulsi alhora tant l'art i la creativitat com la cultura de proximitat i el propi associacionisme.

Proximitat

Vertebrar una oferta cultural de forma distribuïda en els barris

La pròpia dinàmica social i econòmica de la ciutat i la distribució dels principals equipaments culturals afavoreixen que la cultura es concentri al centre de la ciutat.

L'estratègia cultural ha de prendre com a escenari propi els barris. De fet, en bona part els barris ja són espais de cultura. En aquesta aposta, els centres cívics i les festes majors de barri juguen un paper clau. Així mateix, la integració de les estratègies de participació i de cultura planteja un repte de ciutat important en la millora de la cohesió, la inclusió i el benestar social.

Aquesta integració dels centres cívics en l'estratègia cultural implica una condició prèvia, que també suposa un repte: que els mateixos equipaments culturals es reconeguin sota una aposta comuna i despleguin mecanismes i projectes de coordinació.

Creativitat i innovació

Impulsar les arts i la creació artística aprofitant el talent local i el dinamisme cultural de la ciutat

Si la cultura popular ja és un element central que difon i atreu activitat, igualment ho han de ser les arts. El repte de fer compatibles els esforços en desplegar totes les dimensions de la cultura amb la mateixa potència que la cultura popular ha de significar situar la ciutat en una posició destacada en arts, creativitat i innovació. L'impuls ha de venir d'una aposta general però no pot deixar de banda l'innegable valor del talent local i el dinamisme cultural ja existent.

La creació artística està estretament lligada a la innovació i la transformació mitjançant el qüestionament de les coses i generant nous debats. Això té un valor tant en clau social i cultural com també econòmica, i existeix una estreta relació de la cultura amb una economia basada en les idees (la matèria primera de la cultura, l'art i la creativitat són les idees).

Cohesió i diversitat

Afavorir l'arrelament de les persones nouvingudes en el context d'una ciutat en creixement

En les últimes dues dècades la ciutat ha experimentat un creixement raonable tot i l'estancament en el període 2011-2015; un creixement que ha de ser absorbit de forma decidida. En la composició de la població hi destaquen les persones arribades d'altres comarques de la província de Barcelona però també de l'estranger. La cultura té una capacitat única per generar espais de trobada i enfortir llaços socials, i per crear identitats compartides tot generant icones i memòries compartides. Projectes com el de la tercera biblioteca, en una zona de la ciutat (la marítima) en actual creixement, ja consideren aquest repte com a propi.

La cultura és clau davant aquest repte de ciutat des del punt de vista de la diversitat i de la manca d'arrelament que aquest creixement genera en primera instància.

Avaluar i garantir els recursos amb què compta la cultura per aprofundir-ne en el valor públic i el treball transversal

La cultura té un valor propi o intrínsec (en clau de coneixement, enriquiment personal, pensament crític, autoexpressió, plaer estètic i benestar personal, etc.) però també un valor instrumental, que reverteix en altres àmbits (socials, econòmics, de salut, mediambientals, etc.). L'anàlisi detecta molts d'aquests àmbits de la política local en què la cultura pot fer aportacions singulars i valuoses. Es tracta d'aprofundir en el valor propi de la cultura però també de desenvolupar-ne la capacitat de crear interseccions, la qual cosa pot situar en una posició de centralitat dintre de tot el conjunt d'objectius i actuacions municipals.

Per a fer aquestes contribucions, però, cal reconèixer el valor de l'aposta i dotar la política cultural dels recursos necessaris. Actualment, com indiquen les dades comparades de pressupostos i personal, els recursos per desplegar aquest potencial es troben lleugerament per sota de la mitjana de municipis de poblacions similars.

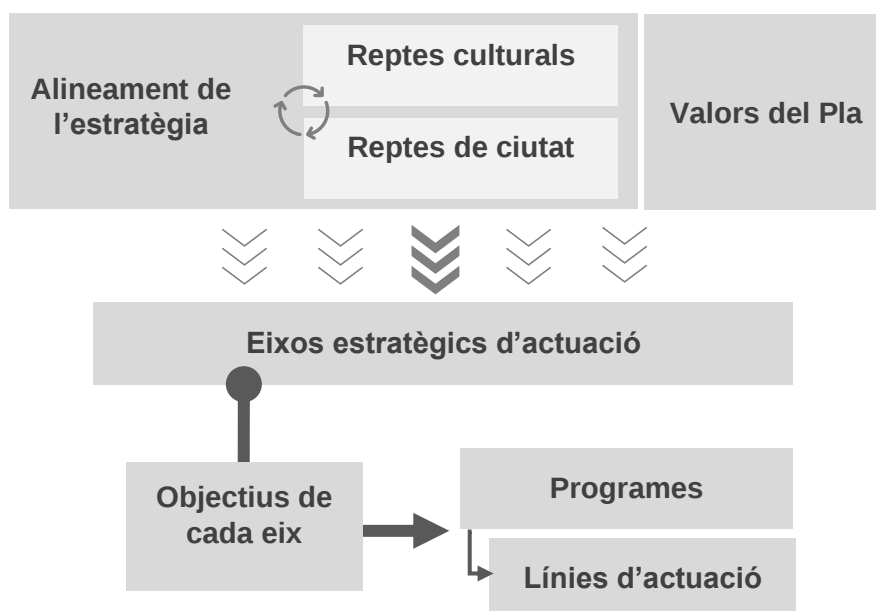
5. Estratègia: vertebrar, impulsar i consolidar

L'estratègia s'inicia alineant els reptes culturals sorgits de la diagnosi, que identifiquen els principals horitzons culturals, amb els de ciutat. S'assegura, així, l'encaix i la coherència del pla estratègic de cultura amb el conjunt de reptes de la ciutat.

A més a més, abans del desplegament de l'estratègia, s'enumeren els valors del pla, els quals funcionen com a principis guia, és a dir com a brúixola. Són vocacions internes (en contraposició als reptes, que sorgeixen del context analitzat) i ofereixen una orientació addicional que fonamenta el pla, independentment del seu contingut i els canvis que, amb el temps, hagi d'afrontar.

Un cop assentats aquests fonaments es presenta el desplegament de l'estratègia. Es desplega a partir d'eixos d'actuació que organitzen programes. Aquests eixos funcionen com a pilars i estructuren la proposta de programes, que atenen un nivell més tàctic i operatiu agrupant línies d'actuació. Els eixos condensen en els seus objectius els reptes culturals i de ciutat, i els valors del pla.

Figura 2. Arquitectura de l'estratègia

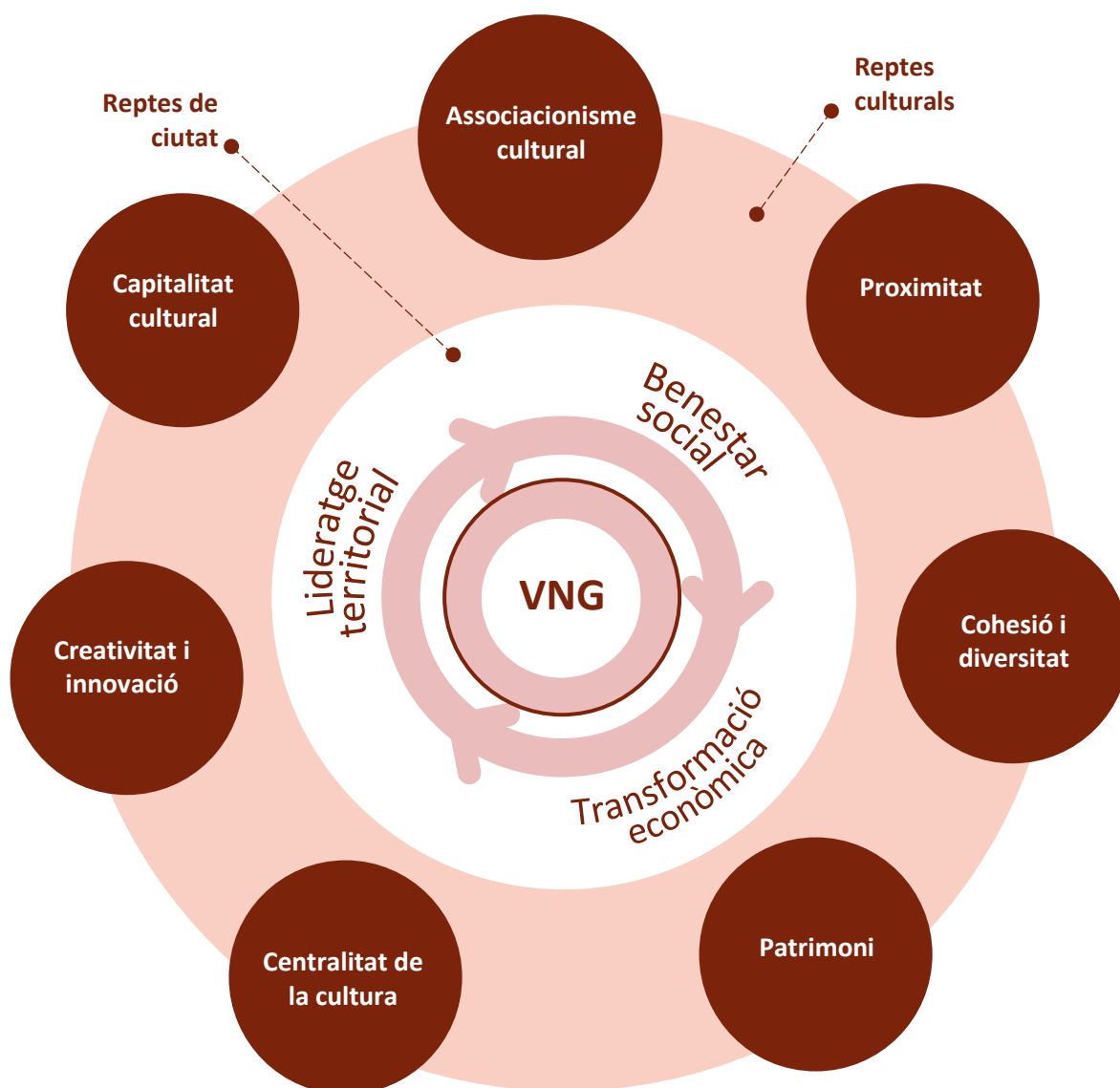
Font: elaboració pròpia

5.1 Alineament de l'estratègia: reptes de ciutat

Els reptes culturals s'han desenvolupat en un total de set àmbits on es plantegen claus per al treball a Vilanova i la Geltrú; unes visions que sintetitzen la diagnosi i orienten l'estratègia. Aquests reptes no són independents dels reptes que se li plantegen a Vilanova i la Geltrú més enllà del sector cultural, a escala de ciutat. De fet, són una traducció dels reptes de ciutat que sorgeixen de la mirada cultural realitzada.

Aquests reptes de ciutat subjacents, que estructurin i serveixen de paraigües dels pròpiament culturals, són el lideratge territorial, el benestar social, i la transformació econòmica. Tres reptes interrelacionats que es poden enfortir els uns als altres des d'una acció conjunta. Des del sector cultural, treballar en els horitzons identificats a les visions culturals ha de permetre sumar en la mateixa direcció i actuar de forma alineada al conjunt de polítiques, tal com s'exposa seguidament.

Figura 3. Alineament dels reptes culturals i de ciutat identificats

Font: elaboració pròpia

Lideratge territorial

La condició de capitalitat de Vilanova i la Geltrú li confereix una posició favorable per generar sinergies amb els municipis veïns de la comarca del Garraf i també dintre de l'eix marítim entre Barcelona i Tarragona, i de l'eix diagonal de les quatre capitals. Un escenari que produirà beneficis comuns tant per la ciutat com pel territori d'influència. Aquesta condició, però, requereix d'iniciatives i accions que la desenvolupin.

En aquest repte, el pla estratègic de cultura pot contribuir-hi a partir dels seus esdeveniments de ciutat i els seus equipaments de referència, generant tant atracció com projecció exterior i establint col·laboracions amb agents de l'entorn.

Els reptes culturals en clau de patrimoni i capitalitat cultural guarden una estreta relació amb aquest repte de ciutat. En el primer cas amb especial atenció al potencial d'integrar en major mesura -en el terreny cultural i urbanístic- la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer i el Museu del Ferrocarril. En el segon, en el potencial de l'impuls de les arts i d'una atracció basada en serveis culturals de referència (programació, suport a la creació, etc.).

Benestar social

Els municipis juguen un paper clau i de proximitat quan contribueixen a generar les condicions necessàries perquè les persones es desenvolupin plenament. En aquest sentit, dues dimensions clau són la promoció del benestar social i l'equitat i l'urbanisme. La primera dimensió permet garantir un accés igualitari als recursos i les oportunitats; i la segona, dissenyar una ciutat més habitable, sostenible i inclusiva.

El treball en base als drets culturals permet a la política i l'activitat cultural contribuir a l'assoliment d'una ciutat més justa, més equitativa i més habitable, on les persones gaudeixin dels recursos culturals per al seu benestar i desenvolupament en condicions d'igualtat.

Per sumar en aquesta direcció són especialment rellevants els reptes culturals vinculats a la cohesió i la diversitat (facilitant des de l'activitat cultural fins al desenvolupament de símbols comuns i de llaços socials), per un costat; i el de proximitat, per l'altre (atenent les necessitats d'una forma propera en clau de barris).

Transformació econòmica

La indústria tèxtil i, més tard, la metal·lúrgica, van marcar el canvi de segle passat en clau de desenvolupament econòmic. En les darreres dècades, però, el marcat caràcter industrial de la ciutat s'ha anat difuminant per donar pas a una economia de serveis sense apostes clares. És en aquest context que la ciutat ha realitzat l'aposta per la innovació i dibuixa a l'horitzó l'interès per desenvolupar una economia blava (basada en els recursos marins) i també una economia taronja (basada en béns i serveis de tipus cultural i creatiu).

En aquesta clau la cultura pot prendre rellevància: per un costat, pel que fa a l'economia taronja, l'activitat cultural (els festivals i esdeveniments de ciutat) i el patrimoni local com a actius principals. Per un altre costat, les indústries culturals i creatives (ICC) són un dels sectors estratègics en el desenvolupament de moltes regions europees, i mantenen una estreta relació amb la innovació perquè la base d'aquestes indústries és la creativitat.

D'aquesta manera, els reptes culturals tant de creativitat i innovació (impulsar les arts i la creació) com els de patrimoni esdevenen claus, de forma interrelacionada amb el lideratge territorial inherent que han de generar.

5.2 Valors del pla

Inclusió, diversitat i cohesió

Assegurar que tothom participi de la vida cultural implica necessàriament considerar la diversitat existent a escala social i cultural (generacional, socioeconòmica, de gènere, sexual, d'origen ètnic, etc.). La importància d'un accés equitatiu a la vida cultural està relacionada amb els beneficis de la cultura, tant en l'àmbit individual (contribuint a fer efectius els drets culturals) com de ciutat. Una participació cultural inclusiva i diversa es tradueix en un grau major de cohesió social, i això implica una ciutat més preparada per afrontar els seus reptes.

Prendre com a valors la inclusió, la diversitat i la cohesió és una declaració d'intencions sobre els continguts que el pla vol desenvolupar, impulsant els drets culturals. És, alhora, una necessitat inherent considerant especialment el repte de ciutat vinculat al benestar social i els reptes culturals de cohesió, diversitat i proximitat.

Inclusió, diversitat i cohesió són una brúixola que, de fet, en el mateix procés d'elaboració del pla, s'ha detectat com a guia entre els agents participants.

Participació i cooperació

El dinamisme associatiu i professional que caracteritza la ciutat fa natural i inqüestionable que la participació sigui un valor del pla. De fet, estendre i millorar aquesta participació implica treballar per sumar mirades i legitimar-ne les accions. Una participació que, donat l'entramat d'agents existents (tercer sector, sector professional i administració pública) es recolza en la cooperació com a valor indestruïble.

Flexibilitat i planificació estratègica

El fet que la realitat social sigui un fenomen dinàmic i canviant fa necessari que un pilar del pla sigui la capacitat d'adaptar-ne les accions proposades. La flexibilitat ha de ser un valor especialment rellevant en el procés d'implementació, quan sigui necessari prendre decisions respecte quines accions desplegar.

En aquest sentit, la flexibilitat ha d'anar acompanyada sempre de la planificació estratègica, que s'ha de concebre com un valor en si mateix: dissenyar les accions a partir del coneixement sobre la realitat, la participació de diferents veus, la coherència amb els reptes i els grans objectius, etc.

Innovació

Vilanova i la Geltrú és un municipi pioner en clau d'innovació com ho demostra l'aposta vehiculada a través de Neàpolis, i a més, la cultura és en si mateixa creativitat i es troba estretament lligada a la innovació. El valor de mantenir una actitud oberta a noves fórmules i propostes es relaciona de forma transversal amb el conjunt de reptes, i especialment amb els de generar centralitat cultural i lideratge territorial.

Coordinació institucional i acció integral

La transversalitat de la cultura és, més enllà de les formes d'organització administrativa i el repartiment de competències, una realitat indefugible. Una realitat estretament lligada al repte de la centralitat de la cultura, però també amb el repte de ciutat sobre el benestar social.

La coordinació i l'acció integral són valors cabdals que orienten la forma d'abordar les necessitats de la població, partint de la constatació que la realitat social és producte d'un entramat complex de factors i que donar-hi resposta exigeix una aproximació polièdrica.

En el context d'una ciutat i d'una administració pública municipal que dona servei a gairebé 70.000 habitants, aquests valors són un aspecte fonamental d'una gestió pública eficaç i eficient.

Sostenibilitat

La sostenibilitat té a veure directament amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i la seva concepció va més enllà del medi ambient, cobrint les dimensions socials i econòmiques.

La sostenibilitat és un valor del pla tant en el sentit de contribuir als ODS des de Vilanova i la Geltrú com -en el seu sentit original, aplicant-lo al camp cultural- de promulgar accions que assegurin l'oportunitat de les generacions futures de gaudir del patrimoni i la identitat local, de l'art i la creativitat local en condicions d'equitat i qualitat.

Així, el repte de la sostenibilitat des d'una mirada ampliada no només té a veure amb el de la transformació econòmica, sinó amb el conjunt de reptes culturals de manera transversal, des de la participació i l'associacionisme a la creativitat i innovació.

5.3 Eixos, programes i línies d'actuació

Atenent la naturalesa diversa dels reptes culturals i de ciutat es planteja una estratègia que diferencia dos tipus d'eixos: instrumentals i temàtics. Els instrumentals estructuren aquells programes que són un mitjà per facilitar o habilitar la consecució d'altres resultats (tenen, per tant, una naturalesa transversal). En el context del present pla es tracta de la consecució de resultats que expressen els eixos temàtics. Així, els eixos temàtics es diferencien perquè estructuren programes i accions orientades a aconseguir fites específiques des d'una mirada substantiva o de contingut (són d'una naturalesa sectorial).

Eixos instrumentals (de naturalesa transversal)		Eixos temàtics (de naturalesa sectorial)	
1.	Organització i recursos de l'administració cultural	4.	Arts, creativitat i innovació
2.	Governança de la cultura	5.	Associacionisme cultural i cultura popular i tradicional
3.	Comunicació	6.	Cultura de proximitat i mediació artística i cultural
		7.	Patrimoni, memòria i lectura pública

En total, l'estratègia es desplega en set eixos (tres instrumentals i quatre temàtics), 23 programes (sis instrumentals i 17 temàtics) i 55 línies d'actuació (23 instrumentals i 32 temàtiques). A través dels objectius de cada eix i els seus programes és possible veure a quins reptes culturals i de ciutat contribueixen en major mesura; fet que s'especifica en cada cas amb una escala de color que varia en intensitat).

Per a cada programa s'especifica una prioritat (nuclear o complementària) i un termini (curt, mitjà o llarg; combinables en la forma curt-mitjà i mitjà-llarg). En total, 12 programes s'indiquen com de prioritat nuclear i 11 de complementària. El termini aporta un criteri addicional en clau de planificació del treball. En conjunt, permetran orientar millor la implementació, que s'aborda a l'apartat final.

Taula 7. Resum global de l'estratègia

Tipologia	Eixos	Programes	Línies d'actuació	Prioritat	Termini
Eixos instrumentals	1 Organització i recursos de l'administració cultural	1.1 Recursos públics per a l'acció cultural	3	Nuclear	Curt-Mitjà
		1.2 Organització estratègica interna	3	Nuclear	Curt-Mitjà
		1.3 Infraestructura cultural	2	Complementària	Mitjà-Llarg
		1.4 Gestió i coordinació interdepartamental	3	Complementària	Mitjà
	2 Governança de la cultura	2.1 Taula de Cultura	1	Nuclear	Curt
	3 Comunicació	3.1 Estratègia comunicativa	1	Nuclear	Mitjà-Llarg
Eixos temàtics	4 Arts, creativitat i innovació	4.1 Art contemporani	2	Nuclear	Curt-Mitjà
		4.2 Suport local a la creació	5	Nuclear	Mitjà-Llarg
		4.3 Formació artística	4	Complementària	Mitjà
		4.4 Els festivals de música	1	Complementària	Mitjà
		4.5 Arts escèniques i centralitat	2	Complementària	Mitjà
	5 Associacionisme cultural i cultura popular i tradicional	5.1 El cicle festiu, la Casa de la Festa i el patrimoni immaterial local	3	Nuclear	Mitjà-Llarg
		5.2 Sistema ampli d'ajudes i subvencions	4	Nuclear	Mitjà
	6 Cultura de proximitat i mediació artística i cultural	6.1 Els centres cívics en l'estratègia cultural	3	Nuclear	Curt-Mitjà
		6.2 Mediació artística i cultural	1	Nuclear	Llarg
		6.3 Cultura als barris	1	Complementària	Curt
		6.4 Cultura en família (públic infantil i familiar)	2	Complementària	Curt
		6.5 Cultura jove	1	Complementària	Curt
		6.6 Cultura i salut	1	Complementària	Curt
	7 Patrimoni, memòria i lectura pública	7.1 Pol museístic Balaguer-Ferrocarril	2	Nuclear	Curt-Mitjà
		7.2 Comunicació i difusió del patrimoni	4	Complementària	Mitjà
		7.3 Estratègia de lectura pública renovada	4	Nuclear	Curt-Mitjà
		7.4 Memòria i patrimoni local	2	Complementària	Mitjà

Font: elaboració pròpia

Eix 1 Organització i recursos de l'administració cultural

Objectius

- Fixar les bases per al mapeig (detecció estratègica de necessitats) i la garantia de recursos.
- Aconseguir un model organitzatiu i de coordinació que afavoreixi el desplegament de l'estratègia.
- Assolir les condicions per situar la cultura en una posició de centralitat en el model de ciutat.

Contribució

Proximitat	Cohesió i diversitat	Associacionisme	Capitalitat cultural	Benestar social	Transformació econòmica	Lideratge territorial
Patrimoni	Creativitat i innovació	Centralitat de la cultura				
Reptes culturals			Reptes de ciutat			

Programes

1.1 Recursos públics per a l'acció cultural

Finalitat

- Ajustar les necessitats en matèria de recursos humans per consolidar i aprofundir el potencial de la cultura a Vilanova i la Geltrú.

Línies d'actuació

I. Elaborar el pla de recursos humans de l'administració cultural

El pla ha de partir d'una diagnosi de la situació actual prenent com a punt de partida les dades presentades en la diagnosi.

També ha d'identificar-ne les necessitats actuals i futures en previsió de la implementació del document. Així, cal definir l'organigrama del Servei de Cultura i identificar perfils necessaris (presentes i futurs).

Com a accions concretes, el pla ha de considerar:

- o Borses de treball per cobrir perfils tècnics.
- o Convocatòria d'oferta pública en funció de les baixes i les jubilacions.
- o La selecció i formació del personal.

II. Ampliar les vies de finançament extern

- o Aprofitar l'experiència que ja es té per convertir en una pràctica regular la recerca de finançament de projectes específics amb la Diputació de Barcelona, la Generalitat i els fons europeus; tal com ja s'ha fet en determinats projectes.
- o Tenir una activitat proactiva en el context de xarxes com Transversal i en l'exploració i proposta de noves oportunitats en clau de l'eix diagonal de les quatre capitals i en l'àmbit comarcal (Consell Comarcal del Garraf).
- o Iniciar una campanya de mecenatge per part de l'IPAC i Escena Vilanova orientada a crear i fidelitzar un conjunt d'empreses locals i comarcals, oferint contrapartides (visibilitat en publicitat, reconeixement institucional en la presentació de temporades, condicions favorables per utilitzar espais, etc.) segons la col·laboració.

III. Augmentar el nivell de despesa cultural per equiparar-se als municipis de poblacions similars

Cal generar un ampli acord polític per acompanyar el desenvolupament del pla en el terreny econòmic, especialment amb l'èmfasi d'impulsar les arts i la creativitat (eix 4 Arts, creativitat i innovació) i relançar el patrimoni (eix 7 Patrimoni, memòria i lectura pública), on Escena Vilanova i l'IPAC (els seus equips i equipaments) reben una importància estratègica.

Prioritat

☒ Nuclear | ☐ Complementària

Termini

☒ Curt | ☒ Mitjà | ☐ Llarg

1.2 Organització estratègica interna

Finalitat

- Adaptar l'organització interna a l'estratègia.

Línies d'actuació

I. Posar en marxa una taula de coordinació interna aprofitant el grup motor del pla.

Aprofitar l'experiència generada amb el grup motor del procés d'elaboració d'aquest pla i mantenir aquest espai d'intercanvi, de reflexió i de coordinació estratègica.

Aquest espai s'haurà de trobar mínim dos cops a l'any i treballar d'acord amb la metodologia d'avaluació i planificació que s'acordi a partir de les consideracions realitzades en l'eix 2 Governança de la cultura i l'apartat final d'Implementació i seguiment. Pel que fa als agents involucrats, per afavorir la consecució de determinats objectius caldrà:

- Incloure una responsable de centres cívics a la taula de coordinació interna. Com s'apunta a l'eix 6 Cultura de proximitat i mediació artística i cultural, els centres cívics són un agent clau en desenvolupar un treball cultural de proximitat, i per això és necessari que formi part d'aquest espai.
- Incloure l'Arxiu local específicament, en consonància amb el programa 7.4 Memòria i patrimoni local de l'eix 7 Patrimoni, memòria i lectura pública.
- Valorar la inclusió d'Escena Vilanova i de l'equip de festes/cultura popular pròpiament. Cal concebre aquests espais com agents especialitzats en els seus respectius camps de rellevància estratègica, amb cert grau d'autonomia i mantenint la coordinació i el contacte habitual.

II. Formalitzar una metodologia d'avaluació i planificació

A l'apartat final d'implementació d'aquest document s'elabora una proposta en aquest sentit. La valoració dels equips tècnics, coordinats sota la taula de coordinació interna, estarà entrellaçada amb el seguiment que realitzi la taula de cultura, i reportaran breument les dades necessàries principals perquè el consell desenvolupi la seva funció de seguiment.

III. Definir responsables interns dels projectes estratègics transversals de la cultura amb altres àrees

Al llarg de l'estratègia nombrosos programes tenen a veure amb centres cívics i barris, educació, turisme, salut, infància, joventut, innovació, etc. Això requereix la definició de responsables per part dels equips que impliqui cada intersecció, tal com s'especifica en cadascuna de les línies d'actuació corresponents.

Així mateix, la possibilitat de desplegar aquest conjunt de rols està estretament lligada amb la d'ampliar el personal del Servei de Cultura de l'anterior programa 1.1 Recursos públics per a l'acció cultural.

Prioritat

☒ Nuclear | ☐ Complementària

Termini

☒ Curt | ☒ Mitjà | ☐ Llarg

1.3 Infraestructura cultural

Finalitat

- Planificar les accions i inversions necessàries per mantenir la xarxa d'equipaments.
- Projectar els equipaments necessaris per completar i millorar la xarxa local d'equipaments culturals.

Línies d'actuació

- **Definir i acordar un pla de manteniment i renovació d'equipaments**

El pla ha de marcar les necessitats, fer-ne una prioritització i valoració d'acord amb els pressupostos de cada actuació. Aquest pla s'ha de treballar en el context de la taula de coordinació interna definida a l'anterior programa 1.2 Organització estratègica interna.

- **Actualitzar la xarxa d'equipaments culturals locals a les necessitats existents mitjançant l'elaboració d'un pla local d'equipaments culturals**

Incloent el pla de manteniment i renovació, formen part d'aquesta línia d'actuació les consideracions següents:

- La nova tercera biblioteca, que ja compta amb el programa funcional.
- El projecte de Casa de la Festa definit a l'eix 5 Associacionisme cultural també s'ha d'emmarcar en aquesta línia d'actuació.
- L'aprofitament de la Casa Santa Teresa de la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer, tal com s'especifica en l'eix 7 Patrimoni, memòria i lectura pública.
- Considerant el fet que l'IPAC actualment és un organisme que gestiona equipaments, i no hi ha a la ciutat un servei que s'encarregui de la protecció i conservació del patrimoni arquitectònic, l'art urbà i les escultures es fa necessari començar a adreçar la situació.
- El condicionament de l'edifici de l'Escola Municipal d'Arts i Disseny, que ha de permetre acollir nova formació capdavantera, així com la rehabilitació i aprofitament de l'espai conegut com l'antiga casa del conserge, tal com s'apunta a l'eix 4 Arts, creativitat i innovació en el seu programa 4.2 sobre Suport a la creació local i la professionalització.
- L'aprofitament o habilitació d'un espai per activitats polivalents de gran capacitat connectat amb la trama urbana, per desenvolupar trobades grans o concerts, explorant oportunitats d'aprofitament d'espais poliesportius o l'habilitació de naus.
- Construir i integrar l'espai del pati posterior a l'edifici del Centre d'Art Contemporani La Sala per ampliar la seva capacitat d'emmagatzematge, contribuint a l'eix 4 Arts, creativitat i innovació en base al seu programa 4.1 d'Art Contemporani VNG.
- La recuperació del projecte d'un espai escènic E3 que sigui adequat per cobrir les necessitats de la ciutat a escala d'estàndards ha d'estar supeditada a un treball previ de millora de les condicions econòmiques i de personal actuals que permeti treure millor rendiment als equipaments existents. A futur, caldria considerar aquesta possibilitat, que permetria alliberar especialment al Teatre Principal perquè prengui un protagonisme central com espai de creació i producció, en consonància amb l'objectiu de l'eix 4 Arts, creativitat i innovació, per a propostes de major risc, i com espai per donar major presència al cinema i l'audiovisual.

Prioritat

☐ Nuclear | ☒ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☒ Llarg

1.4 Gestió i coordinació interdepartamental

Finalitat

- Millorar el treball conjunt amb altres departaments de l'Ajuntament implicats en la gestió de l'activitat cultural.

Línies d'actuació

I. Implementar un programa informàtic de gestió interna de l'activitat cultural

El programari ha de permetre estandarditzar els procediments de tota l'activitat cultural. Ha de donar accés tant a l'organitzador com al personal tècnic municipal que gestiona l'acte per introduir-hi la informació necessària i ha de facilitar al personal tècnic municipal extreure i coordinar les peticions a altres serveis de l'Ajuntament. Ha d'incorporar un canal comunicatiu on es recullin tots els missatges: tot i que no ha de ser exclusiu, ha de permetre que tot quedi recollit en un mateix canal.

El procés s'inicia amb l'organitzador de l'activitat obrint una fitxa en el període o procediment obert per part de l'Ajuntament. Aquesta fitxa incorpora informació bàsica de l'acte (nom i descripció, ubicació, data, hora, lloc...), concreta (sonorització, neteja...) i de les seves necessitats (infraestructura, electricitat, aigua, etc.). A partir d'aquí s'inicia un diàleg amb l'Ajuntament com a coordinador entre l'organització i els diferents serveis implicats.

- Aquesta línia d'actuació està especialment relacionada amb l'eix 5 Associacionisme cultural i el seu programa 5.2 Sistema ampli d'ajudes i subvencions.
- Una experiència de referència en aquest sentit es pot trobar a l'Ajuntament de Granollers i la seva plataforma de gestió "Setial". El desenvolupament d'una eina pròpia per Vilanova i la Geltrú hauria de partir d'un diàleg previ que amb anterioritat detecti potencialitats i limitacions per a treballar-les.

II. Posar en marxa un equip transversal entre cultura i espai públic amb el lideratge de l'equip de festes que, partint del coneixement i dels recursos existents, aprofundeixi en la millora de l'activitat cultural al carrer

Es tracta de formalitzar un espai de treball regular amb responsables de via pública, que serveixi per explorar millores i prendre decisions de manera informada i tenint en compte els criteris pròpiament artístics i culturals. Cal compartir una diagnosi i objectius comuns i avançar en accions que millorin la gestió i qualitat de l'activitat al carrer. Cal explorar també modificacions i remodelacions urbanístiques que afavoreixin el desenvolupament de l'activitat cultural a la via pública.

- Aquesta línia d'actuació està especialment relacionada amb els eixos 4 (Arts, creativitat i innovació), 5 (Associacionisme cultural i cultura popular i tradicional) i 6 (Cultura de proximitat i mediació artística i cultural).

III. Identificar els interlocutors pel treball transversal amb altres departaments i establir-ne els espais i mecanismes necessaris

En relació al que ja s'avança a l'eix 1 Organització i recursos humans de l'Administració cultural i el programa 1.2, que té a veure amb designar responsables propis per desenvolupar programes com els de l'eix 6 Cultura de proximitat i mediació artística i cultural.

Prioritat

☐ Nuclear | ☒ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☐ Llarg

Eix 2 Governança de la cultura

Objectius

- Enfortir la participació de la ciutadania i del sector.
- Millorar la coordinació dels agents culturals

Contribució

Proximitat	Cohesió i diversitat	Associacionisme	Capitalitat cultural	Benestar social	Transformació econòmica	Lideratge territorial
Patrimoni	Creativitat i innovació	Centralitat de la cultura				
Reptes culturals			Reptes de ciutat			

Programes

2.1 Taula de Cultura

Finalitat

- Constituir un espai de debat i treball sobre l'estratègia i l'acció cultural local.

Línies d'actuació

- I. **Posar en marxa una taula de cultura per al debat i el treball vinculat al desenvolupament cultural local, especialment en clau de seguiment del present pla estratègic "Cultura Vilanova 2030"**

La configuració d'espais de governança compartida permet cohesionar els agents culturals de la ciutat, com també contribueix a alinear-los en base al diàleg i el treball en projectes i objectius comuns. La taula de cultura ha de ser una primera passa per establir una dinàmica renovada en el desenvolupament de la cultura local.

Es proposa un espai en clau que defugui rigideses institucionals i permeti una articulació flexible i adaptable, amb formats de participació més oberta i puntual (com per exemple la celebració d'una jornada ciutadana de debat i treball anual) amb una implicació més directa i regular (un nucli operatiu que coordini i dinamitzi la taula).

És important configurar d'entrada un grup impulsor, amb presència tant de l'Ajuntament com de l'associacionisme i el sector professional de forma equilibrada, que defineixi els objectius, el funcionament i la participació. Aquest grup es pot mantenir com el nucli operatiu i dinamitzador de la taula.

L'Ajuntament hi ha de participar com a facilitador aportant recursos tècnics, però també com a impulsor, fomentant el co-lideratge. Aquest suport tècnic implica la convocatòria de reunions, la redacció de les actes corresponents, la preparació de materials per contribuir al diàleg i debat de la taula, etc. En clau de generar co-lideratges, és important fomentar un treball conjunt definint coordinadors/portaveus ciutadans de les comissions i dels projectes específics que es decideixi treballar, que rebin suport tècnic de l'Ajuntament però que adquireixin lideratge en les seves tasques.

En clau d'objectius, es poden destacar dos dimensions de treball. Primer, la taula de cultura ha de realitzar un seguiment del desplegament del Pla estratègic de cultura (aquesta funció per si mateixa pot ser constituent de la taula, com s'apuntarà a l'apartat final d'implementació i seguiment). Segon, ha de servir per articular-hi determinades línies d'actuació del present pla que li resultin pertinents, conformant comissions amb els agents interessats o responsables d'aquestes.

Prioritat

☒ Nuclear | ☐ Complementària

Termini

☒ Curt | ☐ Mitjà | ☐ Llarg

Eix 3 Comunicació cultural

Objectius

- Millorar l'accés i la participació cultural a través de l'efectivitat de la comunicació cultural.

Contribució

Proximitat	Cohesió i diversitat	Associacionisme	Capitalitat cultural	Benestar social	Transformació econòmica	Lideratge territorial
Patrimoni	Creativitat i innovació	Centralitat de la cultura				
Reptes culturals				Reptes de ciutat		

Programes

3.1 Estratègia comunicativa

Finalitat

- Crear una marca comunicativa pròpia i vinculada als objectius del pla.
- Millorar l'eficàcia de l'acció comunicativa, arribar als públics interessats en cada cas i interpel·lar-ne els nous.

Línies d'actuació

I. Desplegar les recomanacions de la consultoria sobre comunicació cultural respecte a la marca Cultura Vilanova i el conjunt de canvis proposats.

Aprofitar el treball realitzat i l'experiència del personal en clau d'Escena Vilanova com a punt de partida. També caldrà definir i estructurar un equip d'un mínim de quatre perfils: direcció, professional en l'àmbit digital, coordinació de materials i gestió de la comunitat cultural. Així mateix, s'hauran de definir els mecanismes de seguiment de desplegament de l'estratègia comunicativa i determinar-ne les accions prioritàries, entre les quals es proposa atendre, de forma ordenada:

- o **Creació del manual d'estil.** Pel que fa al contingut, els objectius i valors del present pla han de servir per inspirar la nova marca. El desenvolupament d'un manual de bones pràctiques associat hauria de ser també una eina per poder compartir amb associacions, especialment les més vinculades als principals esdeveniments de ciutat.
- o **Desenvolupament d'un portal web únic i accions associades** (tancaments i replantejaments d'acord, també, amb l'actual Pla estratègic de cultura).
- o **Unificació dels butlletins i segmentació per interessos.** Per una comunicació millor segmentada, es proposa estudiar la possibilitat d'afegir entre les opcions de segmentació no només la de disciplines artístiques, sinó un esquema senzill de motivacions per a l'activitat cultural que sigui fàcil d'aplicar per part dels gestors del butlletí però també pels usuaris. Aquestes tres motivacions bàsiques són la social, la simbòlica-cultural i l'emocional i es poden expressar, respectivament, com: "M'interessen experiències compartides, per reunir-me amb altra gent" (social), "M'interessen activitats per aprendre i que em facin créixer personalment" (cultural-simbòlica), "M'interessen activitats per desconnectar de la rutina i que em facin vibrar a través de l'art" (emocional). Una altra opció complementària en clau de gestió automatitzada d'entrades i l'acord existent amb Teknecultura per l'activitat d'Escena Vilanova és la incorporació i millora d'un sistema de relació amb els usuaris que inclogui la realització d'enquestes que permetin aprofundir en els perfils i les motivacions.
- o **Creació d'un canal de missatgeria instantània i ordenació de les xarxes socials,** destacant com acció prioritària un canal públic de WhatsApp amb el màxim nivell de privadesa (en el qual no es comparteixen les dades de les persones ni als administradors ni al conjunt de seguidors).
- o **Coordinació de materials i focalització en determinats col·lectius.** Al llarg de l'estratègia es fan referències específiques a la necessitat d'arribar millor a la infància i les famílies, a la joventut, a les persones grans i a les persones en risc d'exclusió social. Una primera proposta passa per implantar una acció estratègica comuna per a centres cívics, centres educatius (primària i secundària) i equipaments sanitaris i de gent gran, per tal de fer-hi presents els serveis i recursos culturals municipals. Es tractaria d'ubicar espais informatius (expositor enrotllable, cartell de dimensions destacables, expositor de cartró, etc.), preferentment en els llocs de recepció o llocs d'estada (cafeteries, sales d'espera, llocs d'activitat, etc.). El missatge/material hauria de ser visual i utilitzar un llenguatge fàcil.

No hauria de comunicar l'activitat específica ni ser una agenda sinó donar accés als canals des dels que informar-se interpellant les persones a partir dels seus interessos (com a l'anterior proposta).

- **Ampliar la creació de continguts a les xarxes.** Estudiar la possibilitat d'implantar, a través de col·laboracions professionals en el format vídeo, pòdcast i fotografia/il·lustració, la figura dels "relators" o "relatores" dels principals esdeveniments de la ciutat o d'activitats destacades.
- **Apostar per la publicitat digital,** alineant-se amb la realitat actual en què la dimensió virtual ja no és una realitat separada sinó totalment integrada en la realitat quotidiana.

Prioritat

☒ Nuclear | ☐ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☒ Llarg

Eix 4 Arts, creativitat i innovació

Objectius

- Impulsar un nou dinamisme artístic a la ciutat, capaç de generar projecció exterior.
- Ampliar el suport a la creació i als professionals de l'art i la cultura.
- Fomentar la innovació en els projectes culturals i creatius.
- Aprofitar el dinamisme dels festivals de música.

Contribució

Proximitat	Cohesió i diversitat	Associacionisme	Capitalitat cultural	Benestar social	Transformació econòmica	Lideratge territorial
Patrimoni	Creativitat i innovació	Centralitat de la cultura				
Reptes culturals			Reptes de ciutat			

Programes

4.1 Art contemporani

Finalitat

- Ampliar la presència i l'impacte de l'art contemporani a la ciutat.

Línies d'actuació

I. Una nova governança vinculada a l'art contemporani

De forma relacionada amb el relançament del projecte del Centre d'Art Contemporani La Sala expressat en la següent línia, cal considerar que a més curt termini és necessari conformar un espai de governança de l'art contemporani a la ciutat. Un espai on treballar el relançament del projecte de La Sala però amb una missió que va més enllà, i que un cop redefinit el projecte haurà de formar-ne part indestruïble i des d'on caldrà imaginar i fer realitat projectes de forma compartida. En aquest espai els responsables municipals d'arts visuals han de treballar conjuntament tant amb el Col·lectiu Artístic VNG i altres artistes de la ciutat i la comarca com amb la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer, l'Escola Municipal d'Art i Disseny i l'agència Neàpolis. La Biblioteca-Museu Víctor Balaguer, específicament, ha d'esdevenir un estret col·laborador que contribueixi a enfortir el projecte de La Sala.

II. Relançar el projecte del Centre d'Art Contemporani La Sala

L'equipament de La Sala ha d'esdevenir el motor d'una nova etapa de dinamisme artístic a la ciutat. Per això, és necessari redefinir el projecte per ampliar-ne i consolidar-ne l'abast, garantint-ne els recursos i una direcció clara i estratègica. Entre les línies de desenvolupament del projecte, que ha d'actuar de guia d'una direcció i organització renovada, cal considerar:

- o Que consolidi una programació estable d'arts visuals durant tot l'any.
- o Que actuï donant pes a l'eix marítim en direcció a Tarragona i a l'eix interior de les capitals, creant aliances amb artistes i equipaments d'aquests territoris.
- o Que vagi més enllà de la programació d'exposicions i incorpori *performances*, instal·lacions, art digital, pensament i reflexió, etc.
- o Que aspiri a desenvolupar activitat més enllà del propi equipament, a la via pública i en altres equipaments culturals i educatius de la ciutat.
- o Que incorpori la mediació artística com a vocació transversal en totes les seves activitats.

Prioritat

☒ Nuclear | ☐ Complementària

Termini

☒ Curt | ☒ Mitjà | ☐ Llarg

4.2 Suport local a la creació

Finalitat

- Ampliar, estructurar i aprofundir des de diverses estratègies el suport local a la creació.

Línies d'actuació

I. Consolidar el programa *singulART* i ampliar-lo diversificant a nous àmbits artístics i equipaments

Actualment el programa s'està formalitzant i ja incorpora la previsió d'anar més enllà de l'àmbit escènic i musical en què s'ha desenvolupat inicialment i de forma poc institucionalitzada. La consolidació ha de convertir-lo en paraigües per donar cobertura a projectes de suport a la creació desenvolupats en diferents àmbits artístics. Cal un equip central que coordini i vetlli per l'extensió a aquests nous àmbits i per l'aprofundiment del programa. A futur l'aposta pot explorar:

- Reforçar les arts visuals i explorar amb l'IPAC una línia de suport a projectes de curadoria que contribueixin a la difusió dels equipaments i el patrimoni local, en relació a l'eix 7 Patrimoni, memòria i lectura pública i el seu programa 7.2 sobre Comunicació i difusió del patrimoni.
- Incorporar una línia vinculada a la cultura popular, amb l'encàrrec a un artista local o comarcal per desenvolupar un projecte vinculat a un o més d'un dels esdeveniments de referència (Carnaval, Festa Major, Tres Tombs, etc.). La cultura popular ha de servir d'inspiració i el seu treball per explicar-la. Any rere any cal anar assegurant la diversitat de disciplines artístiques des de les quals s'aborda.
- Configurar una bossa d'espais disponibles per a la creació artística, aprofitant també els centres cívics (en relació al programa 6.1 Els centres cívics en l'estratègia cultural de l'eix 6 Cultura de proximitat i públics estratègics). Una actuació rellevant en aquest àmbit és la de projectar un espai per ubicar-hi bucs d'assaig musical.
- Realitzar una revisió sistemàtica del programa amb les reaccions dels participants i l'anàlisi del seu funcionament per ajustar-lo adequadament.
- Reforçar en el context d'aquest programa la realització d'activitats de mediació artística amb diferents col·lectius de la ciutat, en relació a l'eix 6 Cultura de proximitat i mediació artística i cultural i els seus programes, especialment en consonància amb el programa 6.2 i el desenvolupament d'un marc local de la mediació artística i cultural.

II. Centrar el projecte d'aprofitament de l'espai "Casa del conserge" a l'edifici de l'Escola Municipal d'Art i Disseny en l'acollida d'un servei de viver, suport a la creació i professionalització

Aquesta línia d'actuació té relació amb l'eix 6 Cultura de proximitat i mediació artística i cultural i el seu programa 6.1 Els centres cívics en l'estratègia cultural.

III. Facilitar un cens d'artistes locals com a talleristes pels programes d'activitat als centres cívics i d'extraescolars

Aquest marc ha de servir per a una acció estratègica, i evitar iniciatives puntuals i desconnectades.

IV. Establir una comissió de treball sobre cultura i innovació amb Neàpolis

L'objectiu ha de ser explorar formes en què els sectors culturals i creatius, tant públics com privats, puguin treure profit dels serveis i recursos de Neàpolis. A llarg termini cal estudiar el posicionament dels sectors culturals i creatius com un sector estratègic en clau d'innovació i desenvolupament econòmic de la ciutat.

V. Crear una finestra única d'orientació a creadors i creadores locals

Aquesta línia d'actuació inclou les residències, els premis i concursos existents, així com informació de contacte amb programadors públics o privats locals. Tota aquesta informació hauria de recollir-se en un catàleg i seria necessari designar una persona responsable que pugui atendre puntualment les necessitats existents.

Prioritat

☒ Nuclear | ☐ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☒ Llarg

4.3 Formació artística

Finalitat

- Aprofundir en la intersecció entre cultura i educació.
- Enfortir els agents que ofereixen formació artística.
- Ampliar la formació artística a un major nombre de persones.

Línies d'actuació

I. Formalitzar les bases municipals de la relació entre cultura i educació.

Des d'un punt de vista estratègic, liderar des de la taula de coordinació interna proposada al programa 1.2 d'Organització estratègica interna una comissió comuna de Cultura i Educació amb l'IMET. El seu encàrrec principal ha de ser ordenar el conjunt d'accions que ja es desenvolupen en la intersecció entre cultura i educació, i desplegar les noves accions proposades com també reforçar un treball continu a futur de seguiment, avaluació i planificació.

II. Desplegar una nova dimensió de les arts als centres educatius.

Explorant les opcions de finançament de la subvenció per a activitats municipals i comarcals d'arts escèniques, música i arts visuals en l'àmbit de l'ensenyament reglat del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, caldria plantejar una nova línia de col·laboració amb l'IMET que impliqui el desenvolupament de projectes participatius que involucrin els alumnes dels centres de la mà de professionals, tal com es recull també al programa 6.4 Cultura jove de l'eix 6 sobre Cultura de proximitat i mediació artística i cultural.

III. Aglutinar en un sol programa sociocultural d'activitats artístiques i culturals l'oferta de les escoles municipals d'art i dels centres cívics, incloent-hi l'oferta d'extraescolars

L'oferta de centres cívics i de les escoles municipals d'art s'han de complementar i presentar-se com un catàleg ampli a la ciutadania. Les escoles municipals d'art poden contribuir en el disseny i la millora del programa dels centres cívics des del seu coneixement especialitzat. En un segon moment és necessari també incloure l'oferta d'extraescolars en aquesta dinàmica. Aquesta línia està relacionada amb l'eix 6 Cultura de proximitat i mediació artística i cultural i el seu programa 6.1 Els centres cívics en l'estratègia cultural. Així mateix, de forma associada, cal mantenir en perspectiva la línia d'acció relativa a la creació d'un cens d'artistes i professionals de la cultura locals (Programa 4.2 Suport local a la creació) que puguin realitzar tot aquest tipus d'activitats formatives per a la ciutadania.

IV. Conformar el mapa d'oportunitats i itineraris formatius i professionals en matèria artística

- o Diagnosticar i estructurar el conjunt de l'oferta existent públicoprivada.
- o Dissenyar un espai comunicatiu que aglutini tota l'oferta i promocionar el mapa entre escoles i instituts.

Prioritat

☐ Nuclear | ☒ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☒ Llarg

4.4 Els festivals de música

Finalitat

- Consolidar la projecció de la ciutat en clau de festivals.

Línies d'actuació

I. **Fomentar un diàleg entre la organització dels festivals i els principals agents municipals de promoció de la ciutat.**

Vilanova i la Geltrú ja és una ciutat de festivals, i els esforços s'han de dirigir a consolidar i enfortir aquesta identitat a l'exterior, el que fa necessari un espai on compartir de prop i de forma comuna necessitats i oportunitats. Així mateix, es veu necessària la promoció d'una programació de música regular durant l'any per dinamitzar, mantenir i augmentar els públics.

Prioritat

☐ Nuclear | ☒ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☐ Llarg

4.5 Arts escèniques i centralitat

Finalitat

- Enfortir la capitalitat cultural mitjançant la programació i formació d'arts escèniques enfront l'atracció que genera la ciutat de Barcelona.

Línies d'actuació

I. **Enfortir la programació professional amb propostes de renom.**

Si bé a l'àmbit de les arts escèniques especialment hi destaquen les dificultats expressades al programa 1.1 Recursos públics per a l'acció cultural, en clau de programació és important reforçar la línia actual de programació de propostes professionals de renom millorant-ne l'oferta i la comunicació amb dimensió comarcal, explorant la possibilitat d'acord amb els serveis culturals de la resta de municipis per a una difusió ampliada.

II. **Contribuir a la difusió de les oportunitats de formació en arts escèniques al municipi.**

La formació és una dimensió clau que enforteix els públics potencials de la programació però també aporta un dinamisme creatiu que és estratègic per a la ciutat. Davant el poder creixent de l'oferta existent a Barcelona, el suport a les iniciatives privades locals és clau per mantenir i ampliar aquesta dinàmica. El posicionament i la difusió de l'oferta local és una via des d'on estructurar aquest suport. Aquesta acció s'ha de relacionar amb el programa 4.3 Formació artística i la seva línia del mapa d'oportunitats i itineraris formatius i professionals a la ciutat.

Prioritat

☐ Nuclear | ☒ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☐ Llarg

Eix 5 Associacionisme cultural i cultura popular i tradicional

Objectius

- Consolidar el cicle festiu i la cultura popular i tradicional.
- Millorar i dotar de criteris estratègics el suport a l'associacionisme.

Contribució

Proximitat	Cohesió i diversitat	Associacionisme	Capitalitat cultural	Benestar social	Transformació econòmica	Lideratge territorial
Patrimoni	Creativitat i innovació	Centralitat de la cultura				
Reptes culturals				Reptes de ciutat		

5.1 El cicle festiu, la Casa de la Festa i el patrimoni immaterial local

Finalitat

- Estructurar i apoderar l'associacionisme vinculat a la cultura popular i tradicional.
- Desenvolupar un projecte propi de patrimoni immaterial local en què la Casa de la Festa sigui la peça central.

Línies d'actuació

I. Dissenyar i posar en marxa una coordinadora d'entitats de cultura popular i tradicional

El disseny i la posada en marxa han de ser liderats per les pròpies entitats, amb el suport dels tècnics municipals. Aquesta coordinació ha de significar posar en valor el coneixement col·lectiu de les entitats al servei de tot el conjunt i pel benefici mutu.

Cal tenir en compte que l'elevat pes de l'associacionisme genera també atomisme i certa estanqueïtat, de manera que -entre d'altres mesures d'aquest pla, com l'afavoriment de projectes en col·laboració a les bases de les subvencions que s'apunta al programa següent 5.2. La coordinació és un element fonamental per avançar en la sostenibilitat de l'associacionisme.

Les funcions de la coordinadora, almenys inicialment, han de ser mínimes: trobar-se i compartir inquietuds i projectes, i organitzar-se en relació a algun d'aquests projectes si es valora d'interès. Per això, en clau de suport mutu entre entitats, al següent programa 5.2 Sistema ampli d'ajudes i subvencions s'incorporen línies d'actuació per treballar també des d'aquesta coordinadora. Així mateix, la següent línia d'actuació implica un projecte, que hauria de ser liderat conjuntament amb l'Ajuntament, de reflexió estratègica sobre el cicle festiu a la ciutat.

II. Iniciar un procés de reflexió participatiu sobre la relació del cicle festiu amb la ciutat i el futur de la cultura popular i tradicional

La cultura popular i tradicional té un pes central en la vida de la ciutat i és una de les seves senyes d'identitat. La seva importància i envergadura aconsella un procés propi, i a més múltiples persones vinculades a l'associacionisme i la vida cultural de la ciutat han manifestat inquietuds i propostes que fins ara s'expressen majoritàriament en petits cercles, de forma informal o molt puntualment davant de fets que susciten el debat (sobre convivència, sobre protocols festius, sobre comunicació i inclusió, etc.). Existeix, per tant, tant la necessitat com l'oportunitat d'iniciar un procés conjunt de reflexió que impliqui tant a l'Ajuntament com a les entitats de cultura popular i tradicional i la ciutadania. Un procés, eminentment participatiu i col·laboratiu, que ha de permetre un diagnòstic de l'estat del cicle festiu i la relació amb la ciutat, que compti amb el sector educatiu, i que identifiqui inquietuds compartides sobre el futur. Això ha de servir, alhora, per elaborar un full de ruta per assegurar un desenvolupament pautat, d'acord als interessos i les necessitats expressades i de forma compartida.

III. Elaborar un projecte local de patrimoni immaterial vinculat a la cultura popular i tradicional, en què la Casa de la Festa sigui l'equipament principal

En el procés d'elaboració del projecte estratègic és clau tant la participació dels agents involucrats (la governança és un aspecte clau de la protecció del patrimoni immaterial) com

d'experts en patrimoni (incloent-hi, per tant, a professionals de l'IPAC o externs en el procés). Així mateix, cal subratllar la importància de vincular aquest projecte a la infància i als centres educatius. En paral·lel a l'elaboració del projecte és necessari iniciar la valoració tècnica i pressupostària de diferents ubicacions possibles per a la Casa de la Festa.

Prioritat

☒ Nuclear | ☐ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☒ Llarg

5.2 Sistema ampli d'ajudes i subvencions

Finalitat

- Configurar un catàleg ampli, agrupant els recursos i les ajudes: tant econòmiques com no econòmiques; tant les que pot oferir l'Ajuntament com les que poden compartir o generar les pròpies entitats.
- Diversificar el suport municipal segons àmbits d'actuació de les entitats.
- Reorientar el sistema d'ajudes segons els interessos estratègics definits en aquest pla.

Línies d'actuació

I. Liderar un impuls de l'Oficina d'entitats per part de l'associacionisme cultural i l'equip central del Servei de Cultura, i posar en marxa un treball en col·laboració per definir un programa formatiu per a responsables d'entitats

És una actuació que la coordinadora d'entitats culturals podria prendre com a pròpia. L'Oficina d'entitats es troba vinculada a la Regidoria de Participació Ciutadana. Es tracta d'una actuació de la qual es podran beneficiar el conjunt d'entitats, i no només les culturals. És un programa que, en sintonia amb els eixos instrumentals, posiciona la cultura de forma central i transversal a l'Ajuntament.

Mitjançant una comissió de treball conjunt, es tracta d'explorar entre tècnics culturals municipals, responsables d'entitats culturals i l'Oficina d'entitats local, els interessos i les necessitats en clau de formació per a la gestió de les entitats (gestió econòmica i finançament, gestió de subvencions locals i supramunicipals, gestió de relacions internes, comunicació i promoció de l'entitat, accessibilitat, perspectiva de gènere, etc.).

II. Impulsar un banc de recursos entre associacions per l'assessorament mutu

En el marc de la coordinadora d'entitats culturals que s'ha proposat caldrà:

- Configurar un banc dels recursos de què disposen les entitats i establir els mecanismes de cessió i utilització pel préstec o lloguer entre entitats.
- Facilitar el contacte entre responsables d'entitats per permetre l'intercanvi d'inquietuds, problemàtiques, oportunitat i facilitar un assessorament entre iguals des de l'expertesa i el coneixement que cada entitat acumula.

III. Reestructurar el sistema de subvencions, augmentar el pes de les subvencions en règim de concurrència competitiva i establir noves línies diferenciades segons l'àmbit dels projectes

Amb l'objectiu de donar cobertura a noves iniciatives artístiques (en consonància a l'eix 4 Arts, creativitat i innovació) i a la innovació cultural, caldrà donar més importància al mecanisme de concurrència competitiva, ampliant-ne el seu import i diversificant línies a partir dels tres àmbits temàtics:

- Cultura popular i cicle festiu. Valorar especialment els projectes de col·laboració entre dos o més entitats.
- Arts i creativitat. Valorar específicament les interseccions entre les àrees estratègiques detectades principalment a l'eix 6 Cultura de proximitat i mediació artística i cultural pel seu caràcter comunitari i de proximitat i la mediació realitzada, com també amb la innovació (eix 4 Arts, creativitat i innovació).
- Patrimoni. Valorar específicament la contribució a la difusió del patrimoni local (eix 7 Patrimoni, memòria i lectura pública) i la mediació cultural (eix 6 Cultura de proximitat i mediació artística i cultural).

IV. Implementar un programa informàtic de gestió interna de l'activitat cultural

Aquesta línia d'actuació té relació amb la ja desenvolupada a l'eix 2 Governança de la cultura i amb el programa 2.2 Gestió i coordinació interdepartamental. El programa és també una eina per a les pròpies entitats a l'hora de planificar una activitat pública amb el suport municipal, que els ajuda a estructurar les seves necessitats i dissenyar les activitats considerant tots els aspectes necessaris.

Prioritat ☒ Nuclear ☐ Complementària	Termini ☐ Curt ☒ Mitjà ☐ Llarg
---	--

Eix 6 Cultura de proximitat i mediació artística i cultural

Objectius

- Facilitar l'accés i la participació artística i cultural a un major nombre de persones.
- Impulsar des de la mediació un nou tipus d'experiències vinculades a l'art i la cultura, que involucrin les persones de forma més propera i activa.

Contribució

Proximitat	Cohesió i diversitat	Associacionisme	Capitalitat cultural	Benestar social	Transformació econòmica	Lideratge territorial
Patrimoni	Creativitat i innovació	Centralitat de la cultura				
Reptes culturals				Reptes de ciutat		

Programes

6.1 Els centres cívics en l'estratègia cultural

Finalitat

- Vertebrar els centres cívics en l'estratègia cultural com espais de proximitat.

Línies d'actuació

[Tal com s'ha especificat al programa 1.2 sobre Organització estratègica interna, és necessari que la responsable de centres cívics entri a la coordinació de la taula de coordinació interna]

I. Col·laborar activament en el disseny del programa d'activitats artístiques i culturals als centres cívics.

- El programa actualment ja inclou activitats de tipus formatiu i participatiu. Es tracta d'una dimensió estratègica de la participació cultural a reforçar des de la mirada dels drets culturals.
- Addicionalment, cal ampliar el programa utilitzant els centres cívics com espais de distribució de propostes artístiques i culturals en clau de participació receptiva (exposicions, exhibicions, projeccions, debats i conferències, etc.).
- Aportar el coneixement sobre el sector i contactes per enriquir el programa amb la presència de professionals locals i comarcals, en relació a l'eix 4 Arts, creativitat i innovació i l'enfortiment dels agents locals.

II. Reforçar el desenvolupament d'oferta, projectes i estratègies comunicatives de proximitat que es dirigeixin específicament a trencar barreres de les persones menys participants

Les persones amb un nivell baix d'estudis, baixos ingressos o origen estranger mostren en les estadístiques oficials un patró de baixa participació cultural. Complementant i ampliant el treball en clau d'inclusió que es realitza amb el suport d'Apropa Cultura es tracta de desenvolupar accions pròpies que s'acostin i treballin amb aquests col·lectius.

Els centres cívics mantenen un contacte proper amb les comunitats on s'ubiquen, de manera que una altra línia per afavorir la diversitat de públics és explorar conjuntament formes de presentar l'oferta cultural als seus espais físics i digitals. Així, els centres cívics esdevenen agents estratègics per desenvolupar el treball de proximitat i també implica connectar els serveis d'acció social, de participació i de cultura.

III. Incloure en la comunicació cultural, sota la mateixa futura marca Cultura Vilanova, les activitats artístiques i culturals dels centres cívics

Si bé els centres cívics desenvolupen una activitat més enllà de la directament artística i cultural, cal coordinar-se per incloure i reforçar aquesta part des de la política cultural. Com s'especifica a l'eix 4 Arts, creativitat i innovació i al programa 4.3 Formació artística, cal complementar aquesta oferta amb els tallers de les escoles municipals d'art.

Prioritat

☒ Nuclear | ☐ Complementària

Termini

☒ Curt | ☒ Mitjà | ☐ Llarg

6.2 Mediació artística i cultural

Finalitat

- Estendre les accions de mediació artística i cultural al conjunt de l'activitat dels equipaments culturals.

Línies d'actuació

- Desenvolupar el marc local de la mediació artística i cultural.** Aquesta actuació ha d'estar estretament relacionada amb els programes dels eixos (4 Arts, creativitat i innovació) i 6 (Cultura de proximitat i mediació artística i cultural).

L'establiment d'aquest marc ha de servir per una acció estratègica, evitant iniciatives puntuals i desconnectades, a través de:

- o Formació: pel personal en mediació artística i cultural.
- o Organització: instauració d'una figura de coordinació i identificació dels responsables als equipaments i equips.
- o Diagnosi: revisió d'allò que s'està fent i quines oportunitats existeixen.
- o Estratègia: estructuració de l'existent i impuls de noves accions segons el diagnòstic realitzat i les propostes incloses al pla.
- o Transversalitat: inclusió d'interlocutors dels àmbits de centres cívics i barris, salut, educació, joventut, innovació, etc.
- o Seguiment: realització d'un seguiment anual de l'estat de les propostes.

Prioritat

☒ Nuclear | ☐ Complementària

Termini

☐ Curt | ☐ Mitjà | ☒ Llarg

6.3 Cultura als barris

Finalitat

- Distribuir l'activitat cultural des del punt de vista territorial, més enllà dels equipaments centrals.

Línies d'actuació

[Tal com s'ha especificat a l'eix 2 Governança de la cultura, cal establir en primer lloc un espai de treball sobre cultura i barris amb la Regidoria de Participació i plans d'actuació als barris.]

- Configurar un programa anual d'activitats artístiques i culturals als barris**

El programa s'ha de concebre com un sol programa i no com a un programa per a cada barri, com també incorporar d'inici projectes com el de Circ al parc de la Torre d'Enveja, el cicle de Racons Sonors i el projecte de murals Arts al carrer. En una mirada en conjunt cal que sigui variat pel que fa a disciplines i formats, i des de la seva concepció anual cal procurar per la rotació en els diferents barris.

És necessari assegurar que el programa no només porta activitat externa als barris, sinó que des d'aquests sorgeixin propostes que prenen com escenari els equipaments de centralitat cultural. Per això, cal que l'activitat sigui de rellevància i qualitat artística i cultural per tal d'atraure públic i afavorir els desplaçaments i nous lligams. També, ha de combinar l'espai públic i equipaments que no siguin pròpiament culturals (esportius, sanitaris, educatius, etc.) però també potenciar les oportunitats que en cada lloc existeixin en clau d'equipaments culturals, inclosos centres cívics (ja siguin pròpiament culturals com espais patrimonials o biblioteques, així com centres cívics o fins i tot equipaments sanitaris, esportius, etc.).

A mitjà i llarg termini ha d'incorporar projectes comunitaris en clau de mediació (en relació al programa 6.2 Mediació artística i cultural anterior), incorporant col·lectius dels barris i treballant amb artistes locals i comarcals (en relació a l'eix 4 Arts, creativitat i innovació i el seu programa 4.2 de Suport a la creació).

Prioritat

☐ Nuclear | ☒ Complementària

Termini

☒ Curt | ☐ Mitjà | ☐ Llarg

6.4 Cultura en família (públic infantil i familiar)

Finalitat

- Estructurar l'oferta orientada a la infància i les famílies.
- Comunicar estratègicament aquesta oferta.

Línies d'actuació

[Tal com s'ha especificat a l'eix 1.2 Governança de la cultura, cal avançar de forma coordinada amb la Regidoria d'Infància i Joventut i sota el futur Pla local d'infància i adolescència 2024-2029.]

I. Revisar el conjunt de l'oferta infantil i familiar i agrupar-la per evitar la dispersió d'agents i canals comunicatius

Actualment es desenvolupa una varietat rellevant de propostes culturals per a la infància i les famílies, des del teatre i la música fins al cinema, passant pel llibre i la lectura. Aquest exercici també ha de facilitar la detecció de buits i oportunitats pel desenvolupament de propostes noves.

II. Enfortir els projectes associatius vinculats a l'oferta infantil i familiar

Una part important de l'activitat prové d'associacions (com la programació de La Xarxa i el Petit Cineclub), de manera que adoptar una activitat proactiva, que ofereixi facilitats i complicitat, ha de permetre mantenir un programa ampli amb el suport de la mateixa ciutadania organitzada.

Prioritat

☐ Nuclear | ☒ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☒ Llarg

6.5 Cultura jove

Finalitat

- Millorar la participació culturals del jovent desplegant propostes adaptades als seus interessos.

Línies d'actuació

[Tal com s'ha especificat a l'eix 2 Governança de la cultura, cal avançar en aquest programa de forma coordinada amb la Regidoria d'Infància i Joventut i sota el Pla local de joventut 2023-2027.]

I. Desenvolupar nous projectes basats en donar veu i protagonisme al jovent en la creació i gestió cultural mitjançant un acompanyament actiu

En col·laboració amb els professionals municipals de joventut, i amb el suport de professionals externs experts en cada matèria o en mediació segons el cas, desenvolupar projectes com:

- o Co-programació: potenciar extensions en clau "jove" d'iniciatives i programacions ja existents, en què els i les joves siguin part activa en la presa de decisions i el disseny de propostes (oferta jove i activitats complementàries en el context de la programació teatral, de cinema, d'arts visuals, etc.).
- o Expressió i co-creació: en relació al programa 4.3 Formació artística, acostar als instituts un catàleg amb propostes basades en la participació expressiva i la co-creació de l'alumnat en àmbits com el pòdcast, l'audiovisual, el grafit, el rap, la dansa, etc. (a través de les propostes comunitàries d'Erol Urbà, l'Eixida Cultura, Versembrant, Trap Kids, etc.).
- o Projectes comunitaris: en el projecte de murals Art als barris, involucrar joves en el procés creatiu de l'artista -a través de la pròpia dinamització de l'artista- amb la col·laboració dels instituts de l'entorn. Addicionalment, seguir enfortint i posant en valor els projectes de col·laboració dels alumnes de l'escoles municipals d'arts i música amb projectes de barris o de ciutat.

Prioritat

☐ Nuclear | ☒ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☒ Llarg

6.6 Cultura i salut

Finalitat

- Estendre de forma sistemàtica la mirada en clau d'accessibilitat i disseny universal a l'activitat i els equipaments culturals.

Línies d'actuació

[Tal com s'ha especificat a l'eix 2 Governança de la cultura, cal avançar en aquest programa de forma coordinada amb les regidories de Salut (considerant el marc del Pla local de salut 2021-2025) i d'Acció social i dependència.]

I. Activar el contacte amb equipaments i professionals locals de la salut per explorar mecanismes que potenciïn els beneficis per a la salut de l'activitat cultural

L'art i la cultura han demostrat beneficis per la salut i des de l'àmbit de la salut pública ja es recomana la realització d'aquestes activitats. El marc de CulturaMENT, que es realitza des de 2019, pot ser el punt de partida per iniciar aquest treball. Per això és necessari el coneixement tant dels professionals de la cultura com de la salut de les oportunitats existents, pel que una jornada orientada a professionals en el marc de CulturaMENT pot contribuir-hi. Addicionalment, és necessari que:

- o Els equipaments sanitaris siguin espais on comunicar l'activitat cultural de forma estratègica, com s'ha especificat al programa 3.1 sobre Estratègia comunicativa.
- o Els professionals sanitaris siguin coneixedors de l'activitat que es desenvolupa al municipi, i especialment d'una selecció informada que puguin recomanar en l'exercici de la seva feina (música, lectura, museus, pràctiques artístiques en l'àmbit amateur, etc.).

Prioritat

☐ Nuclear | ☒ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☒ Llarg

Eix 7 Patrimoni, memòria i lectura pública

Objectius

- Millorar el posicionament de la ciutat des del patrimoni.
- Enfortir la identitat local.
- Contribuir a millorar el nivell de coneixement i estimular el pensament de la ciutadania.

Contribució

Proximitat	Cohesió i diversitat	Associacionisme	Capitalitat cultural	Benestar social	Transformació econòmica	Lideratge territorial
Patrimoni	Creativitat i innovació	Centralitat de la cultura				
Reptes culturals				Reptes de ciutat		

Programes

7.1 Pol museístic Balaguer-Ferrocarril

Finalitat

- o Conformar un nucli d'activitat patrimonial de referència dintre i fora de la ciutat.
- o Enfortir l'aliança estratègica amb el Museu del Ferrocarril.

Línies d'actuació

I. Formalitzar un acord públic i un equip de treball conjunt entre l'IPAC (Biblioteca-Museu Víctor Balaguer) i el Museu del Ferrocarril

Inicialment ha de servir per:

- o Compartir situacions actuals i projectes futurs
- o Explorar un treball per generar projectes compartits i complementaris començant amb fites fàcilment assolibles, a partir d'activitats ja existents.
- o Establir les bases d'un diàleg museogràfic a partir del discurs i les col·leccions de cadascuna de les institucions.

II. Encarregar els projectes arquitectònics i d'usos per a la remodelació del jardí (amb una mirada urbana ampliada per unir la Biblioteca-Museu i el Museu del Ferrocarril) i pel condicionament de la Casa Santa Teresa

- o A curt i mitjà termini aquestes dues obres han d'afavorir el canvi de dinàmica i materialitzar la nova aposta, amb una Casa Santa Teresa que pugui acollir activitat en clau de centre cultural i un espai urbà que faciliti la concepció integral del pol museístic. En aquest darrer sentit, en l'actuació urbanística vinculada al jardí i la seva obertura cal plantejar-se la conversió de tot l'espai entre ambdós museus (la plaça d'Eduard Maristany i el seu entorn) en una connexió i integració d'aquests, afavorint la peatonalització i l'ús per activitat social i cultural a l'aire lliure.
- o A llarg termini cal contemplar també l'habilitació de l'espai sense construir adjunt a l'edifici principal de la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer.

Prioritat

☒ Nuclear | ☐ Complementària

Termini

☒ Curt | ☒ Mitjà | ☐ Llarg

7.2 Comunicació i difusió del patrimoni

Finalitat

- Potenciar els recursos patrimonials com a recursos creatius i educatius.
- Millorar el coneixement de la ciutadania sobre el patrimoni local i el seu relat.

Línies d'actuació

I. Impulsar una comissió pedagògica que integri l'IPAC, La Sala, l'EMAiD, l'IMET i professorat dels centres educatius

El seu objectiu ha de ser avaluar i redissenyar els serveis i les activitats actuals de forma conjunta i amb una mirada global, reconeixent el valor de programes com Descobrim Vilanova i la necessitat d'actualitzar-ne continguts, formats i processos.

II. Desplegar un programa d'activitats i una carta de serveis en clau de centre cultural a la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer

Per tal d'obrir-se a la ciutadania i l'associacionisme, desplegar una activitat cultural més enllà de l'expositiva que es construeixi des de la vocació de promocionar el coneixement i el pensament contemporani. El condicionament de la Casa Santa Teresa ha de contribuir a aquesta nova dinàmica.

En relació a l'eix 1 Organització i recursos de l'Administració cultural i el seu programa 1.2 Organització estratègica interna, reconfigurar l'equip de l'IPAC amb un equip propi de promoció cultural encarregada de la dinamització dels equipaments.

III. Desplegar oferta per a grups vinculats a associacions locals (culturals o no) i grups de participants d'activitats dels centres cívics

La ciutadania organitzada esdevé un públic estratègic que pot tenir un major interès de partida i poden fer d'altaveu

IV. Impulsar un programa de suport al comissariat jove

En el context de l'eix 4 Arts, creativitat i innovació i el programa 4.2 Suport local a la creació, cal contribuir en l'extensió del programa SingulART des de l'àmbit del patrimoni.

Prioritat

☐ Nuclear | ☒ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☐ Llarg

7.3 Estratègia de lectura pública renovada

Finalitat

- Rellançar l'estratègia de lectura pública conforme les noves oportunitats, interessos i necessitats.
- Ampliar les activitats al voltant de la literatura, la lectura i la paraula.

Línies d'actuació

I. Redactar un nou pla de biblioteques

La projecció de la tercera biblioteca, que ja compta amb el programa funcional, replanteja l'escenari local en clau de lectura pública i ofereix l'oportunitat de projectar de nou la xarxa local, atenent les qüestions de personal, els serveis comuns i els projectes específics de cada centre. En aquest procés cal valorar la col·laboració de la Comissió de lectura.

II. Elaborar un pla local de promoció de la lectura amb accions més enllà de les biblioteques i dels centres educatius

Inspirant-se en el context del Pla nacional del llibre i la lectura, i recolzant-se també en l'activació de la Comissió de lectura pública, dissenyar un conjunt d'actuacions estratègiques que incorporin i ampliin el Pla d'animació de la lectura de l'IMET i la Xarxa local de biblioteques que es centren en el context dels centres educatius.

Cal explorar el recurs a la subvenció per al desenvolupament de plans locals i comarcals de foment de la lectura del Departament de Cultura i de la Gerència de Serveis de Biblioteques de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

El pla, per tant, ha de tenir com objectius l'hàbit lector general i no només de l'alumnat de primària i secundària. Tot i això, cal aprofitar l'oportunitat per:

- **Avaluar de forma participada el Pla d'animació de la lectura (premi Menjallibres, booktràilers, etc.) i rellançar-lo.** Els projectes d'animació a la lectura en el terreny municipal tenen una llarga trajectòria i, si bé s'han anat adaptant, la rellevància actual de la qüestió planteja la necessitat d'una avaluació compartida amb l'alumnat, les famílies, les biblioteques i el sector professional. Aquesta ha de permetre valorar el funcionament actual, detectar-ne nous interessos i necessitats i plantejar-ne les millores o canvis corresponents.
- **Impulsar accions de millora de les biblioteques escolars al municipi.** En el context del Pla nacional del llibre i la lectura s'ha iniciat el Pla de millora de les biblioteques escolars de Catalunya. Cal apostar per formar part de l'expansió del pilotatge d'aquest pla entre els cursos 2025/2026 i 2030/2031.
- **Incloure mesures de suport al sector del llibre,** que contribueixin a enfortir els projectes locals de llibreries, d'edició i d'autors i autores locals, així com dels festivals i esdeveniments existents (CatCon-Convenció Catalana de Ciència-Ficció i Fantasia, Conte va! Va de Contes, etc.).

III. Promocionar entre associacions professionals del sector el Premi Mercè Llimona i Raymat, d'àlbum il·lustrat, per afavorir-ne la consolidació; i acompanyar el dictamen d'activitats complementàries per al seu arrelament local

La recuperació del premi ha de significar el posicionament de la ciutat dins del sector, però també ha de ser l'oportunitat per generar una proposta amb impacte local.

IV. Impulsar des de la Xarxa local de biblioteques i amb el suport de les llibreries locals un festival de poesia al voltant del Dia Mundial de la Poesia

Un festival que compti amb figures locals i comarcals i que tingui lloc a places, carrers i espais singulars per aquest tipus d'activitat.

Prioritat

☒ Nuclear | ☐ Complementària

Termini

☒ Curt | ☒ Mitjà | ☐ Llarg

7.4 Memòria i patrimoni local

Finalitat

- Enfortir una identitat local a través de la memòria.
- Impulsar l'impacte social i cultural de l'Arxiu local a la ciutat.

Línies d'actuació

I. Millorar la coordinació de les publicacions locals estructurant els agents que hi participen en un consell de publicacions.

Actualment les publicacions locals es realitzen sovint per part de diferents agents i no estan estructurades ni ideades de forma estratègica. Cal valorar l'establiment d'un espai comú de treball, que incorpori i estructuri les accions que ja es duen a terme i que avanci amb línies editorials pròpies en clau de ciutat.

II. Elaborar de forma compartida entre l'Arxiu local i els equips de l'IPAC i Escena Vilanova les seves línies estratègiques per tal d'integrar-lo en una estratègia de ciutat

La línia principal per a fer-ho ha de passar per generar projectes vinculats als equipaments de la ciutat:

- Amb el Teatre Principal i l'Auditori en clau d'arts escèniques i música
- Amb La Sala en clau del seu fons fotogràfic
- Amb les biblioteques en clau de les figures que els inspiren però, en clau de la nova biblioteca, també del passat industrial (antiga fàbrica Pirelli).
- Amb l'IPAC en clau del relat patrimonial de la ciutat. En aquest punt cal apostar per enfortir el relat de la ciutat vinculat al mar a partir de l'Espai Far i estendre'l des de Baix a mar al conjunt de la ciutat.
- Amb els centres cívics, a partir de la recuperació de la memòria oral de les persones de cada barri.

III. Situar l'Arxiu local com un agent propi en el context de la taula de coordinació interna

Com s'ha apuntat al programa 1.2 de l'eix 1 Organització i recursos de l'Administració cultural es proposa estendre el grup motor constituït per a l'elaboració d'aquest pla i transformar-lo en un espai de coordinació cultural estratègica.

Prioritat

☐ Nuclear | ☒ Complementària

Termini

☐ Curt | ☒ Mitjà | ☐ Llarg

6. Implementació i seguiment

El pla estratègic “Cultura Vilanova 2030” marca un conjunt d’horitzons amb els quals avançar a partir de les fites que impliquen els seus programes i línies d’actuació. És vital tenir present la naturalesa estratègica i a llarg termini del document. Les dinàmiques que conformen la realitat cultural tenen inèrcies que només es poden superar amb:

- › **Temps:** la transformació té un ritme propi. Cada línia d’actuació es desenvolupa en un context específic on hi entren en joc diferents agents, recursos, voluntats; normatives, competències, etc. i requereixen un temps propi, imposant un ritme natural.
- › **Compromís:** cal adhesió als objectius i valors, en clau de voluntat, però també compromís per aportar els recursos necessaris. Tant per part de l’Ajuntament com d’artistes i professionals de la cultura i de les associacions culturals. Un compromís que, de forma derivada, atenent al conjunt d’agents implicats, exigeix un treball cooperatiu. Per això són importants la comunicació del propi pla a diferents nivells i els espais de governança compartida.
- › **Visió:** manteniment de la mirada global, la reflexió i voluntat de planificació que implica el pla. Això vol dir capacitat per llegir la realitat, per adaptar-se de forma flexible i per prioritzar actuacions; prioritats que poden variar al llarg del procés d’implementació d’acord a una realitat canviant. D’aquesta manera, els mecanismes de planificació i avaluació considerats són peces cabdals.

Tenint en compte que l’abast d’aquest document és limitat i que la implementació és una nova fase de naturalesa molt diferent, és de vital importància anticipar-ne certs mecanismes i criteris que permetin considerar el nou escenari; com els que es detallen a continuació.

6.1 Prioritat i termini dels programes: orientació inicial

Per a cada programa s'especifica una prioritat, que pot prendre els valors de nuclear o complementària, i un termini, que pot ser curt, mitjà o llarg (amb les formes combinables de curt-mitjà i mitjà-llarg). El termini aporta un criteri addicional en clau de planificació del treball. La valoració de complementària i nuclear guarda relació amb la naturalesa dels programes, mantenint la catalogació com a “nuclears” d'aquelles accions que tenen un caràcter tractor o motor i de major envergadura. En total, 12 programes s'indiquen com de prioritat nuclear i 11 de complementària.

Nom del programa		Línies d'actuació	Prioritat	Termini
2.1	Taula de Cultura	1	Nuclear	Curt
1.1	Recursos públics per a l'acció cultural	3	Nuclear	Curt-Mitjà
1.2	Organització estratègica interna	3	Nuclear	Curt-Mitjà
4.1	Art contemporani	2	Nuclear	Curt-Mitjà
6.1	Els centres cívics en l'estratègia cultural	4	Nuclear	Curt-Mitjà
7.1	Pol museístic Balaguer-Ferrocarril	2	Nuclear	Curt-Mitjà
7.3	Estratègia de lectura pública renovada	4	Nuclear	Curt-Mitjà
5.2	Sistema ampli d'ajudes i subvencions	4	Nuclear	Mitjà
3.1	Estratègia comunicativa	1	Nuclear	Mitjà-Llarg
4.2	Suport local a la creació	5	Nuclear	Mitjà-Llarg
5.1	El cicle festiu, la Casa de la Festa i el patrimoni immaterial local	3	Nuclear	Mitjà-Llarg
6.2	Mediació artística i cultural	1	Nuclear	Llarg
6.3	Cultura als barris	1	Complementària	Curt
6.4	Cultura en família (públic infantil i familiar)	2	Complementària	Curt
6.5	Cultura jove	1	Complementària	Curt
6.6	Cultura i salut	1	Complementària	Curt
1.3	Infraestructura cultural	2	Complementària	Mitjà-Llarg
1.4	Gestió i coordinació interdepartamental	3	Complementària	Mitjà
4.3	Formació artística	4	Complementària	Mitjà
4.4	Els festivals de música	1	Complementària	Mitjà
4.5	Arts escèniques i centralitat	2	Complementària	Mitjà
7.2	Comunicació i difusió del patrimoni	4	Complementària	Mitjà
7.4	Memòria i patrimoni local	2	Complementària	Mitjà

6.2 Agents, instruments i cicle d'actuació

En el procés d'implementació destaquen especialment dos agents i dos instruments:

Agents	Instruments
› La taula de coordinació interna dels serveis municipals de cultura, sorgida del grup motor del pla. › La taula de cultura, espai de governança compartida amb el sector. Si la taula es configura amb funcions diferents a les de seguiment del pla, es pot configurar una comissió específica per tal de realitzar aquesta funció.	› Els plans d'acció anuals, que prioritzen i desenvolupen un conjunt específic de programes/línies d'actuació. › Les fitxes de seguiment, que contribueixen a l'avaluació dels programes que s'implementen i a la planificació anual.

Cal considerar que l'Ajuntament, a través de la Regidoria de Cultura, és el responsable principal de la implementació del pla. Específicament, com s'ha avançat en l'estratègia, en l'àmbit tècnic la taula de coordinació interna és l'agent principal que articula la implementació, especialment a través dels plans d'acció anuals. En tot cas, la importància del pla resideix en el seu valor com a brúixola dels programes i els serveis que es desenvolupen.

Els plans d'acció anuals impliquen tant a l'Ajuntament (taula de coordinació interna) com la taula de cultura. Si bé la taula de coordinació interna és l'encarregada de liderar-ne l'elaboració, hi incorpora la taula de cultura en les dimensions clau de priorització i d'avaluació.

6.2.1 Continguts i fases dels plans d'acció anuals

› **Priorització de programes**

- Valoració de la prioritat i els terminis inicialment indicats. Aquest punt és crucial per la naturalesa acumulativa d'algunes transformacions: sobretot, programes nuclears dels eixos instrumentals (eixos 1, 2 i 3), que habiliten l'aprofundiment en programes específics.
- Valoració realitzada, un cop passat el primer any d'implementació, en les fitxes de seguiment de cada programa en implementació.
- Valoració tècnica per part dels serveis implicats.
- Acord generat en el context de la taula de cultura, incorporant els interessos i les necessitats més específiques que s'hi expressin.

› **Determinació del punt de partida de cadascun dels programes**

- Avaluació en profunditat del context en clau d'elements favorables i dificultat, amb l'objectiu d'anticipar oportunitats i limitacions a l'hora de definir les accions.
- Un cop iniciada la implementació les fitxes de seguiment seran un instrument clau per aquest exercici, partint de la valoració del cicle anual anterior.

› **Definició d'accions i responsables**

- Desplegament de les fites a assolir en relació a cada línia d'actuació, per avançar gradualment en la consecució dels objectius dels programes.

› **Concreció d'indicadors d'avaluació**

- Amb la perspectiva d'afavorir la dinàmica de seguiment (fitxes de seguiment que es proposen a continuació), previsió dels indicadors tant quantitatius com qualitatius d'avaluació i les seves fonts d'informació.
- Cal tenir en compte que molts programes requeriran més d'un any per al seu acompliment i aquest exercici és fonamental per adaptar-se a les circumstàncies canviants.

› **Planificació**

Han de ser documents lleugers i operatius, i en clau de desenvolupament es conceben en tres fases:

- › **Fase de definició** (inclou la concreció de tots els continguts anteriors).
- › **Fase d'execució** (mobilització dels recursos necessaris i desenvolupament de les accions i el calendari proposat).
- › **Fase d'avaluació** (ús de les fitxes de seguiment i reinici del cicle de treball. Les fitxes de seguiment alimenten l'elaboració del següent pla d'acció anual).

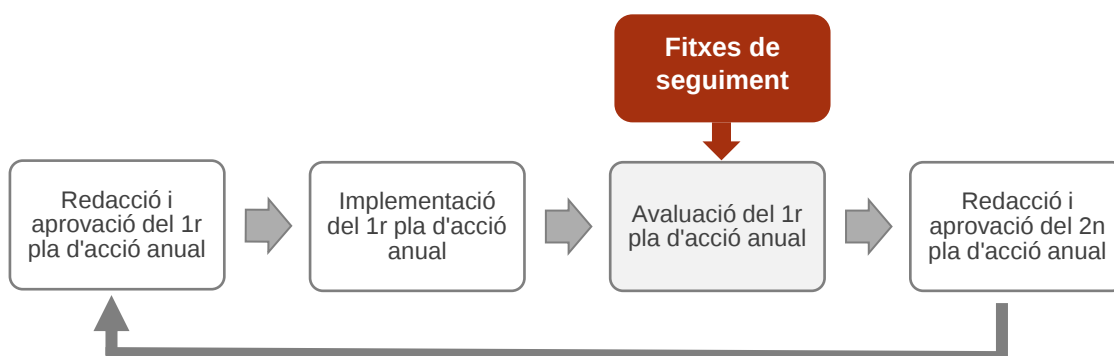
6.2.2 Cicle d'avaluació i planificació i fitxes de seguiment

Tal com s'indica en el diagrama següent (vegeu figura 4), la definició del pla d'acció anual està estretament lligada a les fitxes de seguiment. Les fitxes de seguiment són clau per a la prioritització i la determinació del punt de partida dels programes en implementació. S'elaboren, en aquest sentit, amb anterioritat a la redacció dels plans anuals un cop passat el primer any d'implementació.

Les fitxes de seguiment són per a cada programa en implementació i incorporen informació quantitativa i qualitativa que permeten obtenir una mirada global i informada.

La seva elaboració, com els plans d'acció anuals, està liderada pels responsables que determini la taula de coordinació interna dels serveis municipals culturals i han de ser compartides i participades amb la taula de cultura.

Figura 4. Cicle d'avaluació i planificació mitjançant el pla d'acció anual i les fitxes de seguiment.

A la següent pàgina es pot trobar un exemple de plantilla de la fitxa de seguiment a utilitzar.

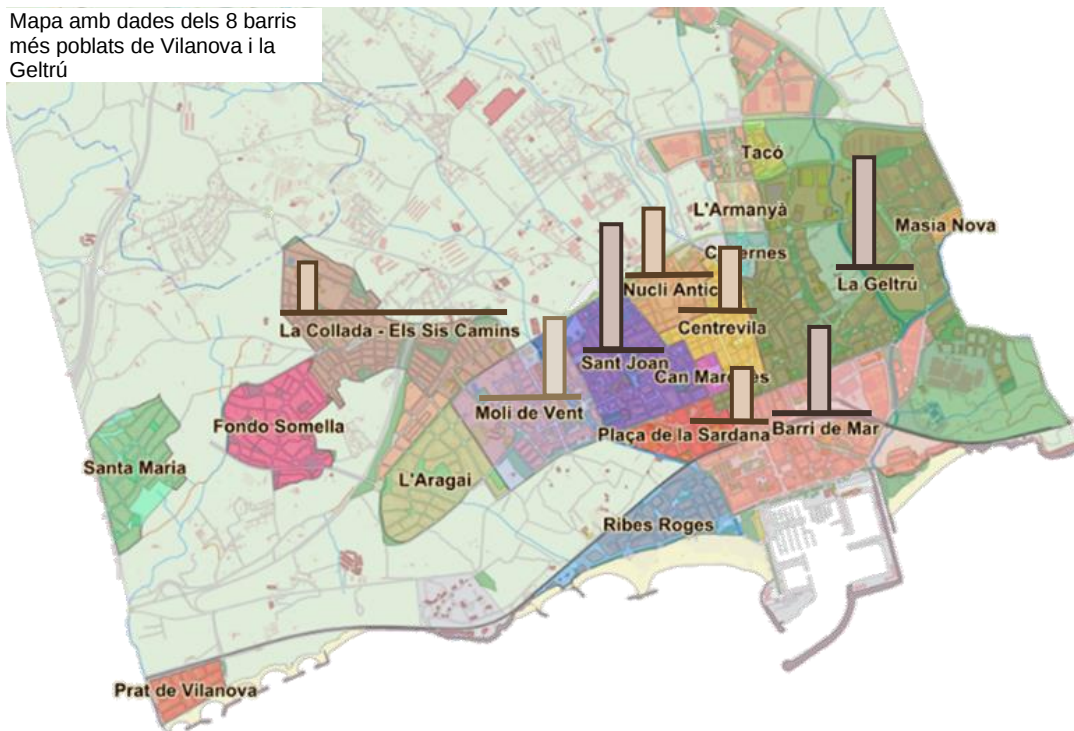
Figura 5. Plantilla base per a elaborar la fitxa de seguiment

Fitxa de seguiment		Any: _____	
Identificació del programa	(Número, nom, eix)		
Estat	Disseny	Pilot	En desenvolupament
	Finalitzat		
	Observacions addicionals:		
Impacte Indicadors definitos al pla d'acció anual	Indicador 1	Indicador 2	Indicador 3
Dificultats detectades			
Elements favorables			
Valoració a futur	Cal reforç	Cal reorientació	Potencial per aprofundir
	Continuïtat sense canvis		
	Ampliació amb orientacions a futur:		

7. Annexos

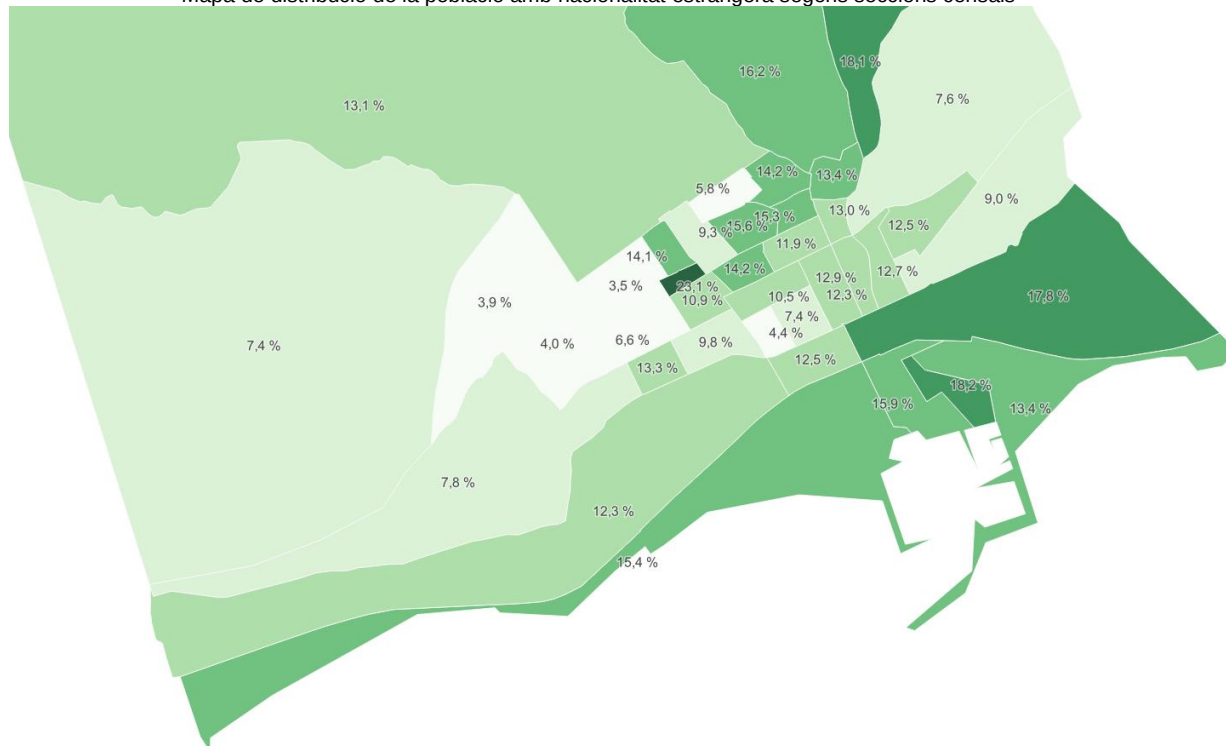
7.1 Mapes

Mapa amb dades dels 8 barris més poblats de Vilanova i la Geltrú

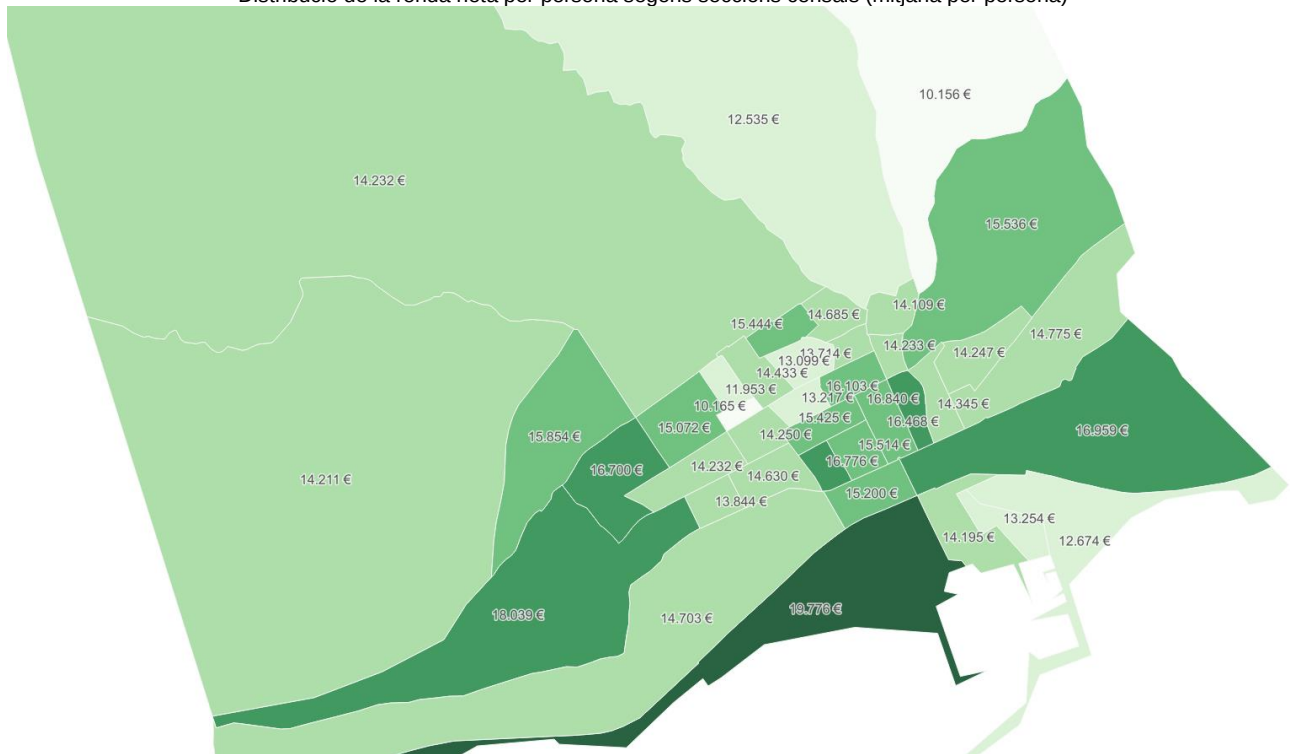
Font: elaboració pròpia amb dades de l'Observatori Social i del mapa general per divisions territorials de l'Ajuntament

Mapa de distribució de la població amb nacionalitat estrangera segons seccions censals

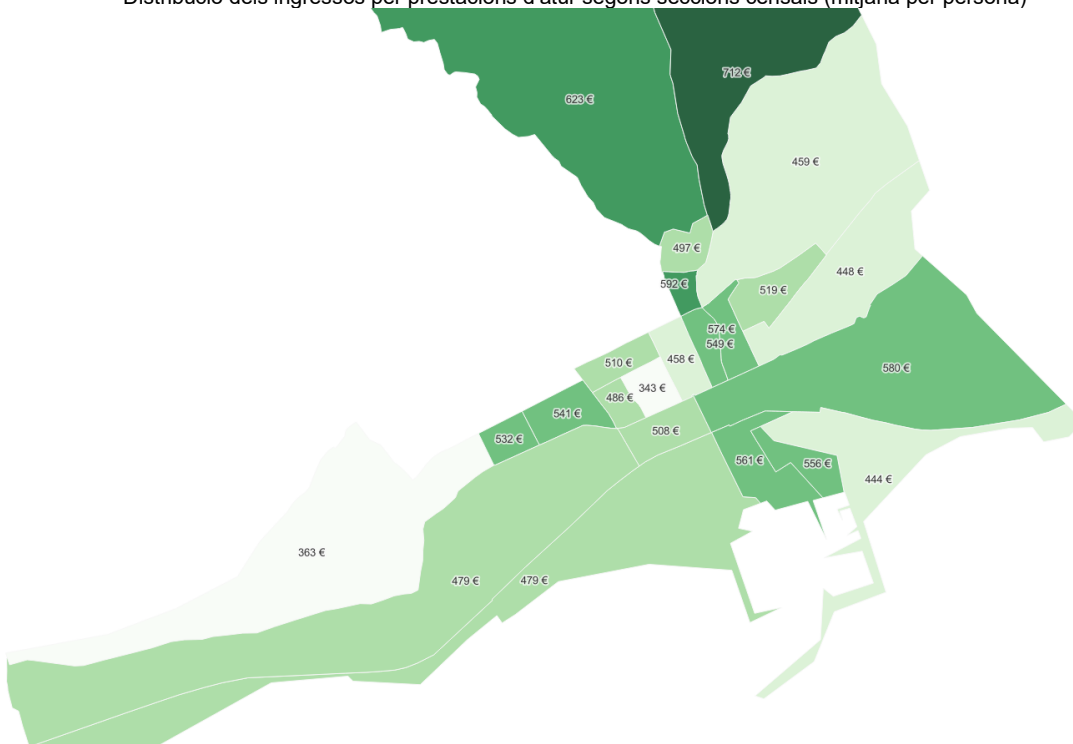
Font: elaboració pròpia amb dades del Cens de població 2021 de l'INE

Distribució de la renda neta per persona segons seccions censals (mitjana per persona)

Font: elaboració pròpia amb dades del Cens de població 2021 de l'INE

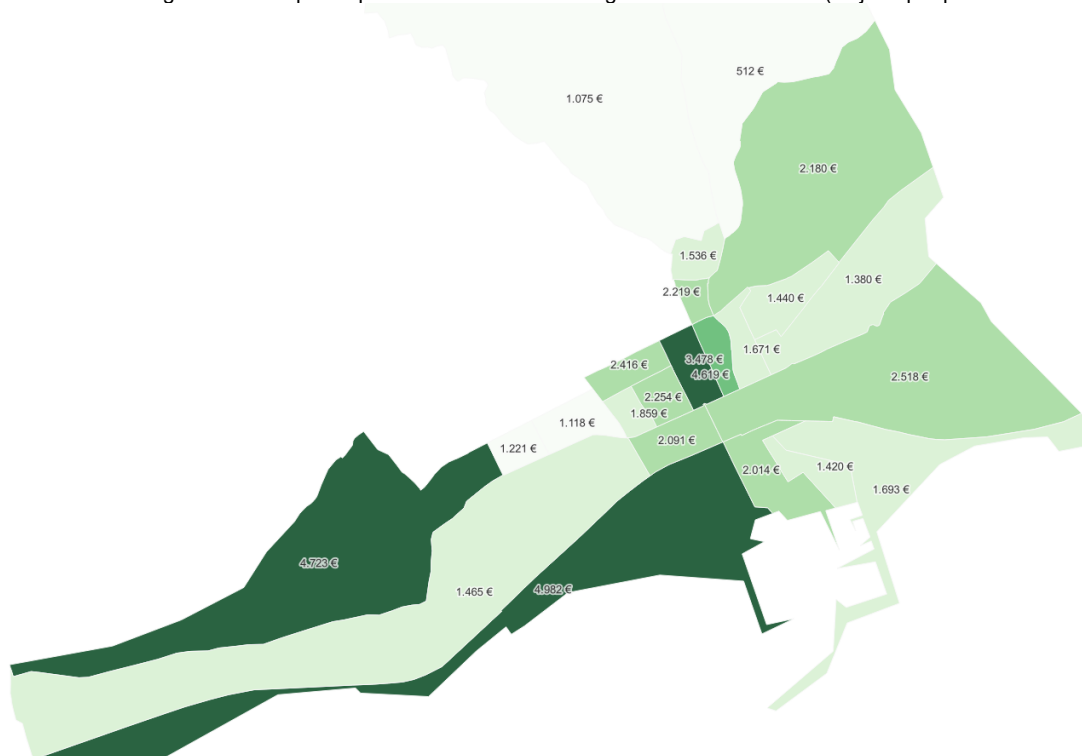
Distribució dels ingressos per prestacions d'atur segons seccions censals (mitjana per persona)

Font: elaboració pròpia amb dades del Cens de població 2021 de l'INE

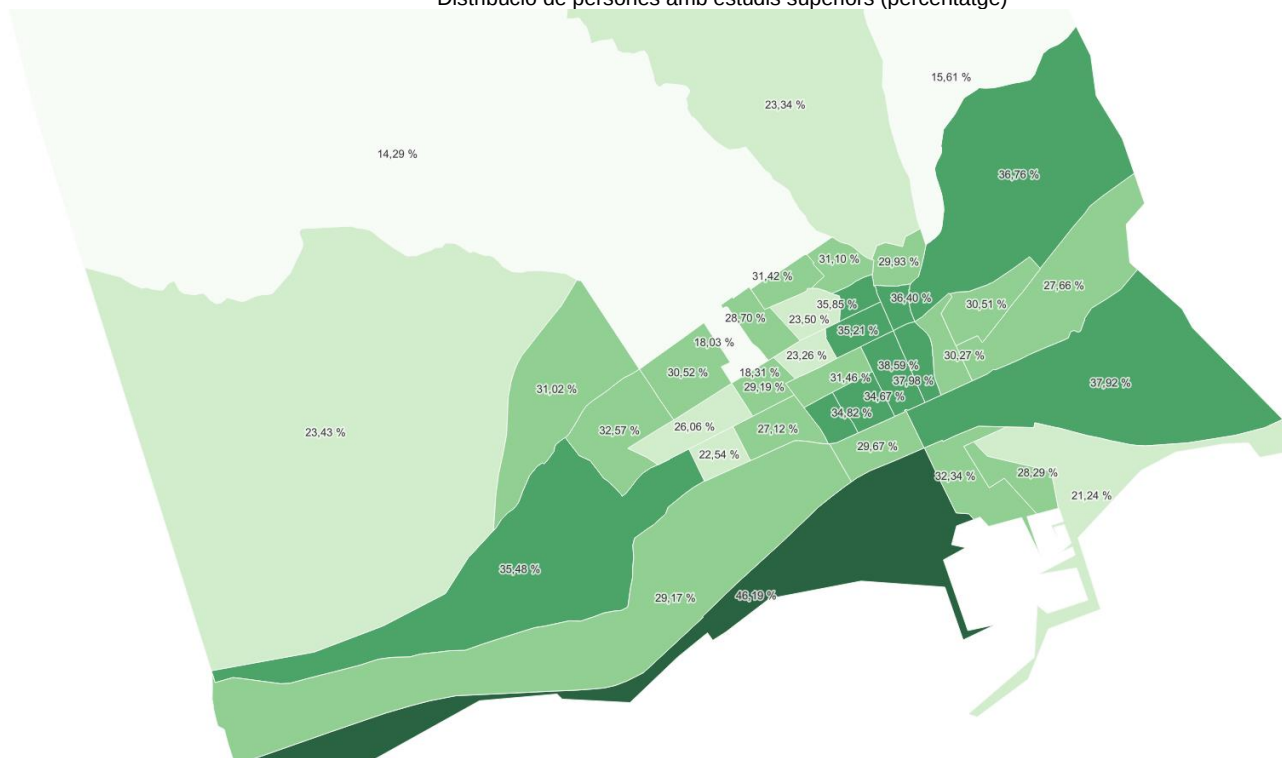
Nota: no totes les seccions censals tenen dades, no apareixen al mapa

Distribució d'ingressos de capital o per activitat econòmica segons seccions censals (mitjana per persona)

Font: elaboració pròpia amb dades del Cens de població 2021 de l'INE
Nota: no totes les seccions censals tenen dades, no apareixen

Distribució de persones amb estudis superiors (percentatge)

Font: elaboració pròpia amb dades del Cens de població 2021 de l'INE

7.2 Caracterització ocupacional de la ciutat

Distribució d'ocupacions segons CCAE, comparativa amb Catalunya (2024). Idescat.

	VNG	CAT
A Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	0,19%	0,86%
B Indústries extractives	0,05%	0,07%
C Indústries manufactureres	16,91%	12,70%
D Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	0,05%	0,14%
E Subministrament d'aigua; activitats de sanejament, gestió de residus i descontaminació	0,24%	0,81%
F Construcció	8,69%	6,25%
G Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes	18,27%	16,86%
H Transport i emmagatzematge	3,29%	5,29%
I Hostaleria	11,08%	7,94%
J Informació i comunicacions	1,61%	4,20%
K Activitats financeres i d'assegurances	0,72%	1,75%
L Activitats immobiliàries	1,50%	0,99%
M Activitats professionals, científiques i tècniques	7,04%	7,30%
N Activitats administratives i serveis auxiliars	5,54%	8,29%
O Administració pública, Defensa i Seguretat Social obligatòria	5,38%	4,96%
P Educació	5,91%	7,12%
Q Activitats sanitàries i de serveis socials	6,82%	9,36%
R Activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment	2,51%	2,22%
S Altres serveis	4,15%	2,73%
T Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic; activitats de les llars que produeixen béns i serveis per a ús propi	0,08%	0,14%
U Organismes extraterritorials	0,00%	0,01%

7.3 Calendari festiu

GENER

- 1 de gener, **Retaule de Nadal**
- Del 2 al 5 de gener, **Oficina de l'Eliseu, carter reial**
- Fins el 5 de gener, **Mercat de Nadal i Reis**
- 5 de gener, **Cavalcada dels Reis d'Orient**
- Fins al 8 de gener, **Pessebre de Nadal**
- Del 12 al 27 de gener, **Festa Major d'Hivern**
- 13 de gener, **Cercavila de balls i entremesos en honor de Sant Antoni**
- 13 de gener, **Lliurament i trasllat de la Bandera dels Tres Tombs**
- 13 de gener, **Dansada d'Hivern**
- 13 de gener, **Correfoc de Sant Antoni**
- 14 de gener, **Cercavila Infantil de Sant Antoni**
- 17 de gener, **Tres Tombs de Sant Antoni Abat**
- 28 de gener, **XXXVI Caminada Popular de la Talaia**
- 28 de gener, **Festa de l'Espigall**

FEBRER

- Del 3 al 14 de febrer, **Carnaval de Vilanova i la Geltrú 2024**
- 3 de febrer, **Dissabte de Ball de Mantons**
- 4 de febrer, **Competències Musicals**
- 7 de febrer, **La Màscara d'Or**
- 8 de febrer, **Dijous Gras, la Merengada**
- 9 de febrer, **Divendres d'Arrivo**
- 10 de febrer, **Dissabte de Mascarots (Carnaval infantil amb el Caramel, també el Moixó Foguer, els Gegants de la Cuyna Vella i el Ball de Malcasats)**
- 11 de febrer, **Diumenge de Comparses**
- 12 de febrer, **Dilluns de Coros**
- 13 de febrer, **Dimarts de Vidalot**
- 14 de febrer, **Dimecres de Cendra, l'Enterro de la Sardina**

MARÇ

- 2 de març, Fira **Fora Estocs**, Edició Hivern
- 6 i 7 de març, **Zona E Fira de l'ensenyament del Garraf**
- 9 de març, **Mercat de petits productors**
- 10 de març, Actuació del dia de la Dona **Falcons de Vilanova**
- 10 de març, **65a Marxa d'orientació per descripció**
- 16 i 17 de març, 44a. **Regata Columbres** (NOVA DATA)
- 24 de març, X edició de la **Cursa dels Colls**
- Dels 28 al 31 de març, **Mercat d'artesanía de Setmana Santa**
- 31 de març, **Campionat d'Europa S19 de Korfball**

ABRIL

- 6, 7, 13 i 14 d'abril, **Campionat de Catalunya de Vela**
- 7 d'abril, **Prèvia de Sant Jordi**, amb Bordegassos i d'altres colles convidades
- 14 d'abril, **Cursa de muntanya de la Talaia**
- 21 d'abril, **Cursa Popular de Vilanova i la Geltrú**
- 20 i 21 d'abril, **Regata Pasífae**
- 23 d'abril, Sant Jordi, Dia del llibre i la Rosa
- 23 d'abril, **Diada falconera de Sant Jordi**, amb Falcons de Vilanova
- 24 d'abril, **Nit del Turisme, el Comerç i la Gastronomia**
- 27 d'abril, **Dia Internacional de la Dansa**
- 28 d'abril, **Diada castellera de Sant Jordi**, amb Bordegassos i d'altres colles convidades

MAIG

- 1 al 31 de maig, Vermutejant
- 3, 4 i 5 de maig, Beer Live
- 4 i 5 de maig, Campionat de Catalunya Catamarans
- 11 de maig, 11ena Fira Conte va, VA DE CONTES!
- 11 i 12 de maig, 1a Regata 100 Milles A2 de Vela
- 18 de maig, Nit dels Museus
- 18 de maig, Dansada de Gegants
- 18 de maig, 35a. Trobada de Modelisme Tripulat
- 18 i 19 de maig, XXVI Exposició de Bonsai "Ciutat de Vilanova"
- 19 de maig, Mercat Noucentista
- 19 de maig, 10Km Ciutat de Vilanova, Cursa de 5Km i 10Km
- Del 23 de maig al 15 de juny, IV Ruta Gastronòmica DO Penedès a Vilanova i la Geltrú
- Del 24 al 26 de maig, Platea Jove 2024
- Del 24 al 26 de maig, XXIV Corvettada Internacional
- 25 de maig, Tabalada, 20è aniversari Ball d'Enveja
- 25 de maig, Trobada de Balls Populars amb els Falcons de Vilanova i colles convidades
- 25 de maig, Clàssica Isaac Gàlvez

JUNY

- Del 23 de maig al 15 de juny, IV Ruta Gastronòmica DO Penedès a Vilanova i la Geltrú
- 1 de juny, Catifes de flors per Corpus a la Geltrú
- 1 al 30 de juny, Ruta de la tapa desTaPa Vilanova
- 1 i 2 de juny, Fira del Vehicle d'Ocasíó
- 1 i 2 de juny, Aquatló i Triatló
- 1 i 2 de juny, Fight Like a Woman (Crosfit)
- 1 i 2 de juny, CATCON 2024
- 2 de juny, Yukai Fest, el primer festival de la cultura asiàtica a Vilanova i la Geltrú.
- Del 7 al 9 de juny, Arena Handball Tour (Handbol Platja)
- Del 6 al 9 de juny, Fira Temps de Vi
- 8 de juny, V Jornada Gastronòmica del peix i el marisc de Vilanova i la Geltrú
- Del 14 de juny al 7 de juliol, Festes de Sant Pere
- Del 15 al 16 de juny, Campionat de Catalunya de Vòlei Platja
- 15 de juny, Festa de La Sotana
- 16 de juny, Dia Universal de la Sardana
- 16 de juny, Diada de La Grallada Jornada casteller
- Del 21 de juny a l'1 de setembre (de dijous a diumenge), Mercat d'artesanía d'estiu al Passeig del Carme
- 21 de juny, Dia Internacional de la Música
- 22 de juny, Concurs d'All Cremat
- 23 de juny, Revetlla de Sant Joan
- Del 24 de juny a l'11 de setembre, Servei del Trenet Turístic
- 28 i 29 de juny, Serenates a La Geltrú
- 29 de juny, Un Mar de Tapes, al Mercat de Mar
- 29 de juny, Processó de Sant Pere
- 30 de juny, Exhibició de Castells-Festes de Sant Pere
- Torneig de Volei platja Ciutat de Vilanova

JULIOL

- Del 14 de juny al 7 de juliol, **Festes de Sant Pere**
- Del 21 de juny a l'1 de setembre (de dijous a diumenge), **Mercat d'artesanía d'estiu al Passeig del Carme**
- Del 4 al 6 de juliol, **Vida Festival**, Masia Cabanyes
- 6 de juliol, **Correfoc de Sant Pere**
- 6 de juliol, **Fes-t'hiu**, Mostra de cerveses artesanes
- De l'11 al 14 de juliol, **FIMPT - Festival Internacional de Música Popular Tradicional**
- Del 19 de juliol al 6 d'agost, **Festa Major de Vilanova i la Geltrú**
- 19 i 20 de juliol, **Nowa Reggae Festival**
- Del 25 al 27 de juliol, **El Tingladu**
- Del 30 al 5 d'agost, **Festa Major d'Entitats**

AGOST

- Del 21 de juny a l'1 de setembre (de dijous a diumenge) i 15 d'agost, **Mercat d'artesanía d'estiu al Passeig del Carme**
- Del 30 al 5 d'agost, **Festa Major D'Entitats**
- 2 d'agost, Correfoc, **Festa Major de Vilanova i la Geltrú**
- 3 d'agost, Bordegassos, Diada de les Neus **Festa Major de Vilanova i la Geltrú**
- 4 d'agost, **Vigília de Festa Major – Cercaviles, balls i Castell de Focs –Festa Major de Vilanova i la Geltrú**
- 5 d'agost, Mare de Déu de les Neus, **Festa Major de Vilanova i la Geltrú**
- 5 d'agost, **Cercavila i Renovació del Vot del Poble**
- 6 d'agost, **Cercavila de l'Imaginari**
- Del 8 al 16 d'agost, **Festa Major de la Geltrú**
- 9 d'agost, **Tronada Infernal**
- 10 d'agost, **Tomb de Foc a la Geltrú**
- 15 d'agost, **Santa Maria, Cercavila de l'Espígol**
- 31 d'agost, Fira **Fora Estocs**, Liquidació temporada d'hivern

SETEMBRE

- Del 21 de juny a l'1 de setembre (de dijous a diumenge), **Mercat d'artesanía d'estiu al Passeig del Carme**
- Del 24 de juny a l'11 de setembre, Servei del **Trenet Turístic**
- 7 de setembre, **Mercat de petits productors**
- 10 de setembre, **XXIII Triatló de Vilanova i la Geltrú**
- 13 i 14 de setembre, **Spanish Freestyle Football Championship**
- 15 de setembre, **La Pedals de Foix**
- 21 de setembre **Diada castellera Albert Salvany**
- Del 25 de setembre al 25 d'octubre, **Músiques del Retaule - Cicle de concerts de música Sacra**
- **Festa del Cavall**
- **la Milla Catalana**
- **Desplaçament Transhumant del Camí ramader de Marina**

OCTUBRE

- Del 25 de setembre al 25 d'octubre, **Músiques del Retaule - Cicle de concerts de música Sacra**
- 5 d'octubre, **26è MotoClàssic Vilanova**
- 5 i 6 d'octubre, **Arts i Natura Festival**
- 6 d'octubre, **Motor Farus**
- De l'11 al 13 d'octubre, **Jornades Europees de Patrimoni**
- 12 d'octubre, **Jornada Solidària Via 0 - Trenet Miniatura AFEVI**
- 19 d'octubre **Dia de la Colla dels Falcons de Vilanova**
- Del 24 al 26 d'octubre **Festival Blanc** - Disseny creatiu
- 13a edició **Mar de Tapes**
- **Sant Miquel Gastrofest**
- **6a. Eco Cursa,**

NOVEMBRE

- 2 de novembre, **Vilanova Night Run**
- 8, 9 i 10 de novembre, **Fira de Novembre**
- Novembre, Inici temporada **Ruta del Xató 2023-2024**
- 17 de novembre, **Dia de la Colla. Bordegassos de Vilanova**
- 24 de novembre, **Festival del Xató – Festa Gastronòmica**
- **Festa Major Petita de la Geltrú, Cercavila de Santa Gertrudis**

DESEMBRE

- de desembre al 5 de gener, **Festes de Nadal i Reis**
- del 13 de desembre de 2024 al 5 de gener de 2025, **Mercat d'artesanía de Nadal i Reis**
- 13 de desembre, **Inauguració del pessebre de Nadal**
- 14 de desembre, **Mercat de petits productors**
- 15 de desembre, **Mitja Marató de Vilanova i la Geltrú**
- 22 de desembre, **Cursa del Tió**
- 25 de desembre, **Retaule de Nadal**
- 31 de desembre, **Nit de Cap d'Any a la ciutat**

7.4 Actuacions sectorials incloses al PAM 2023-2027

- Desenvolupar el Pla de patrimoni de Vilanova i la Geltrú per posicionar la ciutat com a referent en l'àmbit cultural i com a motor del turisme cultural, tenint en compte el ric patrimoni cultural de la ciutat, que inclou sis espais museístics (Balaguer, Papiol, Far, Torre Blava, Masia Cabanyes, Ferrocarril), més d'altres espais que també tenen un valor patrimonial indiscutible (Adarró, l'espai dels tints, la llotja del peix, etc.), i dels elements paisatgístics i espais naturals.
- Avançar en la transformació de l'equipament Biblioteca -Museu Víctor Balaguer, buscant finançament per a la reforma de la Casa Santa Teresa i amb l'obertura del recinte pel carrer del Forn del Vidre.
- Elaborar el pla d'acció cultural de Vilanova i la Geltrú.
- Apropar la cultura als barris, cercant recursos i repensant la programació cultural dels equipaments de barris per impulsar-los com a espais d'agitació cultural.
- Desenvolupar polítiques de suport als creadors i creadores locals a través de les programacions i equipaments del propi Ajuntament.
- Posar en marxa un programa d'art mural als carrers de la ciutat.
- Dotar de recursos i millorar les biblioteques de la ciutat com a centres d'accés a la informació i la cultura, i planificar la construcció d'una tercera biblioteca a la ciutat, preferentment al barri de Mar recuperant l'espai de les Calderes.
- Desplegar i executar el Pla de promoció de la lectura.
- Crear un consell municipal d'edicions i recuperar la línia de publicacions de l'Ajuntament.
- Recuperar el Premi Mercè Llimona i idear noves accions que permetin posar en valor la creació literària a la ciutat.
- Elaborar el projecte estratègic de la Casa de la Festa.
- Ampliar i dissenyar noves activitats culturals per a la celebració del Nadal a la ciutat.
- Promoure els programes de memòria històrica i valors democràtics.
- Redactar un pla estratègic per a l'Escola Municipal d'Art i Disseny i impulsar un projecte de reforma de l'edifici de les Casernes, on està ubicat el centre.

8. Crèdits

Cultura Vilanova 2030. Pla estratègic de cultura de Vilanova i la Geltrú 2025-2030 és una iniciativa de la Regidoria de Cultura, Patrimoni cultural, Escoles Municipals, Mercats Municipals, Alimentació i Consum de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, que compta amb el suport de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona. El seu desenvolupament ha tingut lloc entre gener i desembre de 2024.

El Pla s'aprova en sessió plenària a l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú en data 7 d'abril de 2025.

En l'elaboració d'aquest document han participat:

Ajuntament de Vilanova i la Geltrú:

Coordinació i seguiment

Eva Bolaño, regidora de Cultura, Patrimoni cultural, Escoles Municipals, Mercats Municipals, Alimentació i Consum

Teresa Llorens, regidora de Cultura, Igualtat i Civisme

Sole Fernández, cap del Servei de Cultura

Bea Garcés, tècnica de cultura

Alba Cruells, tècnica de cultura

Tècnics municipals

Miquel Alcaraz, tècnic de cultura

Alba Cruells, tècnica de cultura

Mar Sánchez, tècnica de cultura i biblioteques

Ignasi Soler de Palacio, tècnic IPAC

Cristina Boixadera, secretària acadèmica de l'escola Municipal de Música

Lluís Miquel Quintana, director de l'escola Municipal d'Art i Disseny

Dídac Contreras, cap de servei d'Infància i Joventut

Mercè Grau, Cap del Servei de Premsa

Joan Ignasi Gómez, director de Canal Blau

Anna Punyet, tècnica de promoció econòmica

Rosa Mansilla, tècnica de Gent Gran

Maribel Álvarez, Espai Públic

Antoni Contreras, tècnic d'educació

Entitats i persones consultades

- Agrupació de Balls Populars
- Agrupació Excursionista Talaia
- Associació Aiguacuit Col·lectiu Art
- Associació de cultura popular Sta Maria de La Geltrú
- Associació Musical Eduard Toldrà
- Associació pessebrista de Vilanova i la Geltrú
- Aula d'Extensió Universitària de la Gent Gran
- Ball de Diables de Vilanova i la Geltrú
- Bordegassos de Vilanova
- Can Pistras
- Casa de la Festa
- Cineclub Sala 1
- Cercavila de l'Imaginari
- Círcol Catòlic
- Colla de Geganters de Vilanova i la Geltrú
- Coordinadora sardanista de Vilanova i la Geltrú
- Cor Isquione
- Corresponsals VNG
- Drac de Vilanova i la Geltrú
- FAC (Federació d'associacions del Carnaval)
- Foment Vilanoví
- Falcons de Vilanova i la Geltrú
- Nowa Reggae
- La Unió Vilanovina
- La Xarxa Vilanova
- Xató d'Estiu
- Anna Lleó i Albà
- Sixte Moral i Reixach
- Estaquirot Teatre
- Llibreria A Tres Tintes
- Laura Terré
- Magda Gassó
- Tracart, Aula d'Activitats Teatral
- Crispets Films
- Xavier López, historiador
- Raquel Casas, poetessa i escriptora
- Arc Gestió Cultural
- Núria Porras, fotògrafa

Diputació de Barcelona (Àrea de Cultura)

Coordinació metodològica, suport tècnic i de contingut:

Laia Gargallo, cap de l'Oficina (CERC)

Aina Roig, cap de la Secció Tècnica (CERC)

Juan Carlos Calvo, tècnic de cultura (CERC)

Xavi Gómez, tècnic de cultura (CERC)

Rosa Ma. Mondéjar, tècnica de cultura (CERC)

Amb la col·laboració dels serveis tècnics de l'Oficina de Difusió Artística (ODA), de l'Oficina de Patrimoni Cultural (OPC) i de la Gerència de Serveis de Biblioteques (GSB).

Coordinació i redacció:

Xavier Fina, consultor (ICC Consultors Culturals SL)

Xavier Guijarro, consultor (ICC Consultors Culturals SL)

El *Pla estratègic de cultura de Vilanova i la Geltrú 2025-2030* és el full de ruta que ha d'orientar el desenvolupament de la política cultural local en els propers anys. En aquest sentit, el document s'estructura al voltant de tres grans blocs: diagnòstic, estratègia i implementació.

En el diagnòstic es recull una mirada analítica tant al context del municipi com al de l'àmbit cultural. El gruix de la informació analitzada es condensa en un apartat que identifica i descriu els reptes culturals de Vilanova i la Geltrú, els quals s'alineen amb els de ciutat. Així mateix, es detallen els valors principals que inspiren aquest pla. A partir d'aquí es desenvolupen eixos i objectius, amb el detall de programes i línies d'actuació, els quals asseguren la coherència global del document.

Per acabar, el pla preveu mecanismes tant de seguiment com d'avaluació que asseguraran una implementació àmplia i adaptada a les circumstàncies de cada moment.

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Cultura

Gerència de Serveis de Cultura
Oficina d'Estudis i Recursos Culturals

Montalegre, 7. 08001 Barcelona

Tel. 934 022 565

o.estudisrc@diba.cat

www.diba.cat